በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
የቋንቋዎች ጥናት ፋኩልቲ
የአማርኛ ቋንቋ ትምህርት ክፍል
የድኅረ ምረቃ መርሐ ግብር

በ2001 ዓ.ም እና በ2002 ዓ.ም የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤት ከጾታ አንጻር ንጽጽራዊ ትንተና በሰሜን ወሎ ዞን በተመረጡ አራት የመጀመሪያ ደረጃ ሁለተኛ እርከን ትምህርት ቤቶች [illegible]

በ
[illegible]

የካቲት 2003 ዓ.ም
አዲስ አበባ

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
የቋንቋዎች ጥናት ፋኩልቲ
የአማርኛ ቋንቋ ትምህርት ክፍል
የድኅረ ምረቃ መርሐግብር

በ2001 ዓ.ም. እና በ2002 ዓ.ም. የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤት ከጾታ አንጻር ንጽጽራዊ ጥናት፤ በሰሜን ወሎ ዞን በተመረጡ አራት የመጀመሪያ ደረጃ ሙሉ እርከን ትምህርት ቤቶች ተተኳሪነት

በ

በርነሽ ሲሳይ

የካቲት 2003 ዓ.ም.
አዲስ አበባ

በ2001 ዓ.ም. እና በ2002 ዓ.ም. የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤት ከጾታ አንጻር ንጽጽራዊ ጥናት፤ በሰሜን ወሎ ዞን በተመረጡ አራት የመጀመሪያ ደረጃ ሙሉ እርከን ትምህርት ቤቶች ተተኳሪነት

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
የቋንቋዎች ጥናት ፋኩልቲ
የአማርኛ ቋንቋ ትምህርት ክፍል
የድኅረ ምረቃ መርሐግብር

ለተግባራዊ ስነልሳን አማርኛን ለማስተማር (ALTA) ለሁለተኛ ዲግሪ ማሟያነት የቀረበ ጥናታዊ ጽሑፍ

በ

በርነሽ ሲሳይ

የካቲት 2003 ዓ.ም.
አዲስ አበባ

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
የቋንቋዎች ጥናት ፋኩልቲ
የአማርኛ ቋንቋ ትምህርት ክፍል
የድኅረ ምረቃ መርሐግብር

በ2001 ዓ.ም. እና በ2002 ዓ.ም. የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤት ከጾታ አንጻር ንጽጽራዊ ጥናት፤ በሰሜን ወሎ ዞን በተመረጡ አራት የመጀመሪያ ደረጃ ሙሉ እርከን ትምህርት ቤቶች ተተኳሪነት

በ

በርነሽ ሲሳይ

የካቲት 2003 ዓ.ም

የፈተና ቦርድ አባላት

[illegible] ....
አማካሪ ፊርማ

[illegible] ....
ፈታኝ ፊርማ

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
ILS
LIBRARY

ምስጋና

በመጀመሪያ ሁሉን አመቻችቶ ከዚህ ላደረሰኝ ለልዑል እግዚአብሔር ከእናቱ ከድንግል ማርያም ጋር የተመሰገነ ይሁን!!

ይህ ጥናት ተጀምሮ እስኪጠናቀቅ ድረስ ደከመኝ ሰለቸኝ ሳይሉ የጥናቱን ረቂቅ በማንበብና በማረም ጠቃሚ ምክሮችን ለለገሱኝ እና የማያቋርጥ ድጋፋቸው ላልተለየኝ ለአማካሪዬ ዶ/ር አረጋ ኃይለሚካኤል ጥልቅ የሆነ ልባዊ ምስጋናዬን አቀርባለሁ።

እንዲሁም ለጥናቱ መሳካት የሚረዳ ገንቢ አስተያየት በመስጠትና በማበረታታት ድጋፍ ያደረጉልኝ መምህሬ ለአቶ ጌታቸው እንዳለማው ምስጋና ላቀርብ እወዳለሁ።

በገንዘብ ይሁን በሐሳብ ትምህርቴን ጀምሬ እስካጠናቀቅ ድረስ ድጋፉ ያልተለየኝና ይህ ጥናት ለስኬት እንዲበቃ አስፈላጊውን እገዛ ላደረገልኝ ውድ ባለቤቴ ለአቶ ተሳካ መብራቱ ምስጋናዬ ከልብ የመነጨ ነው። እንዲሁም ፈገግታዋን ሁልጊዜ ለምትቸረኝ ልጄ ህጻን ጽዮን ተሳካ ምስጋናዬን እነሆ እላለሁ። ውድ እናቴ ወ/ሮ እርጎ በየነ እና እህቴ መምህርት የኔነሽ ተስፋው ለዛሬው እኔነቴ ምክንያት ናችሁና በእጅጉ ላመሰግናችሁ እወዳለሁ፤ ውለታችሁና ለእኔ የከፈላችሁት መስዋዕት መቼም ቢሆን ከህሊናዬ የሚጠፋ አይደለም።

ለኤም. ኤ የትምህርት ፕሮግራም እንድከታተልና ጥናቱ እንዲሳካ ድጋፍ ላደረጉልኝ ተቋማት የአማራ ክልል ትምህርት ቢሮና አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲን ከልብ አመሰግናለሁ።

ተገቢውን መረጃ በመስጠት ጊዜያቸውን መስዋዕት አድርገው ድጋ ላደረጉልኝ ለሰሜን ወሎ ዞን የትምህርት ባለሙያዎች አመሰግናለሁ። አንዳንድ አስተያየቶችን በመስጠት ለተባበሩኝ የትምህርት ጓደኞቼ ምስጋና ይድረሳቸው። ጥናታዊ ጽሑፌን ከመጀመሪያ እስከመጨረሻ ያለመሰልቸት በሚፈልገው ጊዜ በኮምፒውተር በመጻፍ የረዳችኝን ወ/ሪት እርማዬን አደራ አመሰግናለሁ።

ማውጫ

ይዘት ገጽ

ምስጋና I
የሠንጠረዥ ማውጫ V
አጠቃሎ VII

ምዕራፍ አንድ
መግቢያ
1.1 የጥናቱ ዳራ 1
1.2 የጥናቱ ዓላማ 3
1.3 የጥናቱ ጠቀሜታ 3
1.4 የጥናቱ ወሰን 4

ምዕራፍ ሁለት
የተዛማጅ ጽሑፎች ቅኝት
2.1 የፈተና ምንነት 5
2.2 የቋንቋ ፈተና ምንነት 6
2.3 የቋንቋ ፈተና ዓላማ 7
2.4 የቋንቋ ፈተና አስፈላጊነት 8
2.5 የቋንቋ ትምህርት ከቋንቋ ፈተና ጋር ያለው ግንኙነት 9
2.6 የቋንቋ ፈተና ዓይነቶች 10
2.6.1 የቅድመ ችሎታ መለኪያ ፈተና 11
2.6.2 የብቃት መለኪያ ፈተና 12
2.6.3 የጥንካሬና ድክመት መለኪያ ፈተና 13
2.6.4 የችሎታ መለኪያ ፈተና 14
2.6.4.1 የችሎታ መለኪያ ፈተና ምንነት 14
2.6.4.2 የችሎታ መለኪያ ፈተና ይዘት አመራረጥ 15
2.6.4.3 የችሎታ መለኪያ ፈተና አቀራረብ ስልት 16
2.6.4.3.1 የምርጫ ጥያቄ 17
2.6.4.3.1.1 የምርጫ ጥያቄ አዘገጃጀት 17
2.6.4.3.1.2. የምርጫ ጥያቄዎች ጠንካራና ደካማ ጎን 18
2.6.4.3.2 አጠቃላይ የችሎታ መለኪያ ፈተና አዘገጃጀት መርሆች 19
2.7 የጥሩ ፈተና መገለጫዎች. 20
2.7.1 አስተማማኝነት 20
2.7.2 ተገቢነት 21
2.7.2.1 የይዘት ተገቢነት 22
2.7.2.2 ላዩዊ ተገቢነት 22
2.7.3 ተተግባሪነት 23

2.8 የፈተና ጥያቄ ብቃት ትንተና 24

2.8.1 የጥያቄ ክብደት ደረጃ 24

2.8.2 የጥያቄው የመለያ ኃይል 24

2.9 ጾታና የቋንቋ ፈተና 25

2.10 የቀደምት ጥናቶች ቅኝት 26

ምዕራፍ ሦስት

የአጠናን ዘዴ

3.1 የናሙና አመራረጥ 28

3.1.1 የፈተናዎች ናሙና አመራረጥ 28

3.1.2 የክልል፣የዞንና የወረዳዎች ናሙና አመራረጥ 28

3.1.3 የትምህርት ቤቶች ናሙና አመራረጥ 29

3.1.4 የተማሪዎች ናሙና አመራረጥ 29

3.1.5 የመምህራን ናሙና አመራረጥ 30

3.2 የመረጃ መሰብሰቢያ መሣሪያዎች 31

3.2.1 የ8ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ ፈተናዎች 31

3.2.2 የተፈታኞች የመልስ መስጫ ወረቀቶችና ሮስተሮች 32

3.2.3 የጽሑፍ መጠይቆች 32

3.2.3.1 የመምህራን የጽሑፍ መጠይቅ 33

3.2.3.2ለተማሪዎች የቀረበ የጽሑፍ መጠይቅ 33

ምዕራፍ አራት

የመረጃዎች ትንተና

4.1 የመረጃ ምንጮች ቅኝት 35

4.1.1 የ2001 ዓ.ም እና የ2002 ዓ.ም የአማርኛ ቋንቋ ፈተናዎች ቅኝት. 35

4.1.2 የጽሑፍ መጠይቁን የሞሉ ተማሪዎች ዳራ 36

4.2 ከጾታ አንጻር የ8ኛ ክፍል ክልላዊ አማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤት ንጽጽራዊ ትንተና 37

4.2.1 ከጾታ አንጻር በቋንቋ ክሂሎችና በዕውቀት ዘርፎች መካከል ያላቸው የውጤት ልዩነት 37

4.2.1.1በማዳመጥ ክሂል ላይ ለሚያተኩሩ ጥያቄዎች ከተሰጡት መልሶች አንጻር 38

4.2.1.2በንግግር ክሂል ላይ ለሚያተኩሩ ጥያቄዎች ተማሪዎች ከሰጡት መልስ አንጻር 40

4.2.1.3 የንባብ ክሂልን ለሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ተማሪዎች ከመለሱት መልስ አንጻር 43

4.2.1.4 የጽሑፍ ክሂልን በሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ተማሪዎች ከሰጡት መልስ አንጻር 45

4.2.1.5 ስንጽሑፍን ለሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ተማሪዎች ከሰጡት መልስ አንጻር 48
4.2.1.6. ሰዋስውን በሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ተማሪዎች ከተሰጡቱት መልስ አንጻር 50
4.2.1.7 ቃላትን በሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ተማሪዎች ከሰጡት መልስ አንፃር 53
4.2.1.8 ግንዛቤን ለሚሹ ጥያቄዎች ተማሪዎች ከሰጡት መልስ አንጻር 55
4.2.2.የ2001 ዓ.ም እና የ2002 ዓ.ም የፈተና ውጤት 56
4.2.3.የ2001 ዓ.ም ና የ2002 ዓ.ም የፈተና ጥያቄ ክብደት ቅለት 59
4.2.4.በጾታ መካከል የፈተና ውጤት ልዩነት መንስኤ............ 61
ምዕራፍ አምስት
ማጠቃለያና የመፍትሔ ሐሳቦች
5.1 ማጠቃለያ 63
5.2 የመፍትሔ ሐሳብ 66
ሙዳየ ቃላት............68
ዋቢ ጽሑፎች 69
አባሪዎች
አባሪ1
ለናሙና የተመረጡ የ 2001 ዓ.ም የ8ኛ ክፍል ተማሪዎች ውጤት............73
አባሪ 2
ለናሙና የተመረጡ የ 2002 ዓ.ም የ8ኛ ክፍል ተማሪዎች ውጤት............77
አባሪ 3
የ2001 ዓ.ም የፈተና ጥያቄዎች 81
አባሪ 4
የ2002 ዓ.ም የፈተና ጥያቄዎች 94
አባሪ 5
ለመምህራን የቀረበ የጽሑፍ መጠይቅ............108
አባሪ 6
ለተማሪዎች የቀረበ የጽሑፍ መጠይቅ 111

የሠንጠረዥ ማውጫ

ሠንጠረዥ 1፡- በሁለቱ ዓመት በሰሜን ወሎ ዞን የተሰጡ የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተናዎች የጥያቄ ዓይነትና ብዛት 36

ሠንጠረዥ 2፡- የጽሑፍ መጠይቁን ሞልተው የመለሱ ተማሪዎች ዳራ 37

ሠንጠረዥ 3. በማዳመጥ ክሂል ላይ ለሚያተኩሩ ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ የሰጡ ተማሪዎች 38

ሠንጠረዥ 4፡- በጽሑፍ መጠይቁ የማዳመጥ ክሂልን በተመለከተ መምህራን የሰጡት ምላሽ 39

ሠንጠረዥ 5፡- የማዳመጥ ክሂል ጥያቄዎችን በተመለከተ ተማሪዎች በመጠይቁ የሰጡት ምላሽ 40

ሠንጠረዥ 6፡- በንግግር ክሂል ጥያቄዎች ተማሪዎች የሰጡት ትክክለኛ መልስ........41

ሠንጠረዥ 7፡- የንግግር ክሂል ጥያቄዎችን በተመለከተ መምህራን በጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ 42

ሠንጠረዥ 8፡- የንግግር ክሂልን በሚመለከቱ ጥያቄዎች ተማሪዎች በጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ 42

ሠንጠረዥ 9፡- የንባብ ክሂልን በሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ትክክለኛ ምላሽ የሰጡ ተማሪዎች 43

ሠንጠረዥ 10፡- የንባብ ክሂል በተመለከተ መምህራን ለጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ 44

ሠንጠረዥ 11፡- የንባብ ክሂልን በተመለከተ በጽሑፍ መጠይቁ ተማሪዎች የሰጡት ምላሽ....................45

ሠንጠረዥ12፡- በጽሑፍ ክሂል ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ የሰጡ ተማሪዎች............ 46

ሠንጠረዥ 13፡- የጽሑፍ ክሂል ጥያቄዎችን በሚመለከት መምህራን በጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ 47

ሠንጠረዥ 14፡- የጽሑፍ ክሂልን በሚመለከቱ ጥያቄዎችበጽሑፍ መጠይቁ ተማሪዎች የሰጡት ምላሽ....................47

ሠንጠረዥ 15፡- ሥነጽሑፍን በሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ የሰጡ ተማሪዎች....................48

ሠንጠረዥ 16፡- ስነጽሑፍን በሚመለከቱ የጽሑፍ መጠይቅ ጥያቄዎች መምህራን የሰጡት ምላሽ 49

ሠንጠረዥ 17፡- የሥነጽሑፍ ጥያቄዎችን በሚመለከት ተማሪዎች በጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ 50
ሠንጠረዥ 18፡- ስዋስውን ስሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ተማሪዎች የሰጡት ምላሽ 51
ሠንጠረዥ 19፡- ስሰዋስው ጥያቄዎች በጽሑፍ መጠይቁ መምህራን የሰጡት ምላሽ 52
ሠንጠረዥ 20፡- የሰዋስው ጥያቄዎችን በተመለከተ ተማሪዎች ለጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ 52
ሠንጠረዥ 21፡- ቃላትን በሚመለከቱ ጥያቄዎች ተማሪዎች የሰጡት ምላሽ 53
ሠንጠረዥ 22፡- ቃላትን በሚመለከቱ ጥያቄዎች መምህራን ለጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ 54
ሠንጠረዥ 23፡- የቃላት ጥያቄዎችን በተመለከተ ተማሪዎች ለጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ 54
ሠንጠረዥ 24፡- ግንዛቤን ለሚመለከቱ ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ የሰጡ ተማሪዎች....55
ሠንጠረዥ 25፡- ግንዛቤን ለሚመለከቱ ጥያቄዎች መምህራን የሰጡት ምላሽ 56
ሠንጠረዥ 26፡- የ2001 ዓ.ም እና የ2002 ዓ.ም ፈተና ውጤት ከፍተኛ፣ መካከለኛና ዝቅተኛ እርከን ላይ ያሉ ተማሪዎች ንጽጽር 56
በሠንጠረዥ 27፡- አጠቃላይ በፈተና ዙሪያ በተመለከቱ ጥያቄዎች መምህራን ለጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ 57
ሠንጠረዥ 28፡- አጠቃላይ በፈተና ወጤት ዙሪያ በተመለከተ ጥያቄ ተማሪዎች ለጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ 58
ሠንጠረዥ 29፡- የ2001 ዓ.ም. ቀላል፣መካከለኛና ከባድ የፈተና ጥያቄዎች 59
ሠንጠረዥ 30፡- የ2002 ዓ.ም. ቀላል፣ መካከለኛና ከባድ የፈተና ጥያቄዎች 60
ሠንጠረዥ 31፡- የፈተናውን ክብደት በተመለከተ ተማሪዎች ለጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ 61

አጠቃሎ

የዚህ ጥናት ዋና ዓላማ የ2001 ዓ.ም እና የ2002 ዓ.ም የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤትን ከጾታ አንጻር መፈተሽ ነው:: በመሆኑም ከላይ የተገለጸውን ዓላማ ለማሳካት አይነታዊ የምርምር ዘዴን በዋናነት፣ መጠናዊ የምርምር ዘዴን ደግሞ አጋዥ በማድረግ የፈተና ውጤቱ ተተንትኗል:: አተናተኑም ገላጭ የምርምር ስልትን የተከተለ ነው። መረጃዎችን የበለጠ ለማጠናከርም የጽሑፍ መጠይቆች ደጋፊ የመረጃ መሰብሰቢያ መንገዶች ሆነው አገልግለዋል:: ይህ ጥናት በመረጃ ምንጭነት የተጠቀመው የሰነድ ፍተሻን ዋና የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያ፣ የጽሑፍ መጠይቆችን ደግሞ ደጋፊ በማድረግ ነው:: የሰነድ ፍተሻው ትኩረት የሚያደርገው በ2001 ዓ.ምና በ2002 ዓ.ም በቀረቡት የሁለት ዓመታት የአማራ ክልል የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤት ላይ ነው:: ከፈተና ውጤቱ በተጨማሪ የተማሪዎች የመልስ መስጫ ወረቀቶች እና የፈተና ጥያቄዎች ተፈትሸዋል:: ደጋፊ መረጃ የተባሉት ደግሞ የጽሑፍ መጠይቆች ከ7ኛ-10ኛ ክፍል ለሚያስተምሩ 12 የአማርኛ ቋንቋ መምህራን እና ከ9ኛ-10ኛ ክፍል ለሚማሩ 672 ተማሪዎች ተርበላቸው መጠይቁን በአግባቡ ሞልተው የመለሱ ሲሆን የመጠይቁንም ምላሽ ከፈተና ውጤቱ ጋር ጎን ለጎን ተተንትኖ ቀርቧል:: የሁለቱ ዓመት የፈተና ጥያቄዎች ከ8 ክፍል በመከፋፈል ለእያንዳንድ ክሂልና የዕውቀት ዘርፍ ተማሪዎች የሰጡትን ምላሽ በማነጻጸር ከመምህራኑና ከተማሪዎቹ የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ ጋር በማጣጣም ተተንትኗል:: በመረጃው ላይ የተገኘው አጠቃላይ ውጤት በጾታ መካከል የውጤት ልዩነት እንዳለ ሲሆን ልዩነቱም በየክሂሉና በየዕውቀት ዘርፉ ላይ የተመሰረተ ነው:: ይኸውም በንግግር ክሂል፣ በሥነጽሑፍ እና ግንባቢ ላይ ለተመረኮዙ ጥያቄዎች ወንድ ተማሪዎች በከፍተኛ ልዩነት ከሴት ተማሪዎች የተሻለ ውጤት አግኝተዋል:: በአንጻሩ በዝቅተኛ ልዩነት ሴት ተማሪዎች በማዳመጥ፣ በጽሑፍ ክሂልና በሰዋስው ከወንዶች የተሻለ ውጤት አስመዝግበዋል:: በተመሳሳይ ልዩነት በንባብ ክሂል ደግሞ ወንዶች የተሻለ ውጤት አግኝተዋል። እንዲሁም በቃላት ብቃታቸው ሴትና ወንድ ተማሪዎች ተመሳሳይ ሁኔታ አሳይተዋል:: ከአጠቃላይ ውጤት አኳያ ወንዶች ከፍተኛ ውጤት ሲያስመዘግቡ ሴቶች ግን ዝቅተኛ ውጤት እንዳላቸው በጥናቱ ተረጋግጧል። በመሆኑም በመካከላቸው የውጤት ልዩነት እንዳለ መረዳት ይቻላል:: የልዩነቱም መንስኤ ከ7ኛ-10ኛ ክፍል የሚያስተምሩ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን እንደገለጹት፣ በራሳቸው ብቃትና በውጫዊ ጉዳዮች መለያየት የተነሳ መሆኑን ጠቁመዋል:: በመጨረሻም በጥናቱ የተደረሰባቸውን ውጤቶች መሠረት በማድረግ የመፍትሔ ሐሳቦች ተሰንዝረዋል።

ምዕራፍ አንድ

መግቢያ

1.1 የጥናቱ ዳራ

የፈተናን ምንነት በተመለከተ የተለያዩ የዘርፉ ምሁራን የየራሳቸውን አስተያየትና አመለካከት ያንፀባርቃሉ። ለምሳሌ Brown (1994፣252) ና Richard (1990፣15) ፈተና በቋንቋ ትምህርት የተገኘውን ዕውቀት፣ የባሕርይ ለውጥና የአንድን ሰው ችሎታ ለመለካት የሚያስችል መሣሪያ ነው ብለዋል። Ur (1991፡33) ደግሞ "ፈተና ተፈታኙ ምን ያህል ማወቁን የሚረዳበትና ራሱን የሚለካበት መሣሪያ ነው" በማለት ይገልፃሉ። በተጨማሪም Allen (1977፣42) "ፈተና መምህራኑ ተማሪዎቻቸውን ምን ዕውቀት እንዳገኙና ምን እንዳስተማሩዋቸው ለመፈተሽ የሚገለገሉበት መሣሪያ ነው" በማለት ያብራራሉ። በመሆኑም መምህራን በፈተና ሊመዘን የተፈለገውን ነገር መመዘን አለመመዘኑን ይቃኙበታል። ፈተና ደካማውን ከጠንካራው ለመለየት፣ተማሪዎች የአስተሳሰብ ለውጥ ማምጣት አለማምጣታቸውን ለማረጋገጥ፣ ተፈታኞች ያሉበትን ደረጃ ለመገመት፣ የመምህሩ ዓላማ ግብ መምታት አለመምታቱን ለማወቅና ትምህርቱ ያለበትን ደረጃ ለመወሰን እንዲያስችል የሚካሄድ እንቅስቃሴ ነው::

የቋንቋ ትምህርትና የቋንቋ ፈተና የአንድ ሳንቲም ሁለት ገፅታዎች ናቸው። ይህ ሲባል በመካከላቸው ጥብቅ ቁርኝት አለ ማለት ነው። ስለሆነም አንዱን ጥሎ አንዱን ማንሳት አይቻልም። Heaton (1975፣17) ግንኙነታቸውን በተመለከተ የቋንቋ ፈተናንና የቋንቋ ትምህርትን ለያይቶ ማየት እንደማይቻል ይገልፃሉ። በተጨማሪም Harrison (1983፣1) እንደሚሉት፣ ፈተና ከመማር-ማስተማር ሂደት ጋር በሐሳብም ይሁን በተግባር ግንኙነት አለው። በመሆኑም ማስተማርና መፈተን የሚነጣጠሉ ጉዳዮች አይደሉም። በተመሳሳይ Hughes (1989፣2) ለቋንቋ ትምህርት የቋንቋ ፈተና ወሳኝ እንደሆነና ለቋንቋ ፈተናም የቋንቋ ትምህርት መሰረት መሆኑን አጠናክረው ይገልፃሉ።

ከላይ እንደተገለፀው የቋንቋ ትምህርትና የቋንቋ ፈተና ጥብቅ ግንኙነት እንዳላቸው ሁሉ በቋንቋ ብቃትና በፆታ መካከልም ጥብቅ ትስስር አለ። ብዙ ጥናቶች እንደ ሚያመለክቱት፣ቋንቋን በመልመድም ሆነ በመማር ሂደት ሴትና ወንድ ተመሳሳይ የሆነ ብቃት የላቸውም። ቋንቋን በመማር ሂደት ውስጥ ሴቶች በሁሉም የትምህርት ዘርፎች ከወንዶች ልቀው አይገኙም(ዘላለም 1998፣20)። ከዚህ በተለየ ሁኔታ ፋንቱ (1989)

የተለያዩ ምንጮችን ጠቅሰው እንደገለፁት፣ ሴት ልጅ ከወንድ ቀድማ አፏን የምትፈታና ውስብስብ ዓረፍተነገሮችን መናገር የምትችል ሲሆን፣ እ"ደ ሒሳብ ከመሳሰሉ የትምህርት ዓይነቶች ይልቅም በቋንቋ ትምህርት ላይ ሴቶች ከወንዶች የተሻለ ውጤት ያስመዘግባሉ። በሌላ በኩል ደግሞ ምንም እንኳ በቃላዊ ተግባራት ረገድ ሴቶች ከወንዶች የተሻሉ ቢሆኑም ልዩነቱ ግን አነስተኛ ነው።በአጠቃላይ ግን የቋንቋ ፈተና አቀራረብ ስልት እና ፈተናው የሚያተኩርባቸው ጥያቄዎች ይዘት ከፆታ ጋር ተጥተኛ ግንኙነት ሊኖራቸው ስለሚችል በፈተና ውጤት ላይ ልዩነት ሊያስከትሉ ይችላሉ (ዘላለም 1998፣21)።

ከላይ እንደተጠቀሰው ለአንዳንድ ጥናቶች የፈተና ይዘት፣ለአንዳንዶቹ የጥያቄ መልስ፣ ለሌሎቹ ደግሞ የፈተና አወጣጥ ወይም አሰጣጥ ሥርዓት መረጃ ሊሰጥ ይችላል። የዚህ ጥናት አቀራቢም በዚህ ክንውን ላይ ያካሄደችው የግምገማ አቅጣጫ ሲሆን ይኸውም በተማሪዎች የፈተና ውጤት ላይ ያተኮረ ነው። የተተኮረበትም ዋና ምክንያት የጥናቱን አነሳሽ ጥያቄ ይመልሳል ብላ በማሰብ ነው። የዚህ ጥናት አቅራቢ በሰሜን ወሎ ዞን ውስጥ ለሁለት ዓመታት አማርኛ ቋንቋን ባስተማረችበት ወቅት በሴቶችና በወንዶች መካከል ያለውን የቋንቋ ትምህርት አቀባበል ልዩነት ማስተዋሏ ይህን ጥናት እንድታካሂድ አነሳስቷታል:: በተለይም ደግሞ በክፍል ውስጥ በሚሰጡ ፈተናዎች፣ መልመጃዎችና የክፍል ሥራዎች ከሴቶች ይልቅ ወንዶች የተሻለ ውጤት የሚያስመዘግቡበትን ሁኔታ አስተውላለች። አልፎ አልፎ ደግሞ የሚቀራረቡበትንም ሁኔታ ተመልክታለች። ከዚህ በተጨማሪ አጥኚዋ በምታስተምርበት ወረዳ በ2001 ዓ.ም ከ8ኛ-10ኛ ክፍል የሚያስተምሩ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በ8ኛ ክፍል ፈተና የሴቶችንና የወንዶቹን ውጤት በሚመለከት ውይይት ተካሂዶ ነበር። በውይይቱም በወንድና በሴት ተማሪዎች መካከል የውጤት ልዩነት እንዳለ ተገልጿል። ነገር ግን ልዩነታቸው በምን ላይ የተመሰረተ መሆኑን የሚያመላክት ሃሳብ አልነበረም። ከዚህ አንጻር በየትኛው የቋንቋ ክሂልና የዕውቀት ዘርፍ ይበላለጣሉ? በየትኛውስ ይቀራረባሉ? የሚል ጥያቄ በውስጧ አንግቻ። ከዚያም በፈተና ውጤታቸው ላይ ያለውን አንድነትና ልዩነት ምን እንደሚመስል የማወቅ ጉጉት አደረባት። በመሆኑም ይህንን ሃሳብ እውን ለማድረግ ጥናት አካሂዳለች።

1.2 የጥናቱ ዓላማ

የዚህ ጥናት ዓላማ በአማራ ክልል ውስጥ ላሉ የ8ኛ ክፍል ተማሪዎች የቀረበው የ2001 ዓ.ም እና የ2002 ዓ.ም የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤትን ከጾታ አንጻር በማነጻጸር መተንተን ነው።በዚህ ዓቢይ ዓላማ ስርም ሦስት መሠረታዊ ዝርዝር ዓላማዎች አሉ፤

ሀ. በ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና በወንዶችና በሴቶች መካከል ከፍተኛ ልዩነት የሚታዩባቸው የቋንቋ ክሂሎችና የዕውቀት ዘርፎች የትኞቹ እንደሆኑ፣ ዝቅተኛ ልዩነት የሚታዩባቸው እና እኩል የሚሆኑባቸው የቋንቋ ክሂሎችና የዕውቀት ዘርፎች የትኞቹ እንደሆኑ መለየት፤

ለ. በ2001 ዓ.ም እና በ2002 ዓ.ም በተሰጡት የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤት በጾታ መካከል ያለው ልዩነትና አንድነት መፈተሽ፣

ሐ. በጾታ መካከል ሊፈጠር የሚችለው የፈተና ውጤት ልዩነት መንስኤው ምን ሊሆን እንደሚችል ማመላከት የሚሉት ናቸው።

1.3 የጥናቱ ጠቀሜታ

በትምህርት ክንውን ላይ የሚካሄዱ ምርምሮች ለመማር-ማስተማር ሂደትና ሙያው ለሚጋባቸው ግለሰቦች ከፍተኛ ሚና ይጫወታሉ። በመሆኑም ይህ ጥናት የሚከተሉት ጠቀሜታዎች አሉት፤

ሀ. ጥናቱ በፆታ መካከል ያለውን የቋንቋ ፈተና ውጤት ልዩነት በማነፃፀር በየትኛው የቋንቋ ክሂልና የዕውቀት ዘርፍ ሴቶች ወይስ ወንዶች ዝቅተኛ ወይም ከፍተኛ ውጤት ማስመዝገባቸውን የሚያመላክት በመሆኑ ይህን ተመልክተው መምህራን ተማሪዎቻቸውን ለ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና አስተድመው እንዲዘጋጁ ለማድረግ ይረዳል።

ለ. ጥናቱ በሚደርስበት ውጤት መነሻነት ከአማርኛ ቋንቋ ትምህርት አኳያ ጉዳዩ በቀጥታም ሆነ በሌላ መንገድ የሚመለከታቸው የትምህርት ባለሙያዎች በመማር-ማስተማሩ ሂደትና በትምህርት መገሪያዎች ዝግጅት አኳያ በፆታ መካከል ያለውን የፈተና ውጤት ልዩነት ከግምት ውስጥ በማስገባት አስፈላጊውን ድጋፍ እንዲያደርጉ በር ይከፍታል ።

ሐ. ለወደፊት በዚህ ርእስ ዙሪያ ማጥናት ለሚያስብ አካል እንደ መነሻ ሆኖ ያገለግላል።

1.4 የጥናቱ ወሰን

በሰሜን ወሎ ዞን በሚገኙ ሁለት ወረዳዎች ማለትም ራያቆቦና ወልዲያ ከተማ አስተዳድር ውስጥ ያሉ አራት የመጀመሪያ ደረጃ ሙሉ እርከን ትምህርት ቤቶች ላይ ያተኩራል። ጥናቱም በ2001 ዓ.ም.ና በ2002 ዓ.ም. የተሰጡትን በአማራ ክልል የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤት ሴቶችንና ወንዶችን በማነፃፀር ላይ የተመሠረተ ሆኖ በዓላማው ላይ የተጠቀሱትን ጥያቄዎች ብቻ የሚመልስ ነው። በመሆኑም ጥናቱ ከተጠቀሰው የትምህርት ዘመን በፊትም ሆነ በኋላ፣ የክፍል ፈተናዎችንና ሞጁሎችን፣የማታና የግል ተፈታኝ ተማሪዎችን አይመለከትም::

ምዕራፍ ሁለት

የተዛማጅ ጽሑፎች ቅኝት

ይህ ጥናት ትኩረት የሚያደርገው በፈተና ላይ በመሆኑ በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የሚነሱ ዝርዝር ነጥቦች የፈተና ምንነት፣ የቋንቋ ፈተና ምንነት፣ የቋንቋ ፈተና አላማ፣ የቋንቋ ፈተና አስፈላጊነት፣ የቋንቋ ትምህርት ከቋንቋ ፈተና ጋር ያለው ግንኙነት፣ የቋንቋ ፈተና አይነቶች፣ የጥሩ ፈተና መገለጫዎች፣ የፈተና ጥያቄ ብቃት ትንተና፣ ይታና የቋንቋ ፈተና እንዲሁም የቀደምት ጥናቶች ቅኝት የሚዳሰሱ ጉዳዮች ናቸው።

2.1 የፈተና ምንነት

የተለያዩ ምሁራን "ፈተና" ለሚለው ቃል የተለያየ ብያኔ ሲሰጡት ይታያል። በድሩ (1994፣3) እና Legesse (2006፣3) ስለፈተና ምንነት ሲገልጹ፣ ፈተና ማለት ተማሪዎች ከተማሩት ስርዓተ ትምህርት ምን ያህሉን በሚገባ እንደጨበጡ ለማረጋገጥ የሚረዱ የጥያቄዎች ስብስብ ነው። እንዲሁም ፈተና መምህራኑ ተማሪዎቻቸውን ምን ያህል ዕውቀት እንዳገኙና ምን እንዳስተማሯቸው የሚፈትሹበት፣ የሚያስተምሩበትን ሥነዘዴ ብቃት የሚመረምሩበት፣ የትምህርት ይዘቱ ከተማሪዎቹ ደረጃ አንጻር ምን ዓይነት ገጽታና ተጣጥሞሽ እንዳለው የሚቃኙበት መሣሪያ ነው (Ur 1996:34 እና Allen 1977:42)።

በተመሳሳይ Richard (1990)፣ Harrison(1983)፣ Aldreson እና ሌሎች (1997)፣ እና Heaton(1975) ፈተና ማለት ተማሪዎች በተማሩት ትምህርት ዙሪያ የጨበጡትን ዕውቀት ለመለካት የክፍል ሽግግራቸውን ለመወሰን፣ ለአንድ ተግባር ብቁ የሆነን አካል ለመለየት፣ የአንድ ሰው የባህርይ ለውጥና ችሎታ ለማወቅ የሚያስችል ነው በማለት ይገልጻሉ። Baker(1989፣3) ደግሞ ፈተና በስርዓተ ትምህርቱ የሚመራና የትምህርቱን ዓላማዎች ተከትሎ ተማሪዎች ምን እንደተማሩና እንዳልተማሩ፣ ምን እንዳወቁና እንዳላወቁ ለማረጋገጥ የሚያስችል የመማር ማስተማሩ አካል ነው በማለት ይበይኑታል።

Brown (1980፣251) በበኩላቸው ሲገልጹ፣ ፈተና ከዕለት ተዕለት የመማር ማስተማር ተግባር ጋር የተያያዘ፣ ዓላማ ያለውና ተፈላጊውን የተማሪ ችሎታና ዕውቀት ለመፈተሽ የሚያገለግል ነው ።

በአጠቃላይ ፈተና ተአማኒነት ያለው ውሳኔን ለማስተላለፍ የሚያስችል የግምገማ ውጤት መግለጫ ነው (Heaton 1975:2፣ Bachman 1990:54)። ፈተና ከመማር ማስተማር ከንውን ጋር ጥብቅ ግንኙነት ያለውና ለአንድ የትምህርት መርሃ ግብር የታቀደ ዓላማ በተማሪዎች ዘንድ ምን ያህል ተፈጻሚ እንደሆነ ወይም ግቡን መምታት አለመምታቱ የሚረጋገጥበት ወሳኝ መሣሪያ ነው።

2.2 የቋንቋ ፈተና ምንነት

የቋንቋ ፈተና ተከታታይ ጥያቄዎችን በማቅረብ ተማሪዎች ያላቸውን የቋንቋ ችሎታ አውጥተው እንዲያሳዩ ለማድረግ የሚያስችል ዘዴ ነው (Hughes 1989፣2)። Ur (1996፣34) የቋንቋን ፈተና በተመለከተ ሲገልጹ፣ "የቋንቋ ፈተና የትምህርት ይዘቱ ከተማሪዎች የቋንቋ ችሎታና ብቃት ጋር የተመጣጠነ መሆኑን ለማረጋገጥ፣ መምህራን የሚያስተምሩበትን ሥነ-ዘዴ ብቃት ለመፈተሽ፣ ተማሪዎች በምን ደረጃ ላይ እንዳሉ ለመረዳት፣ተጥሎም ምን መማር እንዳለባቸው የሚያመላክት ስልት ነው" ይላሉ። ተስፋዬ(1981፣130)፣ Mehrens እና Lehmann(1974፡3) በበኩላቸው፣ የቋንቋ ፈተና ተማሪዎች የቋንቋ ክሂሎችንና የዕውቀት ዘርፎችን ከመማራቸው በፊት ያላቸውን ቅድመ ችሎታ ለመለካት ወይም ከተማሩ በኋላ የቋንቋ ችሎታቸው መሻሻሉን ለመመዘንና ምን ያህል ለውጥ እንዳመጡ ለመረዳት የምንፈትነው ነው በማለት ያብራራሉ። በተጨማሪም ፀጋዬ (1997፣9) Norris (2000)፣ Aldreson፣ Clapham እና Wall(2001፡6)ን ጠቅሰው እንደገለጹት፣ በቋንቋ የመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ ፈተና ስንል ከተማሪዎች የቋንቋ ችሎታ ጋር የተያያዙ መረጃዎችን ማግኘት የሚያስችል ዘዴ በመሆን የተማሪዎችን የቋንቋ ችሎታ፣ድክመትና ጥንካሬ፣ ወዘተ. ለመመርመርና ለማወቅ የሚረዳ ነው።

በአጠቃላይ የቋንቋ ፈተና ሲባል ለአንድ የቋንቋ ትምህርት ወሳኝ መመዘኛ በመሆን ተማሪዎች ምን ያህሉን እንደተረዱና እንዳልተረዱ የሚፈተሽበት፣ የዕውቀት ደረጃቸው ምን ያህል እንደሆነ የሚገነዘቡበት፣ተማሪዎች በየትኛው ክሂልና የዕውቀት ዘርፍ ያላቸው ችሎታ የሚታይበት ወሳኝ መሳሪያ ነው። እንዲሁም መምህራን የማስተማሪያ ዘዴአቸው ምን ያህል ብቁና ለመማር- ማስተማሩ ሂደት አመቺ መሆኑን የሚፈተሽበት ነው። ከዚህ ባሻገርም ትክክለኛ ውሳኔ ለማስተላለፍ የሚያስችል ነው (Ur 1996፡33፣ Bachman 1990:20 እና Brown 1980:209)::

2.3 የቋንቋ ፈተና ዓላማ

በቋንቋ መማር ማስተማር ክንውን ላይ ፈተና አይቀሬና ወሳኝ ተግባር ነው። ተስፋዬ (1981፣119) የቋንቋ ፈተናን ዓላማ እንደሚከተለው ይገልጹታል፤

> በማንኛውም ጊዜ ፈተና እናዘጋጃለን ስንል የምንፈትነውን ዓላማ ፣ለምን እንደምንፈትን፣በግልጽ የማወቅን አስፈላጊነት እናጠናክራለን። የፈተና ዓላማ ወይም የምንፈትንበትን ዓላማ ማወቅ የትምህርቱን ዓላማ መገንዘብንም ይጠይቃል። በተለይ የሚዘጋጀው ፈተና በተወሰነው የትምህርት ፕሮግራም ላይ የተመሰረተ ከሆነ የትምህርቱ ዓላማ መታወቅ የግድ ነው። ምክንያቱም ፈተናው ሊያረጋግጥልን የሚጠበቅበት ተማሪው በቀረበለት ትምህርት የሚፈለግበትን ዓላማ መጨበጥ፣ አለመጨበጡን፣ ወይም የተፈለገውን ዓላማ ከግብ ማድረስ አለማድረሱን ነው።

ይህ ሐሳብ የሚያመላክተው የፈተናን ዓላማ ማወቅ አስፈላጊ መሆኑን ነው። የቋንቋ ፈተና ዓላማ ስንል እንደየፈተና ዓይነቶቹ የተለያየ ነው። እያንዳንዱ የፈተና ዓይነት የራሱ የሆነ ዓላማ እንዳለው (Madsen 1983፡7) እንደሚከተለው በዝርዝር ያስረዳሉ፤

- የትድመ ችሎታ መለኪያ ፈተና፦ የተማሪዎችን አጠቃላይ ችሎታ በመለካት የወደፊት የቋንቋ ጥናት መስክ መለየት፤
- የጥንካሬና ድክመት መለኪያ ፈተና፦ የተማሪዎችን ድክመትና ጥንካሬ መለየት፣ ለወደፊት ጉድለቶችን ማስተካከልና ተማሪዎችን በመደገፍ ማንቃቃት፣
- የችሎታ መለኪያ ፈተና:- ተማሪዎች አንድን የቋንቋ ትምህርት ይዘቶች ምን ያህል እንዳወቁና እንደጨበጡ መለካት ሲሆን፣
- የብቃት መለኪያ ፈተና:- የተማሪዎች አጠቃላይ የቋንቋ ብቃት በተወሰነ የስራ መስክ ለማስማራት የሚያስችላቸው መሆን አለመሆኑን ማረጋገጥ ዓላማው ነው።

ከላይ የተገለጹት እንዳለ ሆነው ጠቅለል ባለ መልኩ Bachman(1990)፣ Hughes (1989)፣Heaton (1990) እና ጠጅቱ (1999) Clark እና Star (1996፣378)ን ጠቅሰው እንደገለጹት፣ መምህራን ለተማሪዎቻቸው ፈተና የሚሰጡበት ዓቢይ ዓላማ ተማሪዎች በመማር ማስተማር ሂደት ያገኙት ዕውቀት ምን ያህል መሆኑን ለማረጋገጥ

እና የራሳቸውን የማስተማሪያ ዘዴ ውጤታማነት ለመገምገም ነው። እንዲሁም ተማሪዎች እያሳዩ ያሉትን የቋንቋ መሻሻል እንዲገመግሙ፣ በየትኛው የቋንቋ ክሂልና የዕውቀት ዘርፍ ላይ ድክመት እንዳለባቸው በመጠቆም ማስተካከያ እንዲወስዱ ማስቻል፣የበለጠ ለትምህርታቸው እንዲነሳሱ ማነቃቃት፣ መምህራንም የማስተማሪያ ዘዴያቸውን ከተማሪዎች ውጤት ጋር በማነጻጸር ምን ያህል አመርቂ መሆኑን እንዲመረምሩ ማድረግ ነው።

በአጠቃላይ የቋንቋ ፈተና ዓላማ የተማሪዎችንም ሆነ የመምህራንን ሁኔታ መገምገም ነው። ይህም መምህራን የአሰራር ሂደታቸውን በመፈተሽ ውጤቱን የሚመዝኑበት ሲሆን ተማሪዎች ደግሞ ያላቸውን ድክመትና ጥንካሬ ለመረዳት ያስችላቸዋል። በመሆኑም የቋንቋ ፈተና ሲታሰብ የተፈለገውን ዓላማ ከግብ እንዲደርስና የተማሪዎችን ድክመትና ጥንካሬ በመጠቆም ለወደፊት ማሻሻያ እንዲወስዱ ለማድረግ የሚያስችል መሆን አለበት።

2.4 የቋንቋ ፈተና አስፈላጊነት

በቋንቋ መማር ማስተማር ሂደት ውስጥ የቋንቋ ፈተና እንዱና ዋነኛ አካል ነው። ምክንያቱም ለመምህሩም ሆነ ለተማሪው፣ አልፎም ለፈተና አዘጋጅ ባለሙያ የሚሰጠው ጠቀሜታ ይህ ነው የሚባል አይደለም። ይኸውም ፈተና መምህራን ራሳቸውን የሚገመግሙበት፣ ተማሪዎቹን ምን ያህል የተማሩትን እንደጨበጡ የሚያረጋግጡበት፣ መምህራን የማስተማሪያ ዘዴው ከተማሪዎች ጋር ተጣጥሞሽ መኖሩንና አለመኖሩን የሚረዱበት ሲሆን ተማሪዎች ደግሞ ራሳቸውን የሚመረምሩበትና ድክመትና ጥንካሬያቸውን በመመልከት ለወደፊቱ ለመነሳሳትና ደከም ያሉበትን የትምህርት ክፍል እንዲያስተካክሉ በር የሚከፍት መሣሪያ ነው። እንዲሁም ፈተና አውጭዎች የፈተናው ይዘት ከተማሪዎች ደረጃ ጋር ያገናዘበ መሆኑን የሚረዱበት፣ የትምህርቱን ዓላማ ከግብ መድረሱንና አለመድረሱን በመመልከት ሥርዓተ ትምህርቱን፣ መርሃትምህርቱንና መማሪያ መጽሐፉን ለማሻሻል፣ ወዘተ. የሚጠቀሙበት መሣሪያ ነው። Baker (1989:101) ። በመሆኑም ፈተና እነዚህን ጉዳዮች ከግብ ለማድረስና ውሳኔዎችን ለማስተላለፍ በቂ መረጃ ሊሰጥን ይችላል።

በተጨማሪም Phillips (1968፣40) የቋንቋ ፈተናን አስፈላጊነት እንደሚከተለው ይገልጻሉ፤

እና የራሳቸውን የማስተማሪያ ዘዴ ውጤታማነት ለመገምገም ነው። እንዲሁም ተማሪዎች እያሳዩ ያሉትን የቋንቋ መሻሻል እንዲገመግሙ፣ በየትኛው የቋንቋ ክሂልና የዕውቀት ዘርፍ ላይ ድክመት እንዳለባቸው በመጠቆም ማስተካከያ እንዲወስዱ ማስቻል፣የበለጠ ለትምህርታቸው እንዲነሳሱ ማነቃቃት፣ መምህራንም የማስተማሪያ ዘዴያቸውን ከተማሪዎች ውጤት ጋር በማነጻጸር ምን ያህል አመርቂ መሆኑን እንዲመረምሩ ማድረግ ነው።

በአጠቃላይ የቋንቋ ፈተና ዓላማ የተማሪዎችንም ሆነ የመምህራንን ሁኔታ መገምገም ነው። ይህም መምህራን የአሰራር ሂደታቸውን በመፈተሽ ውጤቱን የሚመዝኑበት ሲሆን ተማሪዎች ደግሞ ያላቸውን ድክመትና ጥንካሬ ለመረዳት ያስችላቸዋል። በመሆኑም የቋንቋ ፈተና ሲታሰብ የተፈለገውን ዓላማ ከግብ እንዲደርስና የተማሪዎችን ድክመትና ጥንካሬ በመጠቆም ለወደፊት ማሻሻያ እንዲወስዱ ለማድረግ የሚያስችል መሆን አለበት።

2.4 የቋንቋ ፈተና አስፈላጊነት

በቋንቋ መማር ማስተማር ሂደት ውስጥ የቋንቋ ፈተና አንዱና ዋነኛ አካል ነው። ምክንያቱም ለመምህሩም ሆነ ለተማሪው፣ አልፎም ለፈተና አዘጋጅ ባለሙያ የሚሰጠው ጠቀሜታ ይህ ነው የሚባል አይደለም። ይኸውም ፈተና መምህራን ራሳቸውን የሚገመግሙበት፣ ተማሪዎቹን ምን ያህል የተማሩትን እንደጨበጡ የሚያረጋግጡበት፣ መምህራን የማስተማሪያ ዘዴው ከተማሪዎች ጋር ተጣጥሞሽ መኖሩንና አለመኖሩን የሚረዱበት ሲሆን ተማሪዎች ደግሞ ራሳቸውን የሚመረምሩበትና ድክመትና ጥንካሬያቸውን በመመልከት ለወደፊቱ ለመነሳሳትና ደከም ያሉበትን የትምህርት ክፍል እንዲያስተካክሉ በር የሚከፍት መሣሪያ ነው። እንዲሁም ፈተና አውጭዎች የፈተናው ይዘት ከተማሪዎች ደረጃ ጋር ያገናዘበ መሆኑን የሚረዱበት፣ የትምህርቱን ዓላማ ከግብ መድረሱንና አለመድረሱን በመመልከት ሥርዓተ ትምህርቱን፣ መርሃትምህርቱንና መማሪያ መጽሐፉን ለማሻሻል፣ ወዘተ. የሚጠቀሙበት መሣሪያ ነው። Baker (1989:101) ። በመሆኑም ፈተና እነዚህን ጉዳዮች ከግብ ለማድረስና ውሳኔዎችን ለማስተላለፍ በቂ መረጃ ሊሰጠን ይችላል።

በተጨማሪም Phillips (1968፣40) የቋንቋ ፈተናን አስፈላጊነት እንደሚከተለው ይገልጻሉ፤

1. ተማሪዎችን በደረጃቸው ለመመደብ ማገልገሉ፤ በቋንቋ ፈተና የተማሪዎችን የዕውቀት ደረጃ በመለካት እንደችሎታቸው ከፋፍሎ ለማስተማር አስፈላጊ ነው።
2. የተማሪዎችን ጥንካሬና ድክመት ለመለካት ፈተና ብቁ መሣሪያ በመሆኑ በፈተና ውጤት ተመርኩዞ ለተማሪዎች አስፈላጊውን ድጋፍ ለመስጠት ያስችላል።
3. የማስተማሪያ ዘዴንና የመማር ማስተማር ሂደቱን ለመለካት ያስፈልጋል።
4. የተማሪዎችን የወደፊት ውጤት ለመተንበይ ያስችላል።
5. በአጠቃላይ የተማሪዎችን ችሎታ ለመለካት በማስቻሉ ፈተና እንፈትናለን። ይህም ደግሞ ተማሪዎችን በትምህርት ቤት ደረጃ ወይም በሀገር አቀፍ ደረጃ ካሉ ተማሪዎች ጋር በማነጻጸር ለመገምገም ያስችላል።

Bachman (1990፣54) በበኩላቸው ደግሞ የቋንቋ ፈተናን አስፈላጊነት ሲገልጹ፣ በትምህርት ሂደት ላይ ለምንሰጠው ውሳኔ እንደመረጃ ምንጭ በመሆንና በቋንቋ፣ በቋንቋ ለመዳ፣ በቋንቋ ማስተማር ዙሪያ በሚደረጉ ምርምሮች እንደ ጠቋሚ ሆኖ ሊቀርብ ይችላል በማለት በሁለት ጥቅል ጠቀሜታዎች አጠቃለዋቸዋል።
በአጠቃላይ የቋንቋ ፈተና የምንፈትንበት ምክንያት ተማሪው ራሱን በመመርመር ወደተሻለ ነገር እንዲያመራ፣ መምህሩ ደግሞ የማስተማሪያ ዘዴውን እንዲያስተካክልና ምንምን ጉዳዮች መጨን እንደሚገባቸው እንዲያስተውል ለማድረግ ነው (Ur 1996፣34)። በተጨማሪም በቋንቋ መማር ማስተማር ሂደት ትክክለኛ ውሳኔን ለማስተላለፍ የምንጠቀምበት ዓይነተኛ ጉዳይ መሆኑን Mehrens እና Lehmann(1974፣69) ይገልጻሉ።

2.5 የቋንቋ ትምህርት ከቋንቋ ፈተና ጋር ያለው ግንኙነት

የቋንቋ ትምህርትና የቋንቋ ፈተና የማይነጣጠሉ የአንድ ሳንቲም ሁለት ገጽታዎች ናቸው። በመሆኑም በመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ አንድ ላይ የሚገኙ ናቸው። የቋንቋ ትምህርት ብቻውን የመማር-ማስተማር ክንውኑን ማስኬድ አይችልም። ከዚህ የተነሳ አብረው እንዲጓዙ ማድረግ ግዴታም፣ አስፈላጊም ነው (Heaton 1975፣15)።

ምሁራን የቋንቋ ትምህርትና የቋንቋ ፈተና ጥብቅ ግንኙነት እንዳላቸው ቢያስገነዝቡም፤ በግንኙነቱ ሂደት ላይ ግን ማንኛው ቀዳሚና ተቀዳሚ ነው በሚል ጥያቄ የተለያየ ሐሳብ ይሰነዝራሉ። ለምሳሌ Davies (1968፣5) ጥሩ ፈተና ያስተማርከውን ፈትን በሚለው መርሕ መሠረት ፈተና ከትምህርት በኋላ የሚመጣ ጉዳይ ነው ሲሉ Heaton (1975፣1) በበኩላቸው ደግሞ የቋንቋ ትምህርትና የቋንቋ ፈተና በመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ ተነጣጥለው የሚታዩ ጉዳዮች ባለመሆናቸው አንዱ ከአንዱ በፊት ወይም በኋላ የሚመጡበት ሁኔታ በመኖሩ ሁለቱም እንደሚደጋገፉ እንጂ እንደሚቀዳደሙ ማሰብ አግባብነት የሌለው እንደሆነ በመግለጽ ነው። ፈተና ለቋንቋ ትምህርት አቀራረብ ማንቃቂያና አቅጣጫ ጠቋሚ ሲሆንና ተማሪዎችን ወደ ትምህርቱ የመገፋፋቱን ያህል፣ የቋንቋ ትምህርትም የምንፈትነውን ጥያቄ ሊያፈልቅልን በመቻሉ ሁለቱንም በእኩል ደረጃ መመልከቱ አስፈላጊ ነው።

በተመሳሳይ የHeatonን ሐሳብ የሚደግፉት Hughes (1989፣2) ጥሩ ፈተና ለማስተማር ፈር ከመስጠቱ አንጻር ከማስተማር በኋላ ተከትሎ የሚመጣ ጉዳይ አለመሆኑን አጠንክረው ይናገራሉ። በመጥፎ የማስተማር አካሄድ የተነሳም የመማር-ማስተማርን ሂደት ያልተስተካከለ ከሆነ፣ፈተና የመማር ማስተማርን አጠቃላይ እንቅስቃሴ የሚያመቻችበት ሁኔታ አለ። ከዚህ በመነሳት ሁልጊዜ ማስተማር ቀዳሚ፣መፈተን ደግሞ ተከታይ ተግባር ሆኖ ሊታይ አይገባም ።

በአጠቃላይ የቋንቋ ፈተናና ትምህርት በመማር ማስተማር ክንውን ነገ ዛሬ ሳይባል አብረው የሚጓዙ ተደጋጋፊ አካሎች ናቸው።

2.6 የቋንቋ ፈተና ዓይነቶች

የቋንቋ ፈተና ዓይነቶች ብዙ ናቸው። Lyman (1963፣36) እንድን መዝገበ ቃላት ጠቅሰው ከ200 በላይ የሚሆኑ የተለያዩ የፈተና ዓይነቶች እንዳሉ ገልጸዋል። ይህም የሆነው ከፈተናው ዓላማና ከሚሰጡት መረጃ መለያየት የተነሳ ነው (Harrison 1983፣4)። ይሁን እንጂ አብዛኞቻቹ ምሁራን የሚስማሙበት አራት ዋና ዋና ዓይነቶችን ነው። እነሱም የቅድመ ችሎታ መለኪያ ፈተና፣ የብቃት መለኪያ ፈተና፣ የጥንካሬና ድክመት መለኪያ ፈተናና የችሎታ መለኪያ ፈተና ናቸው።

2.6.1 የቅድመ ችሎታ መለኪያ ፈተና (Placement Test)

የቅድመ ችሎታ መለኪያ ፈተና ተማሪዎች ቀድመው የተማሩትን ትምህርት ለመለካት ሳይሆን ወደፊት በየትኛው የትምህርት መስክ መሰማራትና መማር እንደሚችሉ አስቀድሞ ለመወሰን ማለትም ያላቸውን ብቃት ለመተንበይ የምንጠቀምበት የፈተና ዓይነት ነው (Brown 1994፣250 እና Harrison 1983፣4)። ያላቸውንም የተፈጥሮ ችሎታና ዝንባሌ ለመመዘን የሚያስችል የፈተና ዓይነት ነው። የዚህ ፈተና ዓይነት ዓቢይ ዓላማ የተማሪዎችን የወደፊት ብቃት አስቀድሞ ለመተንበይ የሚረዳ ይሁን እንጂ፣ ዝቅተኛ፣ መካከለኛና ፈጣን ተማሪዎችን በመለየት ባላቸው የዕውቀት ደረጃና ፍጥነት የሚማሩበትንምመንገድ ለመቀየስ ያስችላል(አለም 1992፣71)። አክለውም ለአንድ ውስን ጉዳይ የምንመርጣቸውን ተማሪዎች ቅድመ ችሎታ በመመዘን፣ ተማሪዎቹ በፊት የነበራቸው ዕውቀት ለሚሰጣቸው ትምህርት እገዛ የሚያደርግ እንደሆን የሚፈተሽበት ሲሆን የፈተናው መሰጠትም ከበፊት የነበራቸውን ዕውቀት ከሚቀጥለው ትምህርት ጋር ምን ያህል ተዛማጅ ዕውቀት እንደያዙና በያዙት ላይም ተጨማሪ ትምህርት ቢሰጣቸው ትምህርቱን በአግባቡ የሚወጡትና የማይወጡት መሆኑን ለማረጋገጥ የምንጠቀምበት የፈተና ዓይነት ነው፣ ይላሉ።

በተጨማሪም Finocchairo እና Brumfit (1983፣185) ሲገልጹ፣ ቅድመ ችሎታ መለኪያ ፈተና ተማሪዎች ገና ያልጀመሩትን የቋንቋ ትምህርት መርሃ ግብር፣ ወደፊት ትምህርቱን ቢማሩ ውጤታማ መሆን አለመሆናቸውን ለማወቅ የሚዘጋጅ ነው። ይህ የፈተና ዓይነት የአጭር ጊዜ ትውስታን፣ ድምጾችንና ሥዕሎችን የማዛመድ ችሎታን፣ መዋቅራዊ ሕጎችን የማጠቃለል ችሎታን የሚመዝን ነው።

በአጠቃላይ የቅድመ ችሎታ መለኪያ ፈተና ለአንድ ቋንቋ ትምህርት የሚቀርብ ተማሪ ቋንቋውን ለመማር ወይም ለትምህርቱ የተዘጋጀውን መርሃ ግብር ለመከታተል ያለውን ችሎታ ለመለካት የሚሰጥ የፈተና ዓይነት ነው። ፈተናውም የሚዘጋጀው አንድን የቋንቋ መርሃግብር ለመከታተል የሚፈልግ ሰው ያንን መርሃ ግብር ለመከታተል የሚያበቃው ችሎታ እንዳለውና እንደሌለው የሚመዝን ነው።

2.6.2 የብቃት መለኪያ ፈተና (Proficiency Test)

ብቃትን ለመለካት የሚዘጋጅ ፈተና ከተለያዩ የትምህርት ተቋሞች ተውጣጥተው በአንድ ክፍል ወይም በአንድ ተቋም ለመማር የሚመጡ ተማሪዎች ያላቸውን የቋንቋ ብቃት ለመለካት የምንጠቀምበት የፈተና ዓይነት ነው። ለምሳሌ በአገሪቱ የሚገኙ የ12ኛ ክፍል ተማሪዎች ወደ ዩኒቨርሲቲ ሲገቡ የሚወስዱትን የመግቢያ ፈተና መጥቀስ ይቻላል:: Harrison (1983፣6-9) ሲገልጹ፣ "የብቃት መለኪያ ፈተና ተማሪዎች በአንድ በተወሰነ የጥናት መስክ ያላቸውን ችሎታ የሚያሳይ ነው" ይላሉ።ዋና ትኩረቱም ተማሪዎች ወደሚገቡበት የትምህርት መስክ ያላቸውን የቋንቋ ብቃት መመዘን ነው። በመሆኑም ውስን የቋንቋ ትምህርት ዓላማዎች፣ መርሃ ትምህርቶች፣ የመማሪያ መጽሐፎች ለፈተናው ዝግጅት አያገለግሉም። በተለያዩ የቋንቋ ማስተማር ቅድመ ትምህርቶች ውስጥ ያለፉትን ተማሪዎች የምንፈትሽበት፣ ከልዩ ልዩ የትምህርት ተቋማት የመጡ ተማሪዎች ያላቸውን የቋንቋ ብቃት የምንመዝንበት ነው (ተስፋዬ 1981፣123 እና Alderson እና ሌሎች 1997፣12)።

የፈተናው ዝግጅትም መሠረት የሚያደርገው የቋንቋን ንድፈሐሳቦች ሲሆን አትኩሮቱም በቋንቋ ይዘት ላይ ነው (Heaton 1990፣17)። እንደ Alderson እና ሌሎች(1997)ና Harrison (1983) አገላለጽ፣ የብቃት መለኪያ ፈተናዎች አዘገጃጀት የተለያየ ሊሆን ይችላል። ይኸውም በሀገር አቀፍ የፈተናዎች ድርጅት የሚዘጋጁና ሰዎች በአንድ ቋንቋ የትኛው አጠቃላይ የቋንቋ ደረጃ ላይ እንዳሉ ለማመልከት የሚቀርቡ ፈተናዎችም ይካተታሉ። ዓላማውም ተማሪው በወቅቱ ያለውን የቋንቋ ችሎታ በመመዘን ለአንድ ውስን ጉዳይ መምረጥ ሲሆን ተማሪው ሊገባበት ላሰበው ጉዳይ ብቁ መሆንንና አለመሆንን ለመመዘን ታስቦ የተዘጋጀ የደረጃ ግምት፣ፈተናውን ለማዘጋጀት መሠረት ይሆናል (ትንሳኤ 1988፣22፤ Harrison 1983፣8)።

በአጠቃላይ የብቃት መለኪያ ፈተና በተለያዩ ተቋማት የተማሩ ተማሪዎችን በአንድ የሥራ መስክ ለማሰማራት ይችሉ ዘንድ የቋንቋ ብቃታቸውን የምንመረምርበት ነው። ለምሳሌ ለድህረ ምረቃ የሚዘጋጁ ፈተናዎችን መጥቀስ ይቻላል።

2.6.3 የጥንካሬና ድክመት መለኪያ ፈተና (Diagnostic Test)

የጥንካሬና ድክመት መለኪያ ፈተና መምህራን ለሚያስተምሯቸው ተማሪዎች በየጊዜው የሚሰጡዋቸው የፈተና ዓይነት ነው። ፈተና በመሠረቱ መሆን ያለበት፣ በተለይ የጥንካሬና ድክመት መለኪያ ፈተና እንደማስተማሪያ ዘዴ ነው። ለመምህሩ ምን ማስተማርና ምን ላይ ትኩረት ማድረግ እንዳለበት የሚያመላክት ሲሆን ለተማሪዎቹ ደግሞ ጥንካሬና ድክመታቸው ምን ላይ መሆኑን የሚያሳይ ነው ። ከዚህ የተነሣ ሁለቱም ወገኖች የትምህርቱን ሂደት ከግብ ለማድረስ ሐላፊነታቸውን ይወጣሉ። መምህሩም ፈተናውን ሲያዘጋጅ በሚያስተምረው ትምህርት ላይ ማተኮር ይኖርበታል እንጂ ገና ሊያስተምረው ባሰበው የትምህርት ዓይነት ላይ መሆን የለበትም (ተስፋዬ 1981፣124)።

Brown (1994፣259) በበኩላቸው፣ የጥንካሬና ድክመት መለኪያ ፈተና በተማሪዎች ላይ የሚከሰተውን የቋንቋ ችግር በየጊዜው ለማረም ይጠቅማል። እንዲሁም Baker (1989፣3) እና Harrison(1983፣6) እንደሚሉት፣ ይህ የፈተና ዓይነት በአጠቃላይ በመማር ማስተማር ተግባር ላይ የሚፈጠሩትን አላስፈላጊ ክስተቶች በመለየት ለእነዚያ ችግሮችም መፍትሔ ለመስጠት ወሳኝ ነው።

የጥንካሬና ድክመት መለኪያ ፈተና ዓላማ የቀረበውን ትምህርት ተማሪዎች ምን ያህል እንደተገነዘቡትና እንዳልተገነዘቡት፣ የትኛውን የቋንቋ ክሂልና የዕውቀት ዘርፍ በሚገባ እንደተረዱትና እንዳልተረዱት በማሳየት መምህራን የማስተማሪያ ዘዴያቸውን በመፈተሽ ለተማሪዎች አመቺ በሆነ መልኩ እንዲያስተምሩ ማስቻል ነው። በመሆኑም የጥንካሬና ድክመት መለኪያ ፈተና በተማሪዎች ወቅታዊ ችግር ላይበማተኮር ተማሪዎችም ሆኑ መምህራን ድክመትና ጥንካሬያቸውን ተረድተው እንዲስተካከሉ ማድረግ ነው (Bachman 1990፣60)።

ጠቅለል ባለመልኩ የጥንካሬና ድክመት መለኪያ ፈተና ከፍ ብሎ ከተገለጸው ማብራሪያ መረዳት እንደሚቻለው፣ በመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ ያሉትን አጠቃላይ ተግባራት እንዴት ማከናወን እንደሚቻል የሚጠቁም የፈተና ዓይነት ነው። መምህራንና ተማሪዎች የየራሳቸውን ጥንካሬና ድክመት በማወቅ ለወደፊቱ የመማር ማስተማር ሂደት የየግል ድርሻቸውን በመወጣት የታለመውን ዓላማ ከግብ እንዲያደርሱ የሚያስችል ነው።

2.6.4 የችሎታ መለኪያ ፈተና (Achievement Test)

የችሎታ መለኪያ ፈተና ከዋና ዋና የፈተና ዓይነቶች አንዱ ሲሆን የዚህ ጥናት ትኩረትም በዚሁ የፈተና ዓይነት ላይ በመሆኑ ከሌሎቹ ይልቅ ዘርዘር ባለ መልኩ ይቀርባል።

2.6.4.1 የችሎታ መለኪያ ፈተና ምንነት

የችሎታ መለኪያ ፈተና በአንድ በተወሰነ ደረጃ የሚሰጥ ትምህርት ከተጠናቀቀ በኋላ ለተማሪዎች የሚሰጥ ፈተና ነው። ይህ የፈተና ዓይነት በቋንቋ ፈተና የእድገት ደረጃዎች ውስጥ ግንባር ቀደም ነው። መደበኛና መደበኛ ባልሆኑ የቋንቋ ትምህርት ኮርሶች ጋር ጥብቅ ግንኙነት ያለው በመሆኑ ተዘውትሮ የሚገኝ ነው (Heaton 1988፣ Lyman 1963 እና Hughes 1988)።

የችሎታ መለኪያ ፈተናን በተመለከተ Finocchairo እና Brumfit (1983፣186)ሲገልጹ፣ ለትምህርት የቀረበው አንድ ምዕራፍ፣ "ሞጁል"ና የመማሪያ መጽሐፍ ከተጠናቀቀ በኋላ ወይም የተለያዩ የቋንቋ ክሂሎችና የመማሪያ መሣሪያዎች ዓላማቸው ምን ያህሉ ከግብ እንደደረሰ ለማወቅ በትምህርት ዓመቱ ማጠናቀቂያ ላይ የሚሰጥ ነው። በተመሳሳይ Heaton (1975፣163) እንደሚሉት፣ ብዙዎቹ በየዓመቱ መገባደጃና በየዓመቱ አጋማሽ የሚሰጡ የትምህርት ፈተናዎች፣ በብሔራዊና በአገራዊ ደረጃ የተወሰነ የትምህርት ዓላማ ከግብ መድረሱንና መጠናቀቁን ለማወቅ የሚሰጥ የፈተና ዓይነት ነው።

ተስፋዬ (1981፣123) በበኩላቸው፣ "የችሎታ መለኪያ ፈተና መሠረት የሚያደርገው የተዘጋጀ ሥርዓተ ትምህርትንና የትምህርት መርሃ ግብርን ነው" ይላሉ።
Harrison (1983፣7) እንደሚሉትም፣ ከጥንካሬና ድክመት መለኪያ ፈተና ይልቅም ረዘም ላለ ጊዜ ከተሰጠ ትምህርት በኋላ የሚሰጥና አጠቃላይነት የሚታይበት ሲሆን ለምሳሌ ዓመት ሙሉ ከተሰጡ ትምህርቶች ወይም ከጠቅላላ ኮርሶች በኋላ የሚቀርብ የፈተና ዓይነት ነው። በአጠቃላይ የችሎታ መለኪያ ፈተና ተማሪዎች በተወሰነ ጊዜ ከተማሩት የቋንቋ ትምህርት ምን ያህሉን መገንዘባቸውን ለማረጋገጥ የሚሰጥ የፈተና ዓይነት ነው።

2.6.4.2 የችሎታ መለኪያ ፈተና ይዘት አመራረጥ

የችሎታ መለኪያ ፈተና አንድ የተወሰነ ትምህርት ከተጠናቀቀ በኋላ ለተማሪዎች የሚቀርብ የፈተና ዓይነት በመሆኑ ያለፉትን የትምህርት ሂደት ይለካል። መሠረቱም መርሃትምህርት፣ የመማሪያ መጽሐፍና የትምህርት ዓላማ ነው። ስለሆነም እነዚህን ጉዳዮች በመመርኮዝ የፈተና ጥያቄዎች ይዘጋጃሉ። Alderson እና ሌሎች (1995፣12) ሲያብራሩ፣ የችሎታ መለኪያ ፈተና የመማሪያ መጽሐፎችን፣ መርሃትምህርቶችንና የትምህርት ዓላማዎችን መሠረት ያደረገ ነው፣ ይላሉ።

ከላይ እንደተገለጸው የችሎታ መለኪያ ፈተና ይዘት ሲመረጥ መሠረት ሊሆኑ የሚገባቸው ጉዳዮች መርሃትምህርት፣ የትምህርት ዓላማና የመማሪያ መጽሐፍ ይዘት እንደሆነ ነው። ነገር ግን በነዚህ ጉዳዮች ዙሪያ ሁለት የተለያዩ ሐሳቦች በምሁራን ተነስቷል። እነዚህም፦

1ኛ.Harrison (1983፣9)ና Madsen (1983፣189) "የመርሃ ትምህርቱና የመማሪያ መጽሐፉ ይዘቶች ሲዘጋጁ በዋናነት የትምህርት ዓላማውን በዝርዝር ለማካተት ታቅደው የሚዘጋጁ በመሆናቸው የፈተና ናሙና አመራረጡ ትኩረት ሊያደርግ የሚገባውም በመርሃ ትምህርቱና በመማሪያ መጽሐፉ ይዘት ላይ ነው" ይላሉ። የፈተና ይዘት መመረጥ ያለበት ፈተናው በሚያቅፋቸው የትምህርት ደረጃዎች ከተዘጋጁት መርሃ-ትምህርቶችና የመማሪያ መጽሐፎች ይዘት ውስጥ ነው በማለት Heation (1988፣15) ሐሳቡን ያጠናክሩታል።

2ኛ. በችሎታ መለኪያ ፈተና የናሙና ይዘት አመራረጥ ሂደት ውስጥ የተለየ ትኩረት መደረግ ያለበት የትምህርት ዓላማ መሆን አለበት ከሚሉት ወገኖች ውስጥ (Hughes 1989፣11) ና Bachman (1990፣62) ተጠቃሾች ናቸው። የእነዚህ ሐሳብ ተማሪው ወደሚፈለገው ግብ ለመድረስ የሚያስችሉትን የትምህርት ዓላማዎች በዋነኝነት መሠረት ሳናደርግ የሚዘጋጅ ፈተና ዋጋ የለውም። ማለትም መርሃ ትምህርቶችና በመማሪያ መጽሐፎች ውስጥ ያሉት ይዘቶች ምንጊዜም የትምህርቱን ዓላማ በግልፅ ለመተግበር አመቺ ሊሆኑ ስለማይችሉ ፈተናዎቹ በዋነኝነት በትምህርቱ ዓላማ ላይ ሊያተኩሩ እንደሚገባ በአጽንኦት ይገልጻሉ።

በአጠቃላይ በችሎታ መለኪያ ፈተና ናሙና ይዘት አመራረጥ ላይ የትኛው ይበልጥ መሠረት ይሁን በሚለው ሐሳብ ውዝግብ ቢኖሳም ተማሪዎች ተምረው ባለፉት የትምህርት ክፍል መሆን እንዳለበት ሁሉም ይስማማሉ። ጠቅለል ባለሁኔታ ግን የችሎታ መለኪያ የፈተና ናሙና ይዘት ሲመረጥ የትምህርት ዓላማዎችን፣ የመርሐ ትምህርቶችንና የመማሪያ መጽሐፎችን ይዘት መሠረት ማድረግ ይገባል።

2.6.4.3 የችሎታ መለኪያ ፈተና አቀራረብ ስልት

Heaton (1975፣5 ፣1988፣III እና 1990፣14) እንደሚያስረዱት፣ የችሎታ መለኪያ ፈተና ይዘትን ለመወሰን ከፍተኛ ጥንቃቄ ልናደርግ ይገባል። ምክንያቱም የፈተናው ይዘት ተማሪዎች ቀደም ሲል የተማሩትን ይዘት ሊወክል የሚችሉ ጥያቄዎችን በናሙናነት መምረጥ አስፈላጊ በመሆኑ ነው።

በተመሳሳይ ዘላለም (1998፣15) በችሎታ መለኪያ ፈተና ላይ የሚቀርቡ ጥያቄዎች ተማሪዎች የተማሩዋቸውን ይዘቶች ሊወክሉ የሚገባቸው ከመሆናቸው አንጻር፣ አዘገጃጀቱ ትዕግሥትንና ሰፊ ጊዜን የሚጠይቅ ጉዳይ ነው። ተማሪዎች ለዓመት ወይም ከዚያ በላይ በሆኑ ጊዜያት የተማሩዋቸውን ይዘቶች በተወሰነ ሰዓት (ከ2 ና ከ3 ሰዓት ባልበለጠ ጊዜ)፣ እስከ አምስት በሚደርሱ ገጾች መፈተን በጣም ከባድ ነው። የትኛው ዓይነት ይዘት በፈተናው ውስጥ መጠቃለል እንዳለበትና መዘለል ያለበት ደግሞ የትኛው እንደሆነ መወሰኑ እንዲሁም የተመረጠው ይዘት በምን ያህል ጥያቄዎች መቅረብ እንዳለበትና በሚዘጋጀው ፈተና ጠባይ የተነጣ ልናካትተው የሚገባንንና የማይገባንን ይዘት መረዳቱም ጊዜ የሚጠይቅ ጉዳይ ነው።

ሌላው ለአንድ ዓይነት ፈተና ብቸኛው የጥያቄ አቀራረብ ስልት ይህ ነው ተብሎ ሊጠቀስ ባለመቻሉ በተወሰነ መልኩ አንደኛው ከሌላኛው የተሻለ ሊሆን ስለሚችል ምርጫችንን መወሰን አስፈላጊ ነው። በፈተናዎቻችን ውስጥ የምንከተለውን የጥያቄ አቀራብ ስልት ለመወሰን በአካዳሚያ የቋንቋ ፈተናዎች የሚቀርቡበትን የአጠያየቅ ስልት፣ ጠቀሜታቸውንና ጉዳታቸውን ማወቅ አስፈላጊ ቢሆንም ተስማሚውን የአጠያየቅ ስልት በመምረጥ አዋህዶ ማቅረብ እጅግን ጠቃሚ ነው። እንዲሁም የፈተናውን የጥያቄ አቀራረብ ለመወሰን የፈተናው ተገቢነት፣ አስተማማኝነትና ተተግባሪነትም ሊስተዋሉ ይገባል በማለት ትንሳኤ (1988፣18)፣ Weir (1985፣2)ን በመጥቀስ ገልጸዋል።

የችሎታ መለኪያ ፈተና የሚያካትታቸው የፈተና ጥያቄዎች አቀራረብ በርካታ ናቸው። ከነዚህም ውስጥ ምርጫ ሰጭ፣ እውነት/ሐሰት፣ ክፍት ቦታን ሙላ፣ አዛምድ፣ አብራራ፣ አጭር መልስ ስጥ፣ በራስህ አባባል ግለጽ፣ ወዘተ. ሲሆኑ እነዚህን ጠቅለል ባለ መልኩ በመምረጥ የሚመለሱና በማፍለቅ የሚመለሱ ፈተናዎች ብሎ በሁለት መመደብ ይቻላል በድሩ (1994፣63) ። ከነዚህም የፈተና አቀራረብ ስልቶች መካከል ይህ ጥናት ይበልጥ ትኩረት የሚያደርግበት በምርጫ-ነክ የአቀራረብ ስልት ውስጥ በምርጫ ጥያቄዎች ላይ ይሆናል።

2.6.4.3.1 የምርጫ ጥያቄዎች (Multiple-Choice Items)

ተስፋዬ (1981፣125) ስለምርጫ ጥያቄዎች በሰጡት ማብራሪያ መሠረት፣ የምርጫ ጥያቄዎች ሁለት ክፍሎች ያሉት ሲሆን እነዚህም መሪ አካል (ዋናው ጥያቄ)ና ለምርጫ የቀረቡ መልሶች የሚገኙበት ናቸው። በምርጫ ከቀረቡት መልሶች መካከል አንዱ ትክክለኛ መልስ ሲሆን ሌላዎቹ ደግሞ አሳሳቾች(ትክክለኛ መልስ ያልሆኑ) ናቸው። እንደ Weir (1990)፣ Heaton (1975) ፣ Hughes (1989) እና Ur (1991) አገላለፅ፣ በምርጫ ነክ አቀራረብ ስልቶች አማካይነት ከቀረቡት መካከል የምርጫ ጥያቄ ለማዘጋጀት ያዳግታል። ነገር ግን በዚህ መርህ ላይ ተመሥርተው የሚወጡ ጥያቄዎች ለማረም አመቺ ናቸው። የምርጫ ጥያቄ ቀጥተኛ በሆነ አጠያየቅ ወይም ባልተሟላ ዓረፍተነገር ሊቀረጽ ይችላል። በጥያቄው የመፍትሔ ሐሳቦች /ምላሾች ዝርዝር ሲገኙ እነዚህም አማራጮች (alternatives) በመባል ይታወቃሉ። ቁጥራቸውም በአብዛኛው አራት ወይም አምስት ሊሆን ይችላል። ከቀረቡት አማራጮችም አንዱ ትክክለኛ መልስ (Correct answer) ሲሆን የጥያቄው መልስ ያልሆኑት አሳሳች ምላሾች (Distractors) ይባላሉ።

2.6.4.3.1.1 የምርጫ ጥያቄ አዘገጃጀት

የምርጫ ጥያቄ ሲዘጋጅ የሚያገለግሉትን ነጥቦች በድሩ (1994፣80) እና Heaton (1975፣130) እንደሚከተለው ያብራራሉ፤

1. የምርጫ ጥያቄ በራሱ ትርጉም ያለው መሆን አለበት። የጥያቄውን ሐሳብ ለመረዳት የግድ አማራጮችን ማየት ሳያስፈልግ በራሱ የሚመለስ መሆን ይኖርበታል።
2. የምርጫ ጥያቄ አንድ ትክክለኛ መልስ ሊኖረው ያስፈልጋል።

3. የምርጫ ጥያቄ አዎንታዊ በሆነ አጠያየቅ መቅረብ አለበት።

4. ጥያቄዎቹ አጭርና ግልጽ እንዲሁም አሳሳቾቹ ትክክለኛ መልስ የመምሰል ባህርይ ሊኖራቸው ይገባል።

5. በጥያቄውና በትክክለኛ መልስ መካከል የቃላት ግንኙነት (ፍንጭ) ሊኖር አይገባም። አለበለዚያ ተማሪዎች በርዕሰ ጉዳዩ(ይዘቱ) ላይ በቂ ግንዛቤ ሳይኖራቸው መልሱን ሊመልሱት ይችላሉ። እንዲሁም አማራጭ ሃሳቦች ከትክክለኛው መልስ በማጠር ወይም በማስረዘም ለመልሱ ፍንጭ ሰጭ እንዳይሆኑ መጠንቀቅ፣ የምርጫ ጥያቄዎች ትክክለኛ መልሶች በተሰበጣጠረ(በተቀላቀለ)መልክ ማስቀመጥና አሳሳቾቹ ተአማኒነት ያላቸው የተፈታኙን ትኩረት የሚስቡ መሆን አለባቸው።

6. ጥያቄዎቹ ከቀላል ወደ ከባድ ማደራጀት እና

7. ሁሉም መልስ አይደሉም ወይም ናቸው የሚለውን አማራጭ ማስወገድ እንደሚያስፈልግ ገልጸዋል።

2.6.4.3.1.2. የምርጫ ጥያቄዎች ጠንካራና ደካማ ጎኖች

የምርጫ ጥያቄ ጠንካራና ደካማ ጎን በተመለከተ በድሩ (1994)፣ Heaton (1975)፣ Hughes (1989)እና Weir (1990) እንደሚከተለው ይገልጻሉ።

ሀ. ጠንካራ ጎኖች

1. ቀላልና ከፍተኛ የማሰብ ክህሎትንና ችሎታን የመመዘን ብቃት አለው። ለምሳሌ የመለየት፣ የመተርጎም፣ የመተንተን፣ የማጠቃለልና ችግሮችን የመፍታት ችሎታዎችን ለመገምገም ያስችላል።
2. አንድ ተማሪ በቂ ዝግጅትና ግንዛቤ ከሌለው ከአራት ወይም አምስት አማራጮች ትክክለኛውን መልስ የመምረጥ ችሎታው ዝቅተኛ ይሆናል። በአንፃሩ ለጎበዙ ተማሪ ግን ችግር አይሆንም። ስለዚህ የምርጫ ጥያቄ ጎበዝና ሰነፍ ተማሪን የመለየት ብቃቱ ከፍተኛ ነው።
3. እርማቱ ሙሉ በሙሉ ተጨባጭ። ውጤቱም አስተማማኝ ነው።
4. ሰፋ ያሉ ይዘቶችን ለመዳሰስና ለመገምገም ያስችላል።
5. ብዙ ተፈታኞችን በአንድ ጊዜ ማስተናገድ ይችላል።
6. ማስመሰልና መዘላበድን ያስወግዳል።
7. በቁጥራዊ ስሌት ውጤቶችን ለመተንተን አመቺ ነው።

ለ. ደካማ ጎኖች

1. ጥራት ያላቸው የምርጫ ጥያቄዎችን ለማዘጋጀት አስቸጋሪና ብዙ ጊዜን ይፈጃል፤ አራት/አምስት የተቀራረበ አማራጮችን ለአንድ ጥያቄ መፍጠር ያስቸግራል፤
2. የተማሪዎችን ሐሳብ የመምረጥ፣ የማደረጀትና የመጻፍ ወይም የማቅረብ ችሎታን ለመለካት አያስችልም፤
3. ለመኩረጅ አመቺና ግምታዊ መሆኑ፣ ወዘተ. ናቸው።

2.6.4.3.2 አጠቃላይ የችሎታ መለኪያ ፈተና አዘገጃጀት መርሆች

አንድ ፈተና የታለመለትን ዓላማ ከግብ ያደርስ ዘንድ በፈተናው ውስጥ እንቅፋት የሚሆኑትን ጉዳዮች ከግምት ውስጥ በማስገባት ሊዘጋጅ ይገባል። አንድ ፈተና ጠቃሚና አስተማማኝ እንዲሆን ከተፈለገ መሠረታዊ መርሆችን መከተል እንደሚገባን በድሩ (1994)፣ ተስፋዬ(1981)፣ Madsen(1983)፣ Hughes(1989)፣ Brown(1996) ይገልጻሉ፤

- የተለያዩ የጥያቄ ዓይነቶችን በምናዘጋጅበት ፈተና ውስጥ የምናካትተው ይዘት ሊመዝን ከታሰበው የትምህርት ዓላማ ወይም የባህርይ ለውጥ አንጻር ማድረግ፣
- የሚያዘጋጁት የጥያቄ ዓይነቶች ያስተማርነውን የትምህርት ዓላማ እንዲያገናዝቡ ማድረግ፣
- ጥናቶች እንደሚያሳዩት የተወሰኑ ተማሪዎች የምርጫ ጥያቄዎች ሲስማሚቸው የተወሰኑት ደግሞ በሌሎች የጥያቄ አቀራረብ ሊጎብዙ ይችላሉ፤ስለዚህ ፈተናው ሁሉንም ተማሪዎች እንዲያሳትፍ በርከት ያሉ ጥያቄዎችን ማዘጋጀት፣
- የሚቀረጹት ጥያቄዎች የተማሪዎቹን ዕድሜና ችሎታ ያገናዘቡ ማድረግ፣
- ጥያቄዎቹ በአግባቡ ጎበዝና ደካማ ተማሪውን የሚለዩና አማካይ ክብደት ያላቸው እንዲሆኑ አድርጎ ማዘጋጀት፣
- የፈተናው አካል ያልሆኑ ነገር ግን ተፈታኞች በትክክል ጥያቄውን ተገንዝበው መልስ እንዳይሰጡ አሉታዊ ተጽዕኖ የሚያሳድሩ ጉዳዮችን በቅድሚያ ማስወገድ፣

ለምሳሌ፦

- ለማንበብ የሚያስቸግሩ ግልጽ ያልሆኑ ጽሑፎች፤
- የሚያሻሙ ሐሳቦች፤
- አላስፈላጊ ከባድ ቃላት መጠቀም፤
- ረጅምና ውስብስብ ዓረፍተነገሮች መጠቀም ናቸው።

❖ እያንዳንዱን ጥያቄ ከሚይዘው ዋጋ ጋር በግልጽ ማቅረብ፤

❖ የፈተና ጥያቄዎች ሲዘጋጁ ትምህርቱን በሚገባ የተከታተሉት ተማሪዎች ብቻ ሊመልሱት እንዲችሉ ማድረግ፤

❖ ጥያቄዎቹን በዓውድ ማቅረብ፤

❖ ጥያቄዎቹ ሰዋስዋዊ ስሕተት ወይም ሌላ ችግር እንዳይኖርባቸው መጠንቀቅ፤ ማለትም ግልጽነት እንዲኖራቸው ማድረግ፤

❖ የጥያቄውን ብዛት ከሚይዘው ዋጋና ጊዜ ጋር ማመጣጠን፤

❖ ፈተናው ጠቃሚና ትርጉም ያለው እንዲሆን መጣር፤

❖ ጥያቄዎቹ በምርጫ መልክ የሚቀርቡ ከሆነ አማራጭ መልሶች እኩል መጠን እንዲኖራቸው አድርጎ ማዘጋጀት፤

❖ የሚቀረጹት ጥያቄዎች በትክክል ተማሪው በቂ ዕውቀትና ችሎታ ኖሮት የሚመልሰው መሆኑን ማረጋገጥ፤ ወዘተ. የሚሉት ዋና ዋናዎቹ ናቸው።

2.7 የጥሩ ፈተና መገለጫዎች

ጥሩ ፈተና ለማዘጋጀት የፈተና መመዘኛ መስፈርቶችን ማወቅ አስፈላጊ ነው። ይህን በተመለከተ በርካታ ምሁራን ውጤታማ የፈተና ባሕርያት ናቸው በማለት በዋነኛነት የሚያነሷቸው አስተማማኝነት (Reliability)፣ ተገቢነት(Validity)ና ተተግባሪነት (Prac ticality) ናቸው (Brown 1994፣257)። ይሁን እንጂ Harrison(1983፣10-13) ከሦስቱ ሌላ አራተኛ መስፈርት እንዳለ ይገልጻሉ። ይህም የለይነት ኃይል (Discrimination Power) የሚል ሲሆን በተገቢነት ሥር ሊጠቃለል ስለሚችል ሦስቱን ባሕርያት መመልከቱ ተገቢ ነው።

2.7.1 አስተማማኝነት (Reliability)

አንድ ፈተና ለተፈታኞች በሚቀርብበት ጊዜ ሁሉ የውጤቱ ዘላቂነት ምን ያህል እንደሆነ የሚመዝን መስፈርት ነው። እንደ Oller(1979፣4) አገላለፅ፤ የፈተና አስተማማኝነት ሲባል ተመሳሳይ ወይም ዘላቂ ውጤቶችን በተለያዩ ጊዜያት ተመሳሳይ በሆኑ ሁኔታዎች

እንዴት ማስገኘት ይቻላል? ከሚለው ሀሣብ ጋር የተያያዘ ነው። Heaton (1975፣155፤1990፣6) በበኩላቸው አንድ ፈተና ለተመሳሳይ ተማሪዎች በተለያዩ አጋጣሚዎች (በመካከል ተጨማሪ ትምህርት ሳይማሩ) ቢተገበርና የተለያየ ውጤት ካስገኘ ፈተናው አስተማማኝነት ይጎድለዋል ይላሉ።

እንደ Heaton አባባል፣ የተወሰኑ ቡድኖች በሁለት አጋጣሚዎች አንድን ፈተና እንዲወስዱት ቢደረግ፣ ውጤቱ ተቀራራቢ መሆን አለበት። ካልሆነ ግን የታየው የአስተሳሰብ ለውጥ ጊዜዊ እንጂ ዘላቂ እንዳልሆነ ይገልጻሉ። አክለውም አስተማማኝነት እንዲጎለው ከሚያደርጉት ምክንያቶች ውስጥ ለፈተና የሚመረጠው መሣሪያ ናሙና መጠን ማነስ፣ የፈተና መመሪያዎች ግልጽ አለመሆን፣ በተፈታኞች በኩል ያሉ ግላዊ ችግሮች (ለምሳሌ፡- ሕመም፣ በራስ አለመተማመን) እና አስተራረም ናቸው።

በተጨማሪም Hughes (1989)፣ Brown (1994)ና Harrison(1983) እንደገለፁት፣ ፈተናው በተለያየ ጊዜ ወይም ሁኔታ ለተፈታኞች በሚቀርብበት ወቅት የሚገኘው ውጤት ምን ያህል ተመሳሳይ መሆን ወይም በአንድ ፈተና ውስጥ ለሚገኙ ጥያቄዎች ተፈታኙ በዘላቂነት የሰጣቸውን መልሶች መመርመር የአስተማማኝነት ተግባር ነው።

2.7.2 ተገቢነት (Validity)

አንድ ፈተና ተገቢ ነው ሊባል የሚችለው መመዘን የሚገባውን ጉዳይ ሲመዝን ብቻ ነው። Heaton (1975፤1990) ፣ Harrison (1983) ና Brown (1994) ስለ ፈተና ተገቢነት ሲያብራሩ፣ ፈተናው እንዲለካ የታሰበውን ነገር ምን ያህል በተሳካ ሁኔታ ለክቷል? የፈተናው ዓላማ ምን ያህል ከግብ ደርሷል? የሚል ነው፣ ይላሉ። ይህንንም ሐሳብ Heaton (1975፣159) በምሳሌ ሲያጠናክሩት፣ የጽሕፈት ክሂልን ለመመዘን ታስቦ "ፎቶግራፍ ማንሳት ጥበብ ነው ወይስ ሳይንስ" ተብሎ ቢጠየቅ ተገቢ ምዘና እንዳልተካሄደ ማወቅ ይቻላል። ይህም ተማሪው እንዲጽፍ ከተጠየቀበት ጉዳይ አልፎ የፎቶግራፉን ዕውቀት የሚጠይቅ ነው።

Lado (1961፣30) በበኩላቸው አንድ ፈተና የቋንቋውን የድምጽ ንበት ለመመዘን ታልሞ የተዘጋጀ ከሆነ ፈተናው ተገቢነት አለው የሚባለው በትክክል የቋንቋውን ድምፅ አነባበብ ሲመዝን እንጂ በቃላት አገባብ ወይም ፍች ላይ አይደለም፤ ይላሉ።

Teshome(1995፣57) በበኩላቸው Henning (1987፣89)ን ጠቅሰው ተገቢነት በአጠቃላይ ሲታይ አንድ ፈተና ለመፈተን ካሰበው ዓላማ አንጻር ተገቢ ሆኖ መገኘት ነው። ፈተናው ተገቢ ነው የሚባለውም መመዘን የሚገባውን በመለካት መጠን ነው። በማለት ያብራራሉ።

በአጠቃላይ ተገቢነት ተፈታኙ በሥርዓተ ትምህርቱ ወይም በአንድ የትምህርት መስክ ወደ ተወሰነ ግብ ስላሳየው መሻሻል መረጃ እንዲሰጠን ወይም በተወሰነ ተግባር በብዙ ተፈታኞች መካከል ያለውን የችሎታ ደረጃዎች የመለየት አቅሙን የሚያንፀባርቅ አሳቤ ነው። ስለዚህ አንድ ፈተና ተገቢነት አለው የሚባለው የታቀደውን ዓላማ በተሳካ ሁኔታ ከግብ የማድረስ ብቃት፣ እንዲሁም የጎበዝ ተማሪንና የሰነፍ ተማሪን ችሎታ የመለየት አቅም ሲኖረው ነው።

ሌላው የተገቢነት መለኪያዎች ብዙ ቢሆንም Harrison (1983፣11) እንደሚሉት፣ የችሎታ መለኪያ ፈተናዎች ለመመዘኛነት የሚውሉት የይዘት ተገቢነት (Content Validity)ና ላያዊ ተገቢነት (Face Validity) ናቸው።

2.7.2.1 የይዘት ተገቢነት (Content validity)

አንድ ፈተና የይዘት ተገቢነት አለው የምንለው የፈተናውን ናሙና አወሳሰድና ይዘቱን ለግምገማው መሠረት ስናደርግ ነው። ይህም መዘጋጀት ያለበት ቋንቋውን በማስተማርና በመፈተን የረዥም ጊዜ ልምድ ባላቸው ሰዎች ነው። በአጠቃላይ ተገቢ ናቸው በተባሉት የቋንቋ ትምህርት ይዘቶች ላይ ተመሥርቶ፣ ይዘቶችን በተመጣጠነ ወካይ በሆኑ ናሙናዎች የሚቀርብ ፈተና የይዘት ተገቢነት አለው ሊባል ይችላል(Weir 1990፣ Harrison 1983፣Brown 1994ና Hughes 1989)።

2.7.2.2 ላያዊ ተገቢነት (Face Validity)

ላያዊ ተገቢነት ሲባል ስለአንድ ፈተና ተማሪዎች፣መምህራንና ሌሎች ባለሙያዎች የሚሰነዝሩት ውጫዊ አስተያየት ነው። Harrison (1983)፣ Bachman(1990)፣ Brown (1994) ላያዊ ተገቢነትን በተመለከተ ሲያብራሩ፣ተማሪዎችና መምህራን ስለፈተናው ምን ያስባሉ? በሚል ጥያቄ ላይ ያተኩራል።ፈተናው የተማሪዎችን ችሎታ ለመለካት ተገቢነት አለው ወይስ የለውም? ቀሏቸዋል ወይስ ከብዷቸዋል? የሚሉትን ዓይነተኛ ጥያቄዎች አፋዊ በሆነ መልኩ የሚመልስ ነው።

Weir (1990) Aldreson እና ሌሎች (1995)ንና Ingram(1977)ን ጠቅሰው፣ Oller(1979) Harrison(1969፣21)ን ዋቢ አድርገው ላያዊ ተገቢነትን ሲገልጹ፣ የቀረበውን ፈተና ውጫዊ ሁኔታ ወይም የሰዎችን ተቀባይነት ያመላክታል፤የፈተናውን አወጣጥ በተመለከተ ተፈታኞች፣የፈተና አዘጋጆች፣ የትምህርት ባለሙያዎች እና የመሳሰሉት ለፈተናው የሚሰጡት አስተያየት ነው።

በአጠቃላይ ፈተናው ለመምህራን ይሁን ለተማሪ አልያም ለትምህርት ባለሙያዎች ተገቢ ሆኖ ተቀባይነትን ሲያገኝ ላያዊ ተገቢነት አለው ይባላል። የሚረጋገጠውም የመምህራንንና የተማሪዎችን አመለካከት በማስተዋል ሲሆን ይህንንም በጽሑፍ መጠይቅ፣ በቃለ መጠይቅ፣ በውይይትና በመሳሰሉት መስፈርቶች ተጠቅሞ ማወቅ ይቻላል።

2.7.3 ተተግባሪነት (Practicality)

አንድ ፈተና ሲዘጋጅ ግዴታ ወደተግባር የሚለወጥ መሆን አለበት። ማለትም ፈተና በሚዘጋጅበት ጊዜ ከግምት ውስጥ ሊገባ የሚገባ ጉዳይ ተተግባሪነት ነው።
Oller (1979፣4) እና Brown (1994፣253) የፈተና ተተግባሪነትን ሲያብራሩ፣ የፈተና ተተግባሪነት የሚወሰነው ፈተናው ከሚፈለግባቸው ቁሳቁሶች ጥራት፣ ከፈተናው ጊዜ፣ ከፈተናው ዝግጅት፣ ከአስተዳደርና፣ ከአስተራረም ጋር የተያያዘ ነው።

እንደ Hughes (1989፣152) አባባል፣ አዘጋጆች የፈተና ተተግባሪነትን ለመጠበቅ የሚከተሉት ሁለት ነጥቦች መሟላት አለባቸው፤

ሀ. ዝግጅት፡- ይህ ለፈተናው ዝግጅት ሰፊ ጊዜ በመስጠት መዘጋጀት እንደሚኖርበት የሚገልጽ ነው። በዚህም ውስጥ የሚነሱ ነገሮች ፈተናውን በማዘጋጀት የሚያገለግሉ ቁሳቁሶች፣ የፈታኞች ምደባ፣ የተፈታኞች አቀማመጥ፣ የመፈተኛ ቦታ አቀማመጥና አዘገጃጀት፣ የአየር ሁኔታ፣ ወዘተ. የሚታሰቡ ጉዳዮች ናቸው።

ለ. የፈተናው አስተዳደር፡- ፈተናው በሚሰጥበት ወቅት ያለውን የአስተዳደር ሁኔታ ይመለከታል። ለምሳሌ በፈታኝና በተፈታኝ መካከል ያለው ግንኙነት፣ የአረፈዱ ተማሪዎችን በሚመለከት፣ የፀጥታ አጠባበቅ ወዘተ. በምን ሁኔታ ላይ እንዳሉ የሚወሰንበት ነው።

በአጠቃላይ ጥሩ ፈተና ሊባል የሚችለው ከላይ የተጠቀሱት ሦስት ባሕርያት ተሟልተው ሲገኙና ሲተገበሩ ነው።

2.8 የፈተና ጥያቄ ብቃት ትንተና

የፈተና ጥያቄ ብቃት ትንተና የሚካሄድበት ምክንያት የአንድን ጥያቄ የክብደትና ቅለት ደረጃ ለማወቅ፣ የመለየት ኃይሉን ለመረዳትና የመልስ አማራጮችን ብቃት ለመፈተሽ ነው። የፈተና ዋና ዓላማ ተማሪዎች በዕውቀት፣ በግንዛቤና በተግባር ስራ ያላቸውን ችሎታ ለመለካት ደረጃቸውን በቅደም ተከተል ለማወቅ በመሆኑ የፈተናው ጥያቄ ብቃት ትንተና ማካሄድ አስፈላጊ ነው። ይህም ሁለት አካሄድ ያለው ሲሆን፣ እነዚህም የጥያቄው የክብደት ደረጃና የጥያቄው የመለያ ኃይል ናቸው (በድሩ 1994፣114)::

2.8.1 የጥያቄ ክብደት ደረጃ (Level of Item Difficulty)

የጥያቄ ክብደት ደረጃ አንድን ጥያቄ ከባድ ወይም ቀላል መሆኑን የምንፈትሽበት ዘዴ ነው። ይህንን የክብደት ደረጃ የምንለካው ጥያቄውን በትክክል የመለሱ ተማሪዎች ብዛትን ለአጠቃላይ ተፈታኞች በማካፈል ነው (በድሩ 1994፣114፤Heaton 1975፣174)። የምንጠቀምበትም ቀመር (Formula) የሚከተለው ነው፤

$$LD = \frac{Ncorrect}{N\ total}$$

<u>መግለጫ</u>

LD= የፈተና ክብደት ደረጃ

N correct= ትክክለኛ መልስ የሰጡ ተማሪዎች ብዛት

N total =አጠቃላይ ፈተናውን የወሰዱ ተማሪዎች ብዛት

በዚህ መሠረት የሚገኘው ነጥብ ከ0 እስከ 1.00 የሚደርስ ነው። በዚህ መካከል ያሉ ነጥቦች ጥያቄውን ቀላል፣ መካከለኛና ከባድ መሆኑን ያመለክታሉ። በአብዛኛው ጥሩ ጥያቄ የሚባሉት ከ0.40 - 0.60 ድረስ ያሉት ናቸው። ከ0.40 በታች ያሉ ደግሞ ከባድ፣ ከ0.60 በላይ ያሉ ቀላል እንደሆኑ Heaton (1975፣173) እና Harrison (1983፣128) ይገልጻሉ።

2.8.2 የጥያቄው የመለያ ኃይል (Discrimination power)

ይህ ማለት እያንዳንዱ ጥያቄ ትምህርቱን በትክክል የተከታተሉና ያልተከታተሉ ተማሪዎችን የመለየት አቅም ማለት ሲሆን ጥሩ ጥያቄ የሚባለው በአብዛኛው ጉበዙን ከሰነፍ የሚለየው ነው። ይህ ስልት ከፍተኛና ዝቅተኛ ውጤት ያመጡ

ተማሪዎችን በመለየት የደረጃቸውን ሁኔታ ያመለክታል። የተማሪዎችን ደረጃ ለመለየትም ምሁራን የተለያዩ የአከፋፈል መንገዶች ሲጠቀሙ ይታያሉ። ከእነዚህም ውስጥ ጎበዝና ደካማው ለመለየት Oller (1979:258) እና Baker (1989:52) እንደሚሉት፣ ከተፈታኝ ተማሪዎች መካከል 25%፣ 27%፣ 271/2 % ወይም 33% ያህል መውሰድ ይችላል ይላሉ።

እንደ Harrison (1983፣128) አባባል፣ ፈተናውን ከወሰዱ ተማሪዎች መካከል ከፍተኛውና ዝቅተኛውን ለመለየት 27% የላይኛውንና 27% የታችኛውን በመውሰድ ከፍተኛና ዝቅተኛ ውጤት ያመጡትን መለየት ይችላል። ይህ ሊሆን የሚችለው አጠቃላዩ ተፈታኝ ከ40 በላይ ቁጥር ያላቸው ሲሆን ብቻ ነው። ከዚህ በመነሳት የላይኛውን 27% የታችኛን 27% በመውሰድ መካከለኛውን ማግኘት ይቻላል። በመሆኑም ይህ ስልት ጥሩ አማራጭ መሆኑን Harrison ገልጸዋል። የመለያ ኃይሉም ቀመር የሚከተለውን ይመስላል፤

$$Dp = \frac{Ru - R1}{\frac{1}{2} T}$$

መግለጫ

Dp = የመለያ ኃይል

Ru = ከላይኛው መደብ ትክክለኛ መልስ ያገኙ ተማሪዎች ብዛት

Rl =ከታችኛው መደብ ትክክለኛ መልስ ያገኙ ተማሪዎች ብዛት

T =አጠቃላይ በጥናቱ የተካተቱ ተማሪዎች ብዛት

2.9 ጾታና የቋንቋ ፈተና

ቋንቋና ጾታን በሚመለከት በርካታ ጥናቶች እንደሚያሳዩት፣በመካከላቸው ጥብቅ ትስስር እንዳለ ነው። በመሆኑም ወንዶችና ሴቶች ቋንቋ በመማር/መልመድ ረገድ እኩል የሆነ የቋንቋ ብቃት እንደሌላቸው ያመላክታሉ። Maccoby እና Jacklin (1974) በቋንቋና በጾታ መካከል ያለውን ሁኔታ ሲገልጹ፣ በቃላዊና ሥነ-ልሣናዊ ሙከራዎች ሴቶች ከወንዶች የተሻለ አማካይ ውጤት ያስመዘግባሉ። ይህን ይበሉ እንጂ ስለ "ቃላዊ ተግባራት" ቁርጥ ያለ አንድምታ እንደሌላቸው Warric እና Naglieri (1993) ይናገራሉ። ነገር ግን Maccoby እና Jacklin (1974) ልዩነቱ አነስተኛ እንደሆነ በጥናት ግኝታቸው ደርሰውበታል።

Olson(1979) እና Williams(1985) በበኩላቸው በተለያዩ ምሁራን የተካሄዱ ጥናቶችን ጠቅሰው በቋንቋ መማር/መልመድ ሂደት ሴቶች ከወንዶች የተሻሉ ሆነው

መገኘታቸውንና በማንኛውም የዕድሜ ክልል በንባብና በቃላት ዕውቀት የተሻሉ መሆናቸውን ያብራራሉ። ፋንቴም (1989) በበኩላቸው፣ ሴት ተማሪዎች ከግንዛቤ ሙከራዎች ይልቅ በቃል ጽሕፈት ከወንዶች በተሻለ ውጤት እንደሚያስመዘግቡ በጥናታቸው አረጋግጠዋል።

በአንዳንድ ጥናቶች እንደተረጋገጠው በንባብ፣ በማዳመጥና በማየት ሴቶች ሲሻሉ ተሳትፎንና ቃላዊነትን በሚጠይቁ ነጥቦች ላይ ደግሞ ወንዶች የተሻሉ ናቸው (Spender 1982 እና Sunderland 1994) ። ጥተ... መልኩ ደግሞ Trudgill (1974፣85) እና Wardhaugh (1992፣312) ወንዶች ቃላዊ ገለጻን በሚሹ ጉዳዮች የተሻሉ መሆናቸውን ያብራራሉ።

በቋንቋ ፈተና ላይ ያለውን የጾታ ልዩነት ይበልጥ ለመረዳት ፈተና ወሳኝ መሆኑን Sunderland (1994) ይገልጻሉ። ነገር ግን ፈተናው በአንዱ ጾታ ላይ ሊያተኩር ስለሚችል የፈተናውን ጥያቄ መመርመር እንደሚያስፈልግም ይናገራሉ። በተጨማሪም Weir (1990፣42) እና Alderson እና ሌሎች (1995፣44-45) ከፈተናው ይዘት ባሻገር የፈተናው አቀራረብ ስልት ብቻ በተማሪዎች ውጤት ላይ ችግር ሊፈጥር እንደሚችል ይገልጻሉ።ይህም አንዱ ጾታ ተጠቃሚ ሌላው ደግሞ ተጎጂ ሊሆን ይችላል:: Hellekant (1994) እና Dessalegn (2001፣6) እንደሚሉት በምርጫ-ነክ ጥያቄዎች ወንዶች፣ በገለፃ-ነክ ጥያቄዎች ደግሞ ሴቶች የተሻለ ውጤት እንደሚያገኙ ያብራራሉ። ይህንንም Hellekant (1994) . Wood(1978)ን ጠቅሰው ሲያረጋግጡ፣ ከ1972 ዓ.ም. በኋላ በተሰጠው የእንግሊዝኛ ቋንቋ ፈተና ላይ የምርጫ ጥያቄዎች በመካተታቸው የሴት ተማሪዎች ውጤት ዝቅ ሲል፣ በአንጻሩ ግን የወንዶች ውጤት ከፍ ብሎ ነበር።

በአጠቃላይ ከላይ ከተጠቀሱት የምሁራን ሐሳብ የምንረዳው በቋንቋ መልመድ/መማር ረገድ የወንዶችና የሴቶች የቋንቋ ብቃት ልዩነት እንዳለው ነው። በተጨማሪም የቋንቋ ፈተና አቀራረብ ስልትና የፈተናው ይዘት ከጾታ ጋር ግንኙነት እንዳለውም መረዳት ይቻላል። በአንዳንድ የጥያቄ አቀራረብ ስልት ሴቶች ውጤታማ ሲሆኑ በሌሎች የጥያቄ አቀራረብ ስልት ደግሞ ወንዶች የተሻሉ ሊሆኑ ይችላሉ (Sunderland 1994)።

2.10 የቀደምት ጥናቶች ቅኝት

በሀገራችን በአማርኛ ቋንቋ ፈተና ላይ የተካሄዱ በርካታ ጥናቶች ይገኛሉ። አጥኚዋ ከዚህ ጥናት ጋር በቀጥታም ይሁን በተዘዋዋሪ ግንኙነት ያላቸውን ጥናቶች ለማየት

ሞክራለች። ይኸውም ጥናቶቹ በቅርበት ሊገኙ በሚችሉባቸው ቦታዎች በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ለመጀመሪያ ዲግሪና ለሁለተኛ ድግሪ ማሟያነት የተዘጋጁትና በኮተቤ መምህራን ትምህርት ኮሌጅ ለመጀመሪያ ዲግሪ ማሟያነት የተጠኑትን ለመዳሰስ ይሞከራል። ከአዲስ አበባ ውጭ በተለያዩ ቦታዎች በቋንቋ ፈተና ዙሪያ የተሰሩ እንዳሉ ቢታወቅም ለማግኘት አመቺ ባለመሆኑ በቅርብ የተገኙትን ብቻ ለማየት ግድ ሆኗል።

በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ለመጀመሪያ ዲግሪ ማሟያ የቀረቡትን በቅደም ተከተል ስናይ፣ ዳኛቸው ወርቁ (1955)፣ ታደሰ ወ/መስቀል(1963)፣ ተስፋዬ ኃይሌ(1964)፣ ነጋሳ ኢጂታ (1965)፣ ዋጋዩ ገ/እግዜአብሔር...

ዋጋዩ ገ/እምላክ (1972)፣ አበበ ከበደ(1975)፣ ሰለሞን ደስታ(1976)፣ ንጉሴ ዱኦታ(1978)፣ ወርቁ አለሙ (1979)፣ አለሙ ፀጋው(1983)፣ መንገሻ ከበደ(1984) ጥላሁን ንጉሴ(1989)፣ አስማማው እስተዚያ(1989)፣ አለነ አብርሃ(1990)፣ ሞልተንጉስ መኮንን (1991)፣ታረቀኝ ተፈራ (1993)፣አባይነህ ፈለቀ(1995)፣ ባኔ ተስፋዬ (1995)፣ ማርቆስ ግርማ(1995) ዘመኑ ዳኘነት (1995)ና ዳንኤል ጸሐይ(1997) ሲሆኑ ለ2ኛ ዲግሪ ማሟያ የተጠኑ ደግሞ ትንሳኤ ብርሃኔ (1988)፣ በለጠ ያዕቆብ(1995)፣ ጸጋዬ ግርማ(1997)፣ ዘላለም ጌታቸው (1998)፣ ጠጅቱ በሬቻ(1999) እና መዓዛ ለገሰ(2002)ናቸው።

በኮተቤ መምህራን ትምህርት ኮሌጅ ከተሰሩ ቀደምት ጥናቶች ደግሞ የተወሰኑትን ለማግኘት ተሞክሯል። ይኸውም ጌትነት አባይ (1989) ፣ሽዋረገድ ተ/ዩሃንስ (1993)ና ትዕግስት ታረቀኝ (1994)፣ ወዘተ. ይገኛሉ።

በአጠቃላይ በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ እና በኮተቤ መምህራን ትምህርት ኮሌጅ ለ2ኛ ዲግሪና ለመጀመሪያ ዲግሪ ማሟያነት በተጠኑት ጥናቶች በርካታ ሐሳቦች የተነሱ ቢሆንም፣ ከዚህ ጥናት ጋር የሚያገናኛቸው ነገር ቢኖር በፈተና ዙሪያ ማተኮራቸውና አንዳንዶቹም የ8ኛክፍል ክልላዊ ፈተና ከመሆናቸው በዘለለ የይዘት ተዛምዶ የላቸውም፤ ነገር ግን ዘላለም ጌታቸው(1998) "በአማርኛና በሲዳምኛ አፋቸውን የፈቱ ተማሪዎች የ8ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤት ንጽጽራዊ ግምገማ።" በሚል ርዕስ እግረ መንገዳቸውን በጾታ መካከል ያለውን የውጤት ልዩነት ተመልክተዋል። ከዚህ ሌላ ይህ ጥናት ትኩረት በሚያደርግበት በ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ከጾታ አንጻር ሊታይ የሚችለውን የውጤት ልዩነት ለመረዳት እንደመቅረቡ ከሌሎቹ ቀደምት ጥናቶች በእጅጉ ይለያል።

ምዕራፍ ሦስት

የአጠናን ዘዴ

የዚህ ጥናት ትኩረት የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤትን ከጾታ አንጻር መፈተሽ ላይ ነው። በመሆኑም አይነታዊ የምርምር ዘዴን በዋናነት፣ መጠናዊ የምርምር ዘዴን አጋዥ በማድረግ የፈተና ውጤቱ ተተንትኗል። አተናተኑም ገላጭ የምርምር ስልትን የተከተለ ነው። የሰነድ ፍተሻ መረጃዎችን የበለጠ ለማጠናከርም የጽሑፍ መጠይቅ ድጋፊ የመረጃ ማሰባሰቢያ መንገድ ሆኖ አገልግሏል። በዚህ ክፍልም የምንመለከተው እነዚህን መረጃዎች ለመሰብሰብ ጥቅም ላይ የዋሉ የናሙናዎች አመራረጥ፣ የመረጃ መሰብሰቢያ መሣሪያዎችና የአተናተን ዘዴዎችን ይሆናል።

3.1 የናሙና አመራረጥ

3.1.1 የፈተናዎች ናሙና አመራረጥ

ይህ ጥናት የሰነድ ፍተሻን ትኩረት የሚያደርግ ሲሆን፣ ለጥናቱ በዋናነት የመረጃ ምንጭ የሚሆነው በ2001 ዓ.ም እና በ2002 ዓ.ም በቀረቡት የሁለት ዓመታት የአማራ ክልል የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤት ነው። እነዚህ ዓመታት የተመረጡትም ከ2001 ዓ.ም በፊት ያሉት ዓመታት መረጃቸውን በበቂ ሁኔታ ማግኘት ባለመቻሉ ነው።

3.1.2 የክልል፣የዞንና የወረዳዎች ናሙና አመራረጥ

የዚህ ጥናት ትኩረት የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ላይ መሆኑ ቀደም ሲል ተገልጿል። ለዚህም ተገቢ መረጃ ለማግኘት አመቺ ይሆን ዘንድ በወሳኝ የናሙና ዘዴ አማካኝነት አማራ ክልልና ሰሜን ወሎ ዞን ተመርጠዋል። በ2001 ዓ.ም እና በ2002 ዓ.ም በአማራ ክልል ባሉ 11 ዞኖች በሚገኙ አንደኛ ደረጃ ሙሉ እርከን ትምህርት ቤቶች ውስጥ የ8ኛ ክፍል ክልላዊ ፈተና የተሰጠ ሲሆን፣ በዚህም የአማርኛ ቋንቋ ትምህርት እንደ አንድ ፈተና ተካቶ ቀርቧል። በመሆኑም የክልሉ ተማሪዎች ፈተናውን ወስደዋል፤ ከወሰዱትም ዞኖች መካከል በሰሜን ወሎ ዞን ከሚገኙ 13 ወረዳዎች ውስጥ ራያ ቆቦና ወልዲያ ከተማ አስተዳደርን የዕጣ ናሙና ዘዴን በመጠቀም ለጥናቱ ተመርጠዋል።

3.1.3 የትምህርት ቤቶች ናሙና አመራረጥ

ከፍ ብሎ በተመረጡት ሁለት ወረዳዎች ውስጥ ከሚገኙ ትምህርት ቤቶች መካከል ሁለት፣ ሁለት አንደኛ ደረጃ ሙሉ እርከን ትምህርት ቤቶች ተመርጠዋል፡፡ አመራረጣቸውም በራያ ቆቦ ወረዳ ከሚገኙ 17 ትምህርት ቤቶች ውስጥ ቃሊምና ሚጦ ትምህርት ቤቶችን ዕጣዊ ናሙና ዘዴን በመጠቀም ሲሆን፣ በወልዲያ ከተማ አስተዳደር ከሚገኙ 8 የመጀመሪያ ደረጃ ሙሉ እርከን ትምህርት ቤቶች ውስጥ መልካቆሌ እና እቴጌ ጣይቱ ብጡል ትምህርት ቤቶች በተመሳሳይ የናሙና ዘዴ አማካይነት ተመርጠዋል፡፡

ይህም ዘኑን እንዲያማክል ለማድረግ ተሞክሯል፡፡ ከዚህ በተጨማሪ በአሁኑ ወቅት ተጠኚ ተማሪዎች የሚገኙበት ቃሊም አጠቃላይ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት እና ወልዲያ አጠቃላይ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በመሆኑ ወሳኝ የናሙና ዘዴን በመጠቀም ተመርጠዋል፡፡

ከላይ በተገለጸው መሠረት ተማሪዎችን ከጾታ አንጻር በተፈለገው መጠን ለማግኘት የመንግሥት ትምህርት ቤቶች ብቻ ተመርጠዋል፡፡ በመምህር ብቃት፣ በክፍለ ጊዜ ብዛት፣ በትምህርት አሰጣጥ ስልት፣ ወዘተ. መለያየት የተነሳ የሚፈጠሩ ተለዋዋጮችን ለመቆጣጠር ሲባል የግል ትምህርት ቤቶች በጥናቱ አልተካተቱም፡፡

3.1.4 የተማሪዎች ናሙና አመራረጥ

በተመረጡት 4 ትምህርት ቤቶች በ2001 ዓ.ም ቃሊም 217፣ ሚጦ 107፣ እቴጌ ጣይቱ ብጡል 353ና መልካቆሌ 213 ተማሪዎችን አስፈትነዋል፡፡ በድምሩ በዚሁ ንመተምህረት 890 ተማሪዎች በ8ኛ ክፍል ክልላዊ ፈተና የተሳተፉ ሲሆን፣ በ2002 ዓ.ም ደግሞ ቃሊም 170፣ ሚጦ 117፣ እቴጌ ጣይቱ ብጡል 313ና መልካቆሌ 181 በድምሩ 781 ተማሪዎች በፈተናው ላይ ተቀምጠዋል፡፡ በሁለቱ አመት አጠቃላይ የተፈታኞች ብዛት 1671 ያህል ነው፡፡ይህም ሲባል የማታና የግል ተፈታኞችን ሳይጨምር ነው፡፡

በተመረጡት ትምህርት ቤቶች ውስጥ የተወሰኑ ተማሪዎችን ለመውሰድ የወንድና የሴት ተማሪዎችን ቁጥር እኩ ማድረግ ያስፈልጋል፡፡ በዚህ መሠረት በ2001 ዓ.ም ከሚጦ ትምህርት ቤት 64 ወንድና 43 ሴት ተማሪዎች፣ በቃሊም 119 ወንድና 98 ሴት ተማሪዎች፣ በእቴጌ ጣይቱ ብጡል 178 ወንድና 175 ሴት ተማሪዎች

ሲሆኑ በመልካቆሌ ትምህርት ቤት ደግሞ 103 ወንድና 110 ሴት ተማሪዎች ተገኝተዋል። በ2002 ዓ.ም ደግሞ ከሚጦ ትምህርት ቤት 75 ወንድና 42 ሴት ተማሪዎች፣ ከቃሊም 106 ወንድና 64 ሴት ተማሪዎች፣ ከእቴጌ ጣይቱ ብጡል 171 ወንድና 142 ሴት ተማሪዎች የተገኙ ሲሆን ከመልካቆሌ ትምህርት ቤት ደግሞ ወንድ 83 እና ሴት 98 ተማሪዎች ፈተናውን የወሰዱ ናቸው። ከእያንዳንዱ ትምህርት ቤት ተመጣጣኝ ቁጥር ያላቸው ተማሪዎች ለመውሰድ በተደረገው ጥረት ጥቂት ተማሪ የታየበት ትምህርት ቤት መነሻ ሆና የቀረበ ሲሆን፣ በዚህም የሚጦ ትምህርት ቤት የ2002 ዓ.ም የሴት ተማሪዎች ብዛት ለናሙና አወሳሰድ መነሻ ሆኗል።

በሚጦ ትምህርት ቤት በ2002 ዓ.ም 42 ሴት ተማሪዎች ፈተናውን የወሰዱ ሲሆን በዚህ ናሙና መነሻነት ከእያንዳንዱ ትምህርት ቤት 42 ወንድና 42 ሴት ተማሪዎች በድምሩ ከአራቱ ትምህርት ቤት 672 ተማሪዎች በናሙናነት ተመርጠዋል። በዚህ መሠረት ከየትምህርትቤቶቹ በየጾታው የሚወስዱ የተማሪዎች ቁጥር ከተለየ በኋላ ለማድረግ የተሞከረው አጠቃላዩን ቁጥር በናሙናው ቁጥር (42) በማካፈል የተገኘውን ቁጥር መነሻ በማድረግ 42 እስኪሞላ ድረስ እየቆጠሩ መውሰድ ነው። በዚህም ሁኔታ ውስብስብ የዕጣ ናሙና ዘዴ (Complex Random Sampling) ሥራ ላይ ውሏል ማለት ይቻላል።

ከላይ የተወሰዱ ዝርዝር ናሙናዎች ከአራቱ ትምህርት ቤቶች የተገኙ 336 የ2001 ዓ.ም ተፈታኞች 336 የ2002 ዓ.ም ተፈታኞች በድምሩ 672 ተማሪዎች በጥናቱ ተተኳሪ ሆነዋል። በዚህ መሠረት በሁለቱ ዓመታት 336 ወንድ ተማሪዎች እና 336 ሴት ተማሪዎች በጥናቱ ተካተዋል።

በተጨማሪም በአሁኑ ወቅት ተጠኚ ተማሪዎች የሚገኙበት ትምህርት ቤት ወልዲያ አጠቃላይ 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ና ቃሊም አጠቃላይ 2ኛ ደረጃ ት/ቤት በመሆኑ በጥናቱ ከተካተቱ 1ኛ ደረጃ ሙሉ እርከን ትምህርት ቤቶች ከመጡ 1571 የ9ኛና የ10ኛ ክፍል ተማሪዎች መካከል 672 ያህል በብድግ፣ብድግ የናሙና ዘዴ ተመርጠዋል።

3.1.5 የመምህራን ናሙና አመራረጥ

በዚህ ጥናት ለቀረበው የጽሑፍ መጠይቅ በሰሜን ወሎ ዞን ካሉት ወረዳዎች ራያ ቆቦና ወልዲያ ከተማ አስተዳደር በናሙናነት መመረጣቸው ይታወቃል። በነዚህ ሁለት ወረዳዎች ውስጥ የሚገኙ አራት የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤቶች እና

ሁለት አጠቃላይ 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች በናሙናነት በመመረጣቸው፣ በእነዚህ ስድስት ትምህርት ቤቶች ውስጥ ከ7ኛ- 10ኛ ክፍል የሚያስተምሩ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በሙሉ በናሙናነት ተመርጠዋል። ምክንያቱም በእያንዳንዱ ትምህርት ቤት ያሉ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ብዛት ሁለት፣ ሁለት በመሆናቸው እንዳሉ በጥናቱ ተካተዋል ።ይኸውም የ7ኛ እና የ8ኛ ክፍል መምህራን ስምንት ሲሆኑ የ9ኛ እና የ10ኛ ክፍል መምህራን ደግሞ አራት ናቸው። ከነዚህም መካከል አንደኛዋ ሴት ናት።

የ7ኛና የ8ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መምህራን የተመረጡት በ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ዝግጅት ላይ ትኩረት የሚሰጥባቸው በመሆኑ ሲሆን፣ የ9ኛና የ10ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ደግሞ በጥናቱ የታቀፉትን ተማሪዎች በአሁኑ ወቅት እያስተማሩ በመገኘታቸው ነው።

3.2 የመረጃ መሰብሰቢያ መሣሪያዎች

ይህን ጥናት ለማከናወን የሚያስፈልጉ የመረጃ መሰብሰቢያ መሣሪያዎች ሰነድ ፍተሻና የጽሑፍ መጠይቆች ናቸው። ይኸውም በ2001 ዓ.ም እና በ2002 ዓ.ም የተሰጡት የአማራ ክልል የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተናዎች፣ የሁለቱ ዓመታት የፈተና ውጤቶች፣ ተማሪዎች ለፈተና ጥያቄዎች የሰጡት ምላሽ እና የጽሑፍ መጠይቆች ናቸው። እነዚህም የመረጃ መሰብሰቢያ መሣሪያዎች እንዴት እንደተዘጋጁና እንደተተነተኑ እንደሚከተለው ለማመልከት ተሞክሯል።

3.2.1 የ8ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ ፈተናዎች

ይህ ጥናት በ2001 ዓ.ም እና በ2002 ዓ.ም በአማራ ክልል በተሰጡት የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተናዎች ውጤት ላይ የተመሠረተ በመሆኑ ፈተናዎቹ ለጥናቱ ዋነኛ የመረጃ መሰብሰቢያ መሣሪያ ሆነው አገልግለዋል።

በሁለቱም ዓመት የቀረቡት የፈተና ጥያቄዎች ብዛት ስልሳ፣ ስልሳ ሲሆን፣ እነዚህ ጥያቄዎች በቋንቋ ክሂሎችና የዕውቀት ዘርፎች ከፋፍሎ ለማስቀመጥ ተሞክሯል። የፈተናዎቹን ጥያቄዎች በየመደቡ ለመመደብ ሶስት የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ተሳትፈዋል። ከሦስቱ መምህራን ሁለቱ አማርኛን በማስተማር ዘዴ ሁለተኛ ዲግሪ ያላቸው ሲሆን፣ አንደኛው ደግሞ በሥነጽሑፍ ሁለተኛ ዲግሪ ያለው ነው። ሁሉም የአማርኛ ቋንቋና ሥነጽሑፍ በማስተማር ላይ ይገኛሉ። ለሦስቱ መምህራን በተናጠል ፈተናዎቹ ተባዝተው ከተሰጧቸው በኋላ እያንዳንዱን ጥያቄ በየክሂሉና በየዕውቀት

ዘርፉ እንዲለዩ የተደረገ ሲሆን፣ ከሶስቱ ሁለቱ የተስማሙበትን የጋራ መደብ በጥናቱ ለመጠቀም ተሞክሯል። በዚህም መሠረት የሁለቱ ዓመት የፈተና ጥያቄዎች በማዳመጥ፣ በንግግር፣ በንባብ፣ በጽሑፍ ክሂል እንዲሁም በሥነጽሑፍ፣ በሰዋስው፣ በቃላትና ግንዛቤ (ተጠየቃዊ አስተሳሰብ) ላይ የሚያተኩሩ ጥያቄዎች ተብለው በ8 ክፍል ተመድበዋል።

3.2.2 የተፈታኞች የመልስ መስጫ ወረቀቶችና "ሮስተሮች"

ቀደም ብሎ በተማሪዎች የናሙና አመራረጥ ላይ እንደተመለከተው የ672 ተማሪዎች የመልስ መስጫ ወረቀቶች ለጥያቄዎቹ የሰጧቸውን መልሶች እንደያዙ ዋነኛ የመረጃ መሰብሰቢያ መሣሪያ ሆነው ተወስደዋል። እነዚህም 672 የመልስ መስጫ ወረቀቶች እያንዳንዳቸው ለ60 ጥያቄዎች የተሰጡ መልሶችን የያዙ ሲሆን፣ የመልስ መስጫ ወረቀቶችንና የፈተና ውጤቶችን በየወረዳዎቹም ተውሶ መውሰድ ወይም ማባዛት ባለመፈቀዱ የተወሰደው አማራጭ ቅጽ በማዘጋጀት የተፈታኞቹን የምስጢር ቁጥር፣ የመለያ ቁጥር፣ ጾታና ከ60% ያገኙት ውጤት እንዲሁም 672ቱ ተማሪዎች ለእያንዳንዱ ጥያቄ የሰጡት ምላሽ (672 X 60) በመረጃነት ተይዟል።

ከላይ የተገለጸው ሂደት ከተጠናቀቀ በኋላ፣ የፈተናዎቹ ጥያቄዎች በተመደቡት ክሂልና የዕውቀት ዘርፎች ወንድና ሴት ተማሪዎች በተናጠል ለጥያቄዎቹ የሰጡት ምላሽ ተለቅሞ እንዲሰፍር ተደርጓል። በዚህም መሠረት በየክሂሉና በየዕውቀት ዘርፎቹ የቀረቡትን ጥያቄዎች ምን ያህል ወንድና ሴት ተማሪዎች እንደመለሱት በቁጥርና በመቶኛ ለማስላት ተሞክሯል።

3.2.3 የጽሑፍ መጠይቆች

የዚህን ጥናት ዓላማ ከግብ ለማድረስ ከፈተናዎች፣ ከፈተና ውጤቶችና ከመልስ መስጫ ወረቀቶች በተጨማሪ የጽሑፍ መጠይቆች በመረጃ ምንጭነት አገልግለዋል። የጽሑፍ መጠይቆቹም የተዘጋጁት በቅይጥ ጥያቄዎች ሲሆን የምርጫ ሰጭና አስተያየትን የሚጠይቁ ናቸው (ያለው 1998፣164)። እነዚህም ጥያቄዎች ከ7ኛ-10ኛ ክፍል ለሚያስተምሩ የአማርኛ ቋንቋ መምህራንና 9ኛና 10ኛክፍል ለሚማሩ ተማሪዎች የቀረቡ ናቸው።

3.2.3.1 የመምህራን የጽሑፍ መጠይቅ

ለመምህራን የቀረበ የጽሑፍ መጠይቅ በ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤት በጾታ መካከል ያለውን አንድነትና ልዩነት መረዳት እንዲያስችል ተደርጎ የተዘጋጀ ነው። ጥያቄዎቹም 15 የምርጫ (ዝግ) ጥያቄዎችና ሶስት አስተያየትን የሚፈልጉ (ክፍት) ጥያቄዎች በአጥኚዋ ከተዘጋጁ በኋላ ለሁለት መምህራን ማለትም የሁለተኛ ድግሪ ላላቸው የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ለአስተያየት ቀርበው ማሻሻያ ተደርጎባቸዋል። ከዚያም በኋላ የጥናቱ አማካሪ አስተያየት ሰጥተውባቸው ተሻሽለዋል። በመቀጠልም በጥናቱ ላልታቀፉ በሰሜን ወሎ ዞን ውስጥ ለሚገኙ አራት ትምህርት ቤቶች ከ7ኛ-10ኛ ክፍል ለሚያስተምሩ 10 የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በመነሻ ጥናትነት (pilot study) ቀርቦ የመጠይቁን ብቃት ለመፈተሽ ተሞክሯል።

ከቅድመጥናቱ በኋላ፣ ተሳታፊዎቹ የሰጡትን አስተያየትና መልስ መሠረት በማድረግ እንደገና ጥያቄዎቹ በተሻለ መልክ ተጽፈዋል (በአባሪ ፭ ላይ ሰፍሯል)። በመጨረሻም የጽሑፍ መጠይቁን በተመረጡ 6 ትምህርት ቤቶች ለ12 የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ተባዝቶ ተሰራጭቷል። መጠይቁ የተሰራጨው ለተለያዩ ትምህርት ቤቶች መምህራን በመሆኑ ለማሰራጨትና ለመሰብሰብ ከአንድ ሳምንት ጊዜ በላይ ወስዷል። ይሁን እንጂ ሁሉም መምህራን አስፈላጊውን ትብብር በማድረግ መጠይቁን ከአንድ ሳምንት ቆይታ በኋላ በአግባቡ ሞልተው መልሰዋል፤ በመሆኑም የተመለሱት መጠይቆች በትክክል የተሞሉ በመሆናቸው ሁሉም በጥናቱ ተካተዋል። በዚህ አካሄድ መጠይቁ ተበትኖ ከተመለሰ በኋላ በመጠይቁ ውስጥ ያሉት መልሶች ተለቅመው በመውጣት በቁጥርና በመቶኛ ተሰልተው ከፈተናዎቹ በተገኙ መረጃዎች ጋር በማጣጣም መረጃውን በተሟላ መልኩ ለማቅረብ አገልግለዋል።

3.2.3.2 ለተማሪዎች የቀረበ የጽሑፍ መጠይቅ

ለተማሪዎች የቀረበ የጽሑፍ መጠይቅ በ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤት በጾታመካከል ያለውን አንድነትና ልዩነት ለማወቅ እንዲያመች ተደርጎ የተዘጋጀ ነው። ጥያቄዎችም ምርጫ ሰጭ ከመሆናቸው ባሻገር ከተማሪዎቹ የክፍል ደረጃና እድሜ ጋር ይጣመዱ ዘንድ ቀለል ለማድረግ ተሞክሯል። እነዚህንም ጥያቄዎች ቀደም ሲል የመምህራንን የጽሑፍ መጠይቅ አስተያየት በመስጠት ማሻሻያ ላደረጉ ሁለት መምህራን በማቅረብ ማሻሻያ ከተደረገባቸው በኋላ በጥናቱ አማካሪም የተወሰነ

የማስተካከያ ሐሳብ ተሰጥቶባቸዋል። ከዚህ ሂደት በኋላ በጥናቱ ላልተካተተ በሰሜን ወሎ ዞን ውስጥ የሚገኝ አንድ የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ለ20 የ9ኛና 10ኛ ክፍል ተማሪዎች ቀርቦ የመጠይቁን ብቃት ለመገምገም ተሞክሯል።

በትድመ ጥናቱ የተሳተፉ ተማሪዎች ለጥያቄዎቹ የሰጧቸውን መልሶች መነሻ በማድረግ ጥያቄዎቹን በድጋሚ ለማሻሻል ተሞክሯል። በመቀጠልም በናሙናነት በተተኮሩት ተማሪዎች ቁጥር ልክ መጠይቁ ተባዝቷል (የመጠይቁ ግልባጭ በአባሪ6 ላይ ሰፍሯል)። መጠይቁን የሚሞሉት በቃሊምና በወልዲያ አጠቃላይ 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች የሚገኙ የ9ኛ እና የ10ኛ ክፍል ተማሪዎች በመሆናቸው፣ የትምህርት ቤቶቹ አቀማመጥ የተራራቀ በመሆኑ መጠይቁን በአንድ ጊዜ ማስሞላት አልተቻለም። በመሆኑም አጥኚዋ በየትምህርት ቤቶቹ በተለያየ ጊዜ በመገኘት የመጠይቁን ዓላማ እና ምን ማድረግ እንደሚገባቸው ከገለጸች በኋላ በየትምህርት ቤቶቹ አማርኛ ቋንቋ መምህራን እገዛ አማካይነት ለተማሪዎቹ ለማስራጨት ክፍት ክፍለ ጊዜ የማፈላለግ ሂደት አካሂዳለች።

መጠይቁ ከመበተኑ በፊት ቀድሞ በጥናቱ በተተኮሩ የአንደኛ ደረጃ ሙሉ እርከን ትምህርት ቤቶች ውስጥ የ8ኛ ክፍል ፈተና መፈተናቸውንና በተመረጡት ሁለት ዓመታት ይህንኑ ፈተና መውሰዳቸውን በማረጋገጥና ለየብቻቸው በማድረግ መጠይቁ እንዲሰራጭ ተደርጓል። መጠይቁንም ሞልተው እንዲያመጡ በማድረግ መረጃ ተሰብስቧል ።

ከተማሪዎች የተገኘው የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ በጥንቃቄ የተመረመረ ሲሆን፣ ሁሉም ተማሪዎች መጠይቁን በአግባቡ በመሞላታቸው እንዳለ በጥናቱ ውስጥ ተካትቷል። የጽሑፍ መጠይቁን በአግባቡ የሞሉት ተማሪዎች ምላሽ በቁጥርና በመቶኛ እየተሰላ ከሰነድ ፍተሻው ከተገኘ ውጤት ጋር ጎን ለጎን ተተንትኖ ቀርቧል።

ምዕራፍ አራት
የመረጃዎች ትንተና

በዚህ ምዕራፍ በሰሜን ወሎ ዞን የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና በ2001 ዓ.ም እና በ2002 ዓ.ም ከወሰዱ ተማሪዎች የተገኘው የፈተና ውጤት ከጾታ አንጻር በማነጻጸር በዋና የመረጃ ምንጭነት ሲተነተን፣ በአጋዥነት ደግሞ በጥናቱ በተተኮሩ የመጀመሪያ ደረጃና የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች ከ7ኛ-10ኛ ክፍል የሚያስተምሩ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን እና 9ኛ-10ኛ ክፍል የሚማሩ ተማሪዎች የሞሉትን መጠይቅ ከፈተና ውጤቱ ጋር በማጣጣም ተተንትኗል። በተጨማሪም ከላይ የተገለጹት የሁለት ዓመታት ፈተና ውጤት ከተማሪዎች ምላሽ እና ከፈተና ጥያቄዎች አንጻር በማያያዝ ተተንትነዋል። ከዚያ በፊት ግን የሁለቱ ዓመት ፈተና፣ መጠይቁን የሞሉት ተማሪዎች ዳራ በመጀመሪያ አጠር ያለ ማብራሪያ ተደርጎበታል። ቀጥሎም የሁለቱ ዓመት ፈተና በየክሂሉና በየዕውቀት ዘርፉ እየተከፋፈሉ የሚቀርቡ ሲሆን፣ በክፍልፋዮቹ አማካይነት የሁለቱ ዓመት ፈተናዎች እና ተፈታኞቹ በፈተናው ላይ ያገኙት ውጤት ከጾታ አንጻር እየተነጻጸረ ቀርቧል።

4.1 የመረጃ ምንጮች ቅኝት

4.1.1 የ2001 ዓ.ም. እና የ2002 ዓ.ም. የአማርኛ ቋንቋ ፈተናዎች ቅኝት

በአማራ ክልል በሰሜን ወሎ ዞን የተሰጡት የ2001 ዓ.ም. እና የ2002 ዓ.ም. የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተናዎች በናሙናነት ተመርጠዋል። እነዚህ ፈተናዎች እያንዳንዳቸው የያዙት የጥያቄ ብዛት ስልሳ፣ ስልሳ ሲሆን ፈተናውን ለመፈተን የተሰጠው ጊዜ አንድ፣ አንድ ሰዓት ነው። የሁለቱ ዓመት ፈተናዎች የጥያቄ አወጣጥ ስልት ምርጫ ሰጭና ለእያንዳንዱም ጥያቄ አራት፣ አራት አማራጭ መልሶች የያዙ ናቸው።

በ2001ዓ.ም. በቀረበው ፈተና አንድ ዝርው ምንባብ ያለው ሲሆን በ2002 ዓ.ም. በቀረበው ፈተና ግን ሁለት ምንባቦች አሉ። እነዚህም አንድ ዝርውና አንድ ግጥም ምንባቦች ናቸው። የሁለቱም ዓመት ምንባቦች የሚገኙት በመጨረሻ ላይ ሲሆን፣ በ2001 ዓ.ም. ፈተና ላይ ያለው ዝርው ምንባብ 4 አንቀጾች እና 33 መስመሮች ሲኖሩት፣ 12 ጥያቄዎች ተዘጋጅተውበታል። የ2002 ዓ.ምቱ ደግሞ ዝርው ምንባቡ 5

አንቀጾች፣ 30 መስመሮች የያዘና 10 ጥያቄዎች የቀረቡበት ነው። በዚሁ ዓመተምህረት ያለው የግጥም ምንባብ ከዝርው ምንባቡ በኋላ የሚገኝ ሲሆን ሁለት አንጓ እና 15 ስንኞችን ይዞ 5 ጥያቄዎች ወጥተውበታል።

ቀደም ሲል በምዕራፍ ሶስት የሁለቱም ዓመት ፈተናዎች በየክሂሎቹና በየዕውቀት ዘርፎቹ በአይነት፣ በአይነት እንደሚከፋፈሉ ተጠቁሟል። በመሆኑም ይህንን ክፍፍልና ብዛታቸውን የሚገልጽ ከዚህ በታች ሰንጠረዥ ቀርቧል።

ሠንጠረዥ 1፦ በሁለቱ ዓመት በሰሜን ወሎ ዞን የተሰጡ የ8ኛ ክፍል ክልላዊ

የአማርኛ ቋንቋ ፈተናዎች የጥያቄ ዓይነትና ብዛት

ተ.ቁ	የጥያቄ ዓይነት	የ2001 ዓ.ምፈተና		የ2002 ዓ.ም ፈተና	
		በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
1	በማዳመጥ ክሂል ላይ የሚያተኩሩ ጥያቄዎች	2	3.33	2	3.33
2	በንግግር ክሂል ላይ የሚያተኩሩ ጥያቄዎች	4	6.67	3	5
3	በንባብ ክሂል ላይ የሚያተኩሩ ጥያቄዎች	12	20	15	25
4	በጽሑፍ ክሂል ላይ የሚያተኩሩ ጥያቄዎች	16	26.67	14	23.33
5	በሥነጽሑፍ ላይ የተመሠረቱ ጥያቄዎች	9	15	11	18.33
6	በሰዋስው ላይ የተመረኮዙ ጥያቄዎች	8	13.33	5	8.33
7	ቃላትን የሚመለከቱ ጥያቄዎች	7	11.67	8	13.33
8	ግንዛቤን የሚሹ ጥያቄዎች	2	3.33	2	3.33
	ድምር ፡	60	100	60	100

4.1.2 የጽሑፍ መጠይቁን የሞሉ ተማሪዎች ዳራ

በጥናቱ ሲታቀፉ ከ9ኛ-10ኛ ክፍል የሚማሩ ተማሪዎች የጽሑፍ መጠይቅ ተበትኖ ሞልተዋል። ከዚህ አንጻር በተመረጡት የ2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች ውስጥ የሚገኙ የ9ኛና 10ኛ ክፍል ተማሪዎች መጠይቁን በትክክል ሞልተው የመለሱትን ዳራ የሚያሳይ ሠንጠረዥ ከዚህ በታች ቀርቧል።

ሠንጠረዥ 2፦ የጽሑፍ መጠይቁን ሞልተው የመለሱ ተማሪዎች ዳራ

የክፍል ደረጃ		ዕድሜ			ጾታ			ፈተና የወሰዱበት ዓ.ም		
		ከ14-18	ከ19ዐዐይ	ድምር	ሴት	ወንድ	ድምር	በ2001ዓ.ም	በ2002ዓ.ም	ድምር
9ኛ	በቁጥር	206	130	336	168	168	336	336	-	336
	በመቶኛ	61.31	38.69	100	50	50	100	100	-	100
10ኛ	በቁጥር	186	150	336	168	168	336	-	336	336
	በመቶኛ	55.37	44.63	100	50	50	100	-	100	100
ድምር	በቁጥር	392	280	672	336	336	672	336	336	672
	በመቶኛ	58.34	41.66	100	50	50	100	50	50	100

ከላይ በሠንጠረዥ 2 እንደተመለከተው የ9ኛና የ10ኛ ክፍል ተማሪዎች አብዛኛዎቹ 58.33% ያህሉ ከ14-18 የዕድሜ ክልል ውስጥ ያሉ ሲሆን፣ ቀሪዎቹ 41.66%ቱ ከ19 ዓመት በላይ ናቸው። የ10ኛ ክፍል ተማሪዎች በ2001 ዓ.ም. የ8ኛ ክፍል ክልላዊ ፈተናውን የወሰዱ ሲሆኑ የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች ደግሞ በ2002 ዓ.ም.የ8ኛ ክፍሉን ፈተና የወሰዱ ናቸው።

4.2 ከጾታ አንጻር የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤት ንጽጽራዊ ትንተና

በ2001 ዓ.ም. እና በ2002 ዓ.ም. በተሰጡት የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና አማካይነት የወንዶችንና የሴቶችን የፈተና ውጤት በማነጻጸር ለመተንተን ተሞክሯል። በትንተናው ሂደትም የፈተናዎቹ ውጤት ዋነኛ የመረጃ ምንጭ በመሆን ሲቀርብ፣ የጽሑፍ መጠይቆቹ ደግሞ አጋዥ ሆነው ቀርበዋል። ትንተናውም በሁለቱ አመት ፈተናዎች ተማሪዎች የሰጡትን ምላሽ ከቋንቋ ክሂሎችና ከዕውቀት ዘርፎች ጋር በማያያዝ፣ በተጨማሪም ከአጠቃላይ ውጤት አንጻር እየተነጻጸረ ለማቅረብ ተሞክሯል።

4.2.1 ከጾታ አንጻር በቋንቋ ክሂሎችና በዕውቀት ዘርፎች መካከል ያላቸው የውጤት ልዩነት

የ2001 ዓ.ም. እና የ2002 ዓ.ም. የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ፈተና ውጤትን መነሻ በማድረግ በየክሂሉና በየዕውቀት ዘርፉ ተማሪዎች ያገኙትን ውጤት ለመተንተን

ተሞክሯል። ቀደም ብሎ እንደተገለጸው የሁለቱ ዓመት ፈተናዎች ስልሳ፣ ስልሳ ጥያቄዎችን የያዙ ሲሆን ፣ እነዚህም ጥያቄዎች በ8 ክፍሎች ተከፍለዋል። በዚህ መሠረት በማዳመጥ ፣በንግግር ፣ በንባብ ፣ በጽሑፍ ክሂል፣ በሥነጽሑፍ፣ በስዋስው፣ በቃላት እና በግንዛቤ ላይ የሚያተኩሩ ጥያቄዎች ተብለው ተመድበዋል (ብዛታቸው በሰንጠረዥ 1 ላይ ተመልክቷል)።

4.2.1.1 በማዳመጥ ክሂል ላይ ለሚያተኩሩ ጥያቄዎች ከተሰጡት መልሶች አንጻር

ሁሉም የቋንቋ ክሂሎች (ማዳመጥ፣መናገር፣ ማንበብና መጻፍ)ና የዕውቀት ዘርፎች (ሥነጽሑፍና ሥነልሳን) በቋንቋ ፈተናዎች ውስጥ ተካተው ቢቀርቡ በተማሪዎች ላይ ያለውን የቋንቋ ብቃትና ድክመት በግልጽ ለማወቅ ያስችላል። በመሆኑም በ2001 ዓ.ም. እና በ2002 ዓ.ም. በቀረቡት የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተናዎች ላይ ሁሉም የቋንቋ ክሂሎችና የዕውቀት ዘርፎች ተካተዋል። በሁለቱም ዓመት የ8ኛ ክፍል ፈተና ላይ ሁለት፣ሁለት ያህል በማዳመጥ ክሂል ላይ የሚያተኩሩ ጥያቄዎች ይገኛሉ። ለእነዚህ ጥያቄዎች ተማሪዎች የሰጡት ምላሽ በሚከተለው ሠንጠረዥ ላይ ቀርቧል።

ሠንጠረዥ 3. በማዳመጥ ክሂል ላይ ለሚያተኩሩ ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ የሰጡ ተማሪዎች [1]

የጥያቄ ቁጥር	የ2001 ዓ.ም የፈተና ውጤት				የ2002 ዓ.ም የፈተና ውጤት				የሁለቱ ዓመት የፈተና ውጤት			
	ወ		ሴ		ወ		ሴ		ወ[2]		ሴ[2]	
	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
24	95	56.55	110	65.48	-	-	-	-				
26	100	59.52	117	69.64	-	-	-	-				
35	-	-	-	-	102	60.71	83	49.40				
38	-	-	-	-	113	67.26	109	64.88				
ድምር	195	58.04	227	67.56	215	63.99	192	57.14	410	61.02	419	62.35

በሰንጠረዥ 3 ላይ እንደተመለከተው በማዳመጥ ክሂል ዙሪያ የሚያጠነጥኑ ጥያቄዎች አራት ሲሆኑ፣ በእያንዳንዱ ዓመት ሁለት፣ሁለት ጥያቄዎች ቀርበዋል። ለእነዚህ ጥያቄዎች ትክክለኛ ምላሽ ያገኙ ተማሪዎችን ስንመለከት በ2001 ዓ.ም ለቀረቡት የማዳመጥ ክሂል ጥያቄዎች ወንዶች 58.04% ሲመልሱ ሴቶች ደግሞ 67.56% ያህሎቹ

[1] ከላይ ከሠንጠረዡ ውስጥ ክፍት የሆነው ክፍል የሚያመለክተው በውስጡ የተገለጸ ነገር አለመኖሩን ሲሆን ከስሩ ላይ ያለው ቁጥር ደግሞ የሁለቱ ዓመት የወንድና የሴት ተማሪዎች አጠቃላይ ውጤት ድምር ነው።

[2] ወ=ወንድ፣ሴ=ሴት

በመመለሳቸው የተሻሉ ሆነዋል። በአንጻሩ በ2002 ዓ.ም በቀረቡት የማዳመጥ ክሂል ጥያቄዎች ላይ ደግሞ 63.99% ያህሉ ወንዶች ትክክለኛ መልስ ያገኙ ሲሆን 57.1% ያህሉ ደግሞ ሴቶች ናቸው። ነገር ግን በአጠቃላይ በሁለት ዓመት ፈተናዎች ውጤት ድምር ወንዶች 61.02% ያህሉን ሲይዙ፣ ሴቶች ደግሞ 62.35% ያህል በመሆናቸው በ1.33% ከወንዶች ልቀው ይገኛሉ። ይህም በምዕራፍ ሁለት የቋንቋ ፈተናና ጾታ በሚል ርዕስ ሥር ከተገለጸው ሐሳብ ጋር ይያያዛል። ይኸውም በንባብ፣ በማዳመጥ እና በማየት ሴቶች የተሻሉ ሲሆን፣ ተሳትፎንና ቃላዊነትን በሚጠይቁ ሁኔታዎች ደግሞ ወንዶች እንደሚሻሉ (Spender 1982 እና Sunderland 1994) ይገልጻሉ። በመሆኑም በሁለቱ ዓመት ፈተናዎች ላይ በቀረቡት የማዳመጥ ክሂል ጥያቄዎች ሴቶች የተሻለ ውጤት አስመዝግበዋል።

በመቀጠልም የመምህራንንና የተማሪዎችን የጽሑፍ መጠይቆች እንመለከታለን። በመጀመሪያ የመምህራን፣ በማስከተልም የተማሪዎች ቀርቧል።

ሠንጠረዥ 4፦ በጽሑፍ መጠይቁ የማዳመጥ ክሂልን በተመለከተ መምህራን የሰጡት ምላሽ

የጥያቄ ቁጥር	ጥያቄ	የክፍል ደረጃ	አማራጮች					
			ወንዶች		ሴቶች		ሁለቱም	
			በቁጥር	በመቶ %	በቁጥር	በመቶ %	በቁጥር	በመቶ %
10	በክፍል ውስጥ የማዳመጥ ክሂል ትምህርት ጊዜ በጥሞና የሚከታተሉት የትኞቹ ናቸው?	7ኛ-8ኛ	3	37.5	5	62.5	-	-
		9ኛ-10ኛ	1	25	3	75	-	-
11	የማዳመጥ ክሂልን በሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ላይ የተሻለ ውጤት የሚያስመዘግቡት የትኞቹ ናቸው?	7ኛ-8ኛ	3	37.5	5	62.5	-	-
		9ኛ-10ኛ	1	25	3	75	-	-

ከላይ ለቀረበው የጽሑፍ መጠይቅ ከ7ኛ-10ኛ ክፍል የሚያስተምሩ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በማዳመጥ ክሂል ትምህርት ወቅት በክፍል ተሳትፎና በፈተና ጥያቄዎች ላይ የተሻለ ውጤት የሚያስመዘግቡት ከወንዶች በተሻለ ሴቶች መሆናቸውን 62.5% ያህሉ የ7ኛና የ8ኛ ክፍል መምህራን ሲገልጹ፣ የ9ኛ እና 10ኛ ክፍል መምህራንም 75% ያህሉ ይህንኑ ሀሳብ አጠናክረውታል።

በተመሳሳይ ለተማሪዎች በተበተነ የጽሑፍ መጠይቅ እንደመምህራኑ ምላሽ ከላይ የተገኘውን መረጃ የሚያጠናክር ሆኗል። ይህን የሚያሳይ ሰንጠረዥ እንደሚከተለው ቀርቧል።

ሠንጠረዥ 5፦ የማዳመጥ ክሂል ጥያቄዎችን በተመለከተ ተማሪዎች በመጠይቁ የሰጡት ምላሽ

የጥያቄ ቁጥር	ጥያቄ	የክፍል ደረጃ	ጾታ	አማራጮች					
				አዎ		አይደለም		መካከለኛ	
				በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
4	ከማዳመጥ ክሂል ጋር የተያያዙ ጥያቄዎች ቀላል ነበሩ ?	9ኛ	ወ	40	23.80	98	58.33	30	17.86
			ሴ	90	53.57	40	23.80	38	22.62
		10ኛ	ወ	34	20.24	84	50	50	29.76
			ሴ	100	59.52	30	17.86	38	22.62

ከሠንጠረዡ መረዳት እንደሚቻለው፣ ከማዳመጥ ክሂል ጋር የተያያዙ ጥያቄዎች ቀላል ነበሩ ለሚለው ጥያቄ የ9ኛና የ10ኛ ክፍል ተማሪዎች የሰጡት ምላሽ ተመሳሳይ ነው። ይኸውም የሁለቱ ክፍል ሴት ተማሪዎች 56.55% ያህሉ ከማዳመጥ ክሂል ጋር የተያያዙ ጥያቄዎች ቀሏቸው እንደነበረ ገልጸዋል። በአንጻሩ የሁለቱ ክፍል ወንድ ተማሪዎች 54.16% ያህሉ እንደከበዳቸው ጠቁመዋል።
ከመምህራንና ከተማሪዎች የተገኘው የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ ከፈተና ውጤቱ ጋር ተቀራራቢ ግንኙነት አለው። በመሆኑም ሴቶች የተሻለ የማዳመጥ ችሎታ እንዳላቸው መረዳት ይቻላል።

4.2.1.2 በንግግር ክሂል ላይ ለሚያተኩሩ ጥያቄዎች ተማሪዎች ከሰጡት መልስ አንጻር

በ2001 ዓ.ም በተሰጠው የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ላይ 4(6.67%) ያህል በንግግር ክሂል ላይ የሚያተኩሩ ጥያቄዎች የቀረቡ ሲሆን፣ በተመሳሳይ ፈተና በ2002 ዓ.ም ላይ ደግሞ 3(5%) ያህል ቀርበዋል። አጠቃላይ የሁለቱም ዓመት የንግግር ክሂል ጥያቄዎች 7(5.83%) ናቸው። ለእነዚህ ጥያቄዎች ተማሪዎች የሰጡት ምላሽ ከዚህ በታች ባለው ሰንጠረዥ ተመልክቷል።

ሠንጠረዥ 6፦ ከንግግር ክሂል ጥያቄዎች ተማሪዎች የሰጡት ትክክለኛ መልስ

የጥያቄ ቁጥር	የ2001 ዓ.ም የፈተና ውጤት				የ2002 ዓ.ም የፈተና ውጤት				የሁለቱ ዓመት የፈተና ውጤት			
	ወ		ሴ		ወ		ሴ		ወ		ሴ	
	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
20	121	72.02	50	29.76	64	38.09	70	41.67				
37	-	-	-	-	141	83.93	113	67.26				
40	121	72.02	95	56.55	126	75	112	66.67				
45	70	41.67	86	51.19	-	-	-	-				
47	69	41.07	83	49.4	-	-	-	-				
ድምር	381	56.69	314	46.73	331	65.67	295	58.53	712	61.18	609	52.63

ለንግግር ክሂል ጥያቄዎች ትክክለኛውን መልስ የሰጡ ተማሪዎችን ብዛት ከላይ ከቀረበው ሰንጠረዥ ለመረዳት እንደሚቻለው፣ በሁለቱ ዓመት ፈተናዎች የንግግር ክሂልን በሚመለከቱ ጥያቄዎች 61.18% ያህሉ ወንድ ተማሪዎች ትክክለኛውን ምላሽ ያገኙ ሲሆን ሴት ተማሪዎች ደግሞ 52.63% ያህሉ ለጥያቄዎቹ ትክክለኛ መልስ የሰጡ ናቸው። በመረጃው መሠረት ከሴት ተማሪዎች ይልቅ በንግግር ክሂል ትምህርት የተሻለ ብቃት ያላቸው ወንድ ተማሪዎች ሲሆኑ በመካከላቸው ያለው የልዩነት መጠንም 8.55% ያህል መሆኑን መረጃው ያስረዳል።

በተጠማጅ ጽሑፍ ላይ እንደተገለጸው Wardhaugh (1992፣312) እና Trudgill (1974፣85) እንደሚሉት ቃላዊ ገለጻን በሚሹ ጉዳዮች ወንዶች ከሴቶች ተሽለው እንደሚገኙ ይናገራሉ። በመሆኑም ከላይ የተገኘው ሁኔታ ይህን ሀሳብ ይጋራዋል።

የመምህራንና የተማሪዎች የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ ስናጤንም ከላይ ከተገኘው ሃሳብ ጋር የተቀራረበ ነው። ከዚህ በታች የመምህራኑን ምላሽ በማስቀደም መረጃዎቹ ቀርበዋል።

ሠንጠረዥ 7፦ የንግግር ክሂል ጥያቄዎችን በተመለከተ መምህራን በጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ

የጥያቄ ቁጥር	ጥያቄ	የክፍል ደረጃ	አማራጮች					
			ወንዶች		ሴቶች		ሁለቱም	
			በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
4	በንግግር ክሂል ትምህርት ወቅት የተሻለ ተሳትፎ የሚያደርጉት የትኞቹ ናቸው?	7-8	8	100	-	-	-	-
		9-10	4	100	-	-	-	-
5	በንግግር ክሂል ላይ ባተኮሩ የፈተና ጥያቄዎች የተሻለ ውጤት የሚስመዘግቡት የትኞቹ ናቸው?	7-8	8	100	-	-	-	-
		9-10	4	100	-	-	-	-

በሠንጠረዡ ላይ የቀረበው የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ የሚያመለክተው በንግግር ክሂል ትምህርት ተሳትፎ ሆነ በፈተና ውጤት የተሻለ ብቃት የሚያሳዩት ከሴት ተማሪዎች ይልቅ ወንዶች መሆናቸውን ከ7-10ኛ ክፍል የሚያስተምሩ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ሁሉም በተመሣሣይ ሐሳባቸውን አንጸባርቀዋል።

ከመምህራን የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ በተጨማሪ የተማሪዎችን ምላሽ እንደሚከተለው እንመለከታለን።

ሠንጠረዥ 8፦ የንግግር ክሂልን በሚመለከቱ ጥያቄዎች ተማሪዎች በጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ

የጥያቄ ቁጥር	ጥያቄ	የክፍል ደረጃ	ጾታ	አማራጮች					
				አዎ		አይደለም		መካከለኛ	
				በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
1	በንግግር ክሂል ላይ የሚያተኩሩ የፈተና ጥያቄዎች ከባድ ነበሩ (ለምሳሌ፡ ስለክርክር ፣ስለውይይት፣ወዘተ... የሚጠይቅ ጥያቄዎች)?	9ኛ	ወ	50	29.76	92	54.76	26	15.48
			ሴ	86	51.19	64	38.09	18	10.71
		10ኛ	ወ	50	29.76	84	50	32	19.05
			ሴ	85	50.59	30	17.86	53	31.55

ከላይ በቀረበው የተማሪዎች ምላሽ እንደሚታየው በንግግር ክሂል ላይ የሚያተኩሩ ጥያቄዎች ከባድ ነበሩ? ለሚለው ጥያቄ አዎ ያሉት የ9ኛ ክፍል ሴት ተማሪዎች 51.19% ያህሉ ሲሆኑ፣ 54.76% ያህል የሚሆኑት የተመሳሳይ ክፍል ወንድ ተማሪዎች ለዚሁ ጥያቄ የሰጡት ምላሽ አይደለም የሚል ነበር። እንዲሁም የ10ኛ ክፍል ሴት ተማሪዎች (50.59%) የንግግር ክሂል ጥያቄዎቹ እንደከበዷቸው ሲጠቁሙ፣ ወንዶቹ

ደግሞ 50% የሚሆኑት እንደቀለላቸው ገልጸዋል። በአንጻሩ በሁለቱም ክፍሎች ሴትና ወንድ ተማሪዎች የፈተና ጥያቄዎች መካከለኛ ናቸው በማለት የገለጹት ከ50% በታች ናቸው።

4.2.1.3 የንባብ ክሂልን ለሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ተማሪዎች ከመለሱት መልስ አንጻር

በ2001 ዓ.ም እና በ2002 ዓ.ም በቀረቡት የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ላይ 27(22.5%) የንባብ ክሂልን የሚመለከቱ ጥያቄዎች የቀረቡ ሲሆን፣ የመጀመሪያው ዓመት 12፣ የሁለተኛው ደግሞ 15 ያህል ጥያቄዎች ይዘዋል። ጥያቄዎቹንም ከጾታ አንጻር የመለሱትን ትክክለኛ ምላሽ በማነጻጸር ቀርበዋል። በተጨማሪም ከፈተናው የተገኘውን መረጃ ለማጠናከር ሲባልም ከንባብ ክሂል ጋር የተያያዙ የመምህራንና የተማሪዎች የጽሑፍ መጠይቆች ተተንትነዋል።

ሠንጠረዥ 9፦ የንባብ ክሂልን በሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ትክክለኛ ምላሽ የሰጡ ተማሪዎች

የጥያቄ ቁጥር	የ2001 ዓ.ም የፈተና ውጤት				የ2002 ዓ.ም የፈተና ውጤት				የሁለቱ ዓመት የፈተና ውጤት			
	ወ		ሴ		ወ		ሴ		ወ		ሴ	
	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
46		-	-	-	28	16.66	26	15.47				
47		-	-	-	107	63.69	88	52.38				
48		-	-	-	114	67.68	88	52.38				
49	45	26.78	49	29.16	48	28.57	46	27.38				
50	101	60.11	102	60.72	117	59.64	101	60.11				
51	95	56.55	83	49.40	101	60.11	91	54.16				
52	100	59.52	108	64.28	85	50.59	72	42.86				
53	101	60.11	97	57.74	95	56.55	92	54.76				
54	63	37.5	56	33.33	66	39.28	53	31.54				
55	84	50	96	57.14	94	55.95	102	60.72				
56	71	42.26	83	49.4	73	43.45	81	48.21				
57	48	28.57	41	24.4	58	34.52	43	25.59				
58	95	56.55	53	31.55	118	70.24	104	61.9				
59	78	46.43	99	58.93	68	40.47	60	35.72				
60	39	23.21	59	35.11	81	48.21	91	54.16				
ድምር	920	45.63	926	45.93	1253	49.05	1138	45.16	2173	47.34	2064	45.54

በሠንጠረዥ 9 ላይ እንደተመለከተው በንባብ ክሂል ላይ የተመረኮዙ ጥያቄዎች 27 ያህል ናቸው። በእነዚህ ጥያቄዎች በ2001 ዓ.ም ሴት ተማሪዎች 45.93% ያህሉ ትክክለኛ መልስ ያገኙ ሲሆን በዚሁ ዓመት 45.63% ያህል ወንድ ተማሪዎች በበኩላቸው መልሰዋል። በመሆኑም ሴት ተማሪዎች የተወሰነ አብላጫ አሳይተዋል። ነገር ግን በ2002 ዓ.ም ፈተና ላይ ወንድ ተማሪዎች የተሻለ ምላሽ ሰጥተዋል። ይኸውም 49.05% ያህል ትክክለኛ ምላሽ የሰጡ ሲሆን ከሴቶች ደግሞ 45.16% ያህሉ መልሰዋል። በዚህ መረጃ መሠረት በሁለቱም ፈተናዎች አጠቃላይ ውጤት ድምር ወንድ ተማሪዎች በንባብ ክሂል ላይ በተመሠረቱ ጥያቄዎች በ1.8% ነጥብ ያህል ሴት ተማሪዎችን በልጠው ተገኝተዋል።

ከዚህ በመቀጠል የመምህራንና የተማሪዎች በጽሑፍ መጠይቁ ከንባብ ክሂል ጋር ለተያያዙ ጥያቄዎች የሰጡትን ምላሽ እንቃኛለን። በቅድሚያ የመምህራን የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ በሚከተለው ሠንጠረዥ ቀርቧል።

ሠንጠረዥ 10፦ የንባብ ክሂል በተመለከተ መምህራን ለጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ

የጥያቄ ቁጥር	ጥያቄ	የክፍል ደረጃ	አማራጮች					
			ወንዶች		ሴቶች		ሁለቱም	
			በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
6	በንባብ ትምህርት ወቅት የተሻለ እንቅስቃሴ ያላቸው የትኞቹ ናቸው?	7-8	4	50	3	37.5	1	12.5
		9-10	2	50	1	25	1	25
7	አንብቦ መረዳትን በሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ላይ የተሻለ ግንዛቤና ውጤት ያላቸው የትኞቹ ናቸው?	7-8	5	62.5	2	25	1	12.5
		9-10	2	50	1	25	1	25

ከላይ በቀረበው የመምህራን ምላሽ ላይ እንደሚታየው አብዛኞዎቹ ከ7ኛ-10ኛ ክፍል የሚያስተምሩ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በቀረቡት የንባብ ክሂልን በሚያመለክቱ ጥያቄዎች የሰጡት ምላሽ በክፍል ተሳትፎም ሆነ በፈተና ውጤት ከሴት ተማሪዎች ይልቅ ወንድ ተማሪዎች የተሻሉ መሆናቸውን የሚያሳይ ነው።

ምዕራፍ ሁለት በሚገኘው ጾታ ነክ ርዕስ ስር አንዳንድ የጥናት ግኝቶች እንደሚያመለክቱት ሴቶች በማንኛውም የዕድሜ ክልል በንባብና በቃላት ዕውቀት ከወንዶች

እንደሚገልጹ Williams (1985) እና Olson (1979) ቢገልጹም፣ በዚህ መረጃ ግኝት በተወሰነ መልኩ ወንዶች በልጠው ተገኝተዋል። በመቀጠልም የተማሪዎች የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ ከዚህ በታች ምን ገጽታ እንዳለው እንመለከታለን::

ሠንጠረዥ 11፦ የንባብ ክሂልን በተመለከተ በጽሑፍ መጠይቁ ተማሪዎች የሰጡት ምላሽ

የጥያቄ ቁጥር	ጥያቄ	የክፍል ደረጃ	ጾታ	አማራጮች					
				አዎ		አይደሉም		ተመጣጣኝ	
				በቁጥር	በመቶኛ %	በቁጥር	በመቶኛ %	በቁጥር	በመቶኛ %
3	በአንብቦ መረዳት ላይ የተሠጡ ረዘም ጥያቄዎች ከሌሎች ጥያቄዎች የተሻሉ ነበሩ (ለምሳሌ፦ ከምንባቡ የወጡ ጥያቄዎች) ?	9ኛ	ወ	100	59.52	18	10.71	50	29.76
			ሴ	50	29.76	80	47.62	38	22.62
		10ኛ	ወ	100	59.52	30	17.86	38	22.62
			ሴ	45	26.78	90	53.57	33	19.64

ከላይ በሠንጠረዥ እንደተጠቆመው፣ የአንብቦ መረዳት ጥያቄዎች ከሌሎች የተሻሉ ነበሩ? ለሚለው ጥያቄ አዎንታዊ ምላሽ የሰጡት ከ9ኛና 10ኛ ክፍል ወንድ ተማሪዎች መካከል 59.52% ያህሉ ናቸው። በአንጻሩ ከ47.62% በላይ የሚሆኑ የ9ኛና 10ኛ ክፍል ሴት ተማሪዎች የንባብ ክሂል ጥያቄዎች ከባድ እንደነበሩ ሲገልጹ፣ ቀሪዎቹ ደግሞ መካከለኛ ክብደት እንደነበራቸው ጠቁመዋል።በመሆኑም የተማሪዎች ምላሽ ቀደም ብሎ ከተገለጸው የፈተና ውጤት ጋር ተመሳሳይነት ይታይበታል።

4.2.1.4 የጽሑፍ ክሂልን በሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ተማሪዎች ከሰጡት መልስ አንጻር

የጽሑፍ ክሂልን በሚመለከት በሁለቱ ዓመት ፈተናዎች የወጡ ጥያቄዎች ከሌሎች የክሂል ዓይነቶችና የዕውቀት ዘርፎች በተሻለ ስፋ ቦታ ይዘው ይገኛሉ። ይኸውም በ2001 ዓ.ም 16(26.67%) የሚሆኑ የጽሕፈት ክሂልን የሚመለከቱ ጥያቄዎች ሲቀርቡ፣ በተመሳሳይ በ2002 ዓ.ም የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ላይ ደግሞ 14(23.33%) ያህሉን ይይዛሉ። በአጠቃላይ በሁለቱ ዓመት 30(25%) ጥያቄዎች ቀርበው ነበር። ለእነዚህ ጥያቄዎች ትክክለኛ ምላሽ የሰጡትን ተማሪዎች ብዛት የሚያመላክት ከዚህ በታች ሠንጠረዥ ቀርቧል።

ሠንጠረዥ12፡- እጽሑፍ ክሂል ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ የሰጡ ተማሪዎች

[illegible]	የ2001 ዓ.ም የፈተና ውጤት				የ2002 ዓ.ም የፈተና ውጤት					የሁለቱ ዓመት የፈተና ውጤት		
	ወ		ሴ		ወ		ሴ			ወ		ሴ
	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
12	93	53.35	108	64.28	107	63.69	83	49.40				
13	98	58.33	93	53.35	-	-	-	-				
15		-	-	-	143	85.11	143	85.11				
16	101	60.11	144	85.71	-	-	-	-				
17	58	34.52	63	37.5	-	-	-	-				
19	29	17.26	38	22.62	51	30.36	47	27.97				
23	25	14.88	48	28.57	54	32.14	40	23.80				
24		-	-	-	13	7.74	12	7.14				
25	83	49.40	94	55.95	86	51.19	67	39.88				
26		-	-	-	128	76.19	122	76.62				
28	74	44.04	102	60.72	62	36.90	51	30.35				
29	56	33.33	102	60.72	113	67.26	92	54.76				
30		-	-	-	115	68.45	102	60.72				
35	39	23.22	37	22.02	-	-	-	-				
36		-	-	-	107	63.69	87	51.78				
38	63	37.5	59	35.12	-	-	-	-				
39	79	47.02	88	52.38	55	32.74	51	30.36				
41	104	61.90	101	60.11	-	-	-	-				
42	43	25.59	82	48.80	37	22.02	44	26.19				
43	78	46.43	89	52.97	-	-	-	-				
44		-	-	-	37	22.02	26	15.47				
46	100	59.52	103	61.30	-	-	-	-				
ድምር	1123	41.85	1349	50.13	1108	47.10	917	41.39	2231	44.37	2266	45.76

ከላይ በቀረበው ሰንጠረዥ የጽሑፍ ክሂልን በሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ትክክለኛ ምላሽ ከመስጠት አኳያ ስንመለከት፣ በ2001 ዓ.ም ለቀረቡት ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ ያገኙት 50.13% ያህሉ ሴት ተማሪዎች ነበሩ፡፡ በአንጻሩ በ2002 ዓ.ም በቀረቡት የጽሑፍ ክሂል ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ በማግኘት አብላጫ ቁጥር የነበራቸው 47.1% ያህሉ ወንድ ተማሪዎች ናቸው፡፡ ነገር ግን በሁለቱ ዓመት አጠቃላይ ድምር ውጤት መሠረት 45.76% ያህል የሚሆኑ ሴት ተማሪዎች ለጽሕፈት ክሂል ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ የሰጡ ሲሆን 44.37% ደግሞ ወንድ ተማሪዎች ናቸው፡፡ ከዚህ አንጻር 1.39% ያህል ልዩነት በመኖሩ ሴት ተማሪዎች የጽሕፈት ክሂል ብቃት የተሻለ መሆኑን ያመለክታል፡፡

ከላይ ለተገኘው መረጃ ደጋፊ የሚሆኑ የመምህራንና የተማሪዎች የጽሑፍ መጠይቆች ከዚህ በታች በማከታተል እንመለከታለን፡፡

ሠንጠረዥ 13፡- የጽሑፍ ክሂል ጥያቄዎችን በሚመለከት መምህራን በጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ

የጥያቄ ቁጥር	ጥያቄ	የክፍል ደረጃ	አማራጮች					
			ወንዶች		ሴቶች		ሁለቱም	
			በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
[illegible]	በክፍል ውስጥ ሲማሩ ጽሑፍ ከክ ትምህርት የሚመቻቸው የትኞቹ ናቸው?	7ኛና 8ኛ	3	37.5	5	62.5	-	-
		9ኛና 10ኛ	1	25	3	75	-	-
[illegible]	የጽሕፈት ክሂልን በሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ላይ ውጤታማ የሚሆኑት የትኞቹ ናቸው ?	7ኛና 8ኛ	3	37.5	5	62.5	-	-
		9ኛና 10ኛ	1	25	3	75	-	-

ከላይ በቀረበው የመምህራን የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ እንደምንመለከተው ለቀረቡላቸው ሁለት ጥያቄዎች በጽሑፍ ክሂል ትምህርት ወቅት እና እነሱን በሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ሴት ተማሪዎች የተሻለ ብቃት እንዳላቸው የ7ኛና የ8ኛ ክፍል መምህራን 62.5% ያህሉ ገልጸዋል፡፡ በተመሳሳይ ለቀረቡት ሁለት ጥያቄዎች የ9ኛና የ10ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መምህራን 75% ያህሉ ከወንድ ተማሪዎች ይልቅ ሴት ተማሪዎች በጽሕፈት ክሂል ተሽለው መገኘታቸውን ጠቁመዋል፡፡የመምህራን የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ የሚያሳየው ሴት ተማሪዎች በጽሑፍ ክሂል የተሻለ ብቃት እንዳላቸው ነው፡፡ በመቀጠልም ወደ ተማሪዎቹ የጽሑፍ መጠይቅ ስናመራ ይህንኑ ሁኔታ እናገኛለን፡፡ ይህም ከዚህ በታች ባለው ሠንጠረዥ ተመልክቷል፡፡

ሠንጠረዥ 14፡- የጽሑፍ ክሂልን በሚመለከቱ ጥያቄዎችበጽሑፍ መጠይቁ ተማሪዎች የሰጡት ምላሽ

የጥያቄ ቁጥር	ጥያቄ	የክፍል ደረጃ	ጾታ	አማራጮች					
				አዎ		አይደለም		መካከለኛ	
				በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
2	ከጽሕፈት ክሂል ጋር የተያያዙ የፈተና ጥያቄዎች ቀላል ነበሩ (ለምሳሌ፦ ስለስርዓተ ነጥብ፣ ስለአረፍተነገር አጻጻፍ፣ ስለአንቀጽ አጻጻፍ፣ ወዘተ፣ የሚጠይቁ ጥያቄዎችን)?	9ኛ	ወ	78	46.43	88	52.38	2	1.19
			ሴ	100	59.52	60	35.72	8	4.76
		10ኛ	ወ	72	42.86	90	53.57	6	3.57
			ሴ	93	55.36	70	41.66	5	2.97

በመጠይቁ ውጤት መሠረት የጽሕፈት ክሂል ጥያቄዎች ቀላል ነበሩ? ለሚለው ጥያቄ የሰጡት ምላሽ የ9ኛና የ10ኛ ክፍል ወንድ ተማሪዎች 52.97% ያህሉ ከባድ ነበሩ በማለት ሲገልጹ፣ በአንጻሩ በተመሳሳይ ክፍል ሴት ተማሪዎች የጽሕፈት ክሂልን የሚመለከቱ ጥያቄዎች ቀላል እንደነበር የገለጹት 57.44% ያህሉ ናቸው።

4.2.1.5 ሥነጽሑፍን ለሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ተማሪዎች ከሰጡት መልስ አንጻር

አራቱን የቋንቋ ክሂሎች በተመረኮዙ የፈተና ጥያቄዎች ተማሪዎች ከሰጡት ምላሽና ከጽሑፍ መጠይቁ የተሰነዘሩ ሐሳቦች እየተነተኑ በጾታ መካከል ያለውን ሁኔታ ከዚህ በፊት የተመለከትን ሲሆን፣ ከዚህ በመቀጠል የዕውቀት ዘርፎች በሚመለከቱ ጥያቄዎች ተማሪዎች የሰጡትን ምላሽና የጽሑፍ መጠይቆችን እንቃኛለን።

በ2001ዓ.ም. እና በ2002 ዓ.ም. በተካሄዱት የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተናዎች ውስጥ 20 ሥነጽሑፍን የሚመለከቱጥያቄዎች ቀርበው ነበር። ከነዚህ ጥያቄዎች ውስጥ ዘጠኙ የ2001 ዓ.ም. ሲሆኑ፣አስራአንዱ ደግሞ የ2002 ዓ.ም. ጥያቄዎች ናቸው። ለእነዚህ ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ የሰጡ ተማሪዎችን የሚያሳይ ሰንጠረዥ እንደሚከተለው ቀርቧል።

ሠንጠረዥ 15፦ ሥነጽሑፍን በሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ የሰጡ ተማሪዎች

የጥያቄ ቁጥር	የ2001 ዓ.ም የፈተና ውጤት				የ2002 ዓ.ም የፈተና ውጤት				የሁለቱ ዓመት የፈተናውጤት			
	ወ		ሴ		ወ		ሴ		ወ		ሴ	
	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
4	-	-	-	-	74	44.04	65	38.69				
7	-	-	-	-	70	41.67	86	51.19				
10	63	37. 5	45	26.78	50	29.76	42	25				
16	-	-	-	-	139	82.74	137	81.55				
17	-	-	-	-	50	29.76	65	38.69				
22	59	35.12	38	22.62	-	-	-	-				
30	101	60.11	103	61.30	-	-	-	-				
31	96	57.14	81	48.21	99	58.93	76	45.24				
32	63	37. 5	53	31.55	124	73.80	119	70.83				
33	105	62.5	107	63.69	128	76.19	117	69.64				
34	58	34.52	29	17.26	31	18.45	40	23.80				
36	59	35.12	55	32.74	-	-	-	-				
37	90	53.57	89	52.97	-	-	-	-				
40	-	-	-	-	53	31.55	28	16.66				
41	-	-	-	-	48	28.57	48	28.57				
ድምር	694	45.89	600	39.68	866	46.86	823	44.53	1560	46.37	1423	42.1

ለሥነጽሑፍ ጥያቄዎች ትክክለኛውን መልስ ያገኙ ተማሪዎችን ብዛት ከሚያመለክተው ከዚህ ሠንጠረዥ ለመረዳት እንደሚቻለው በእያንዳንዱ ዓመትና በአጠቃላይ በሁለቱ ዓመት የስነጽሑፍ ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ ከመስጠት አኳያ ተሸለው የተገኙት ከሴት ተማሪዎች ይልቅ ወንድ ተማሪዎች ናቸው። ይኸውም በ2001 ዓ.ም ወንድ ተማሪዎች 45.89% ያህሉ ትክክለኛ ምላሽ ያገኙ ሲሆን በዚሁ ዓመት ሴት ተማሪዎች 39.68% ያህል ብቻ ትክክለኛ መልስ የሰጡ ናቸው። በ2002 ዓ.ም ደግሞ ወንዶች 46.86% ያህል ሲሆኑ ሴቶች ደግሞ 44.53% ያህል ለስነጽሑፍ ጥያቄዎች ተገቢ ምላሽ ሰጥተዋል። በአጠቃላይ በሁለቱ ዓመት 4.27% ያህል ወንድ ተማሪዎች ልዩነት አሳይተዋል።ይህም ወንዶች የተሻለ የሥነጽሑፍ ችሎታ እንዳላቸው የሚያመላክት ነው።

ከፈተናው በተጨማሪ የመምህራንና የተማሪዎች የጽሑፍ መጠይቅ በስነጽሑፍ ጥያቄዎች ዙሪያ የሰጡትን ምላሽ በቅደም ተከተል እንመለከታለን። በቅድሚያ የመምህራን የጽሑፍ መጠይቅ ከዚህ በታች ባለው ሠንጠረዥ ቀርቧል።

ሠንጠረዥ 16፦ ስነጽሑፍን በሚመለከቱ የጽሑፍ መጠይቅ ጥያቄዎች መምህራን የሰጡት ምላሽ

የጥያቄ ቁጥር	ጥያቄ	የክፍል ደረጃ	አማራጮች					
			ወንዶ		ሴቶች		ሁለቱም	
			በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
12	በስነጽሑፍ ትምህርት ወቅት ጥሩ ተሳትፎ ያላቸው የትኞቹ ናቸው?	7ኛና 8ኛ	6	75	-	-	2	25
		9ኛና 10ኛ	3	75	-	-	1	25

ከላይ በቀረበው ሰንጠረዥ ለጽሑፍ መጠይቁ የሰጡትን ምላሽ ስንመለከት በስነጽሑፍ ትምህርት ወቅት ጥሩ ተሳትፎ ያላቸው ወንድ ተማሪዎች መሆናቸውን ከ7ኛ-10ኛ ክፍል የሚያስተምሩ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን 75% ያህሉ ጠቁመዋል። በሌላ መልኩ በተመሳሳይ ክፍል የሚያስተምሩ 25% የሚሆኑት መምህራን በወንዶችና በሴቶች መካከል በክፍል ውስጥ በሚማሩት የስነጽሑፍ ትምህርት እኩል ተሳትፎ እንዳላቸው ገልጸዋል።ይሁን እንጂ አብዛኞቹ መምህራን እንደገለጹት ወንድ ተማሪዎች የሥነጽሑፍ ችሎታ እንዳላቸው የሚያመላክት ነው። ይህም ከፈተና ውጤቱ ጋር እጅግ ተቀራረቢ ነው። የተማሪዎች የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ በተመለከተ ከዚህ በታች ባለው ሠንጠረዥ ሰፍሯል።

ሠንጠረዥ 17፦ የሥነጽሑፍ ጥያቄዎችን በሚመለከት ተማሪዎች በጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ

የጥያቄ ቁጥር	ጥያቄ	የክፍል ደረጃ	ጾታ	አማራጮች					
				አዎ		አይደለም		መካከለኛ	
				በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
7	ምሳሌያዊ ንግግሮችን የሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ከሌሎች ጥያቄዎች የተሻሉ ነበሩ ?	9ኛ	ወ	92	54.76	68	40.47	8	4.76
			ሴ	88	52.38	60	35.71	20	11.90
		10ኛ	ወ	91	54.17	60	35.71	17	10.12
			ሴ	85	50.59	53	31.55	30	17.86

በተማሪዎች የጽሑፍ መጠይቅ መረጃ መሠረት ከ54% በላይ የሚሆኑ የ9ኛና የ10ኛ ክፍል ወንድ ተማሪዎች የምሳሌያዊ ንግግር ጥያቄዎች ከሌሎች የተሻሉ መሆናቸውን ሲገልጹ፣ በተመሳሳይ ክፍል ከ50% በላይ የሚሆኑ ሴት ተማሪዎች እነዚሁ ጥያቄዎች ከሌሎቹ እንደተሻሏቸውጠቁመዋል። የምሳሌያዊ ንግግሮችን የሚመለከቱ ጥያቄዎች ከባድ መሆናቸውን ደግሞ የገለጹት የ9ኛና የ10ኛ ክፍል ወንድ ተማሪዎች 38% ያህል ናቸው። እንዲሁም የተመሳሳይ ክፍል ሴት ተማሪዎች 33.64% ያህሉ ጥያቄዎቹ ከብደዋቸው እንደነበር ገልጸዋል። ነገር ግን አብዛኞዎቹ ሴት ተማሪዎች የምሳሌያዊ ንግግር ጥያቄዎች ቀላል እንደነበሩ ቢገልጹም ከፈተና ውጤታቸው ጋር ሲተያይ ተቃራኒ ምላሽ ነው።

4.2.1.6 ሰዋስውን በሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ተማሪዎች ከተሰጡት መልስ አንጻር

በ2001 ዓ.ም በተሰጠው የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ላይ 8(13.33%) ያህል ሰዋስውን የሚመለከቱ ጥያቄዎች የቀረቡ ሲሆን፣ በ2002 ዓ.ም ፈተና ላይ ደግሞ 5(8.33%) ያህል የሰዋስው ጥያቄዎች ነበሩ። በአጠቃላይ በሁለቱ ዓመት ፈተናዎች 13(10.83%) ያህሉ በሰዋስው ላይ የሚያተኩሩ ጥያቄዎች ሲሆኑ፣ ለእነዚህ ጥያቄዎች ወንድና ሴት ተማሪዎች የሰጡትን ትክክለኛ ምላሽ የሚያሳይ ሠንጠረዥ ከዚህ ቢታች ሰፍሯል።

ሠንጠረዥ 18፡- ስዋስውን ለሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ተማሪዎች የሰጡት ምላሽ

የጥያቄ ቁጥር	የ2001 ዓ.ም. የፈተና ውጤት				የ2002 ዓ.ም. የፈተና ውጤት				የሁለቱ ዓመት የፈተናውጤት			
	ወ		ሴ		ወ		ሴ		ወ		ሴ	
	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
6	73	43.45	83	49.40	-	-	-	-				
7	39	23.22	41	24.40	-	-	-	-				
8	40	23.80	43	25.59	-	-	-	-				
9	58	34.52	60	35.71	72	42.86	68	40.47				
11	108	64.28	102	60.72	100	59.52	86	51.19				
14	101	60.11	107	63.69	87	51.78	79	47.02				
18	94	55.95	108	64.28	-	-	-	-				
21	-	-	-	-	95	56.55	93	55.36				
22	-	-	-	-	61	36.30	55	32.74				
44	43	25.59	100	59.52	-	-	-	-				
ድምር	556	41.36	637	47.86	415	49.4	381	45.36	971	45.38	1018	46.61

በሠንጠረዥ 18 ላይ እንደተመለከተው በስዋስው ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ ከመስጠት አኳያ ሴት ተማሪዎች ተሽለው ተገኝተዋል። በሁለቱ ዓመት ፈተናዎች ውጤት መሠረት 46.61% ያህሉ ሴት ተማሪዎች በስዋስው ላይ ለተመረከዙ ጥያቄዎች ትክክለኛውን ምላሽ የሰጡ ሲሆን፣ በሌላ በኩል ከወንድ ተማሪዎች መካከል ትክክለኛ መልስ ያገኙት 45.38% ያህል ናቸው። በዚህ መሠረት በሁለቱ ዓመት ፈተናዎች ውጤት ከወንድ ተማሪዎች ይልቅ ሴት ተማሪዎች በስዋስው ችሎታ ተሽለው የተገኙት በ1.23% ያህል ነው።

በተጣማጅ ጾታዎች ቅኝት ስር የአንዳንድ ምሁራን ግኝት እንደሚያመለክተው በቃላዊና በስነ ልሳን ብቃቶች ሴቶች ከወንዶች ተሽለው እንደሚገኙ Maccoby እና Jacklin (1974) ይናገራሉ። በመሆኑም ከፍ ብሎ በተገለጸው መሠረት በስዋስው ብቃት ከወንዶች ይልቅ ሴት ተማሪዎች እንደሚሻሉ የሚያመላክት ነው።

ከዚህ በመቀጠል የመምህራንና የተማሪዎችን የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ እናገኛለን። በመሆኑም ከመምህራን የተገኘ ምላሽን አስቀድመን በማየት፣ የተማሪዎቹን እናስ - ከተላለን።

ሠንጠረዥ 19፦ ለሰዋስው ጥያቄዎች በጽሑፍ መጠይቁ መምህራን የሰጡት ምላሽ

የጥያቄ ቁጥር	ጥያቄ	የክፍል ደረጃ	አማራጮች					
			ወንዶች		ሴቶች		ሁለቱም	
			በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
13	በሰዋስው ላይ በተመረከዙ የፈተና ጥያቄዎች ጥሩ ውጤት ያላቸው የትኞቹ ናቸው?	7ኛና 8ኛ	2	25	4	50	2	25
		9ኛና 10ኛ	-	-	4	100	-	-

በጽሑፍ መጠይቁ መረጃ መሠረት በሰዋስው ላይ በተመረከዙ የፈተና ጥያቄዎች ጥሩ ውጤት ያላቸው ከወንዶች ይልቅ ሴቶች መሆናቸውን የ7ኛ እና የ8ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መምህራን 50% ያህሉ ሲጠቁሙ፣ በተመሳሳይ የ9ኛና 10ኛ ክፍል መምህራን ከላይ ያለውን ሐሳብ 100% ተስማምተውበታል። ከዚህ መጠይቅ ምላሽ መረዳት እንደሚቻለው ሴት ተማሪዎች የሰዋስው ትምህርት ችሎታ እንዳላቸው ነው። ይህም ከፍ ብሎ ከተገለጸው የመረጃ ውጤት እና የምሁራን ሃሳብ ጋር ይዛመዳል። ለተማሪዎች የተበተነው የጽሑፍ መጠይቅ ደግሞ በሚከተለው ሰንጠረዥ ላይ ተገልጿል።

ሠንጠረዥ 20፦ የሰዋስው ጥያቄዎችን በተመለከተ ተማሪዎች ለጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ

የጥያቄ ቁጥር	ጥያቄ	የክፍል ደረጃ	ጾታ	አማራጮች					
				አዎ		አይደለም		መካከለኛ	
				በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
	ሰዋስው ላይ የሚያቀርቡ የፈተና ጥያቄዎች ቀላል ነበሩ (ለምሳሌ፦ [illegible] [illegible] የሚጠይቁ ጥያቄዎች)?	9ኛ	ወ	120	71.43	30	17.86	18	10.71
			ሴ	130	77.38	30	17.86	8	4.76
		10ኛ	ወ	109	64.88	39	23.21	20	11.90
			ሴ	111	66.07	50	29.76	7	4.17

በሠንጠረዥ 20 ላይ ለመግለጽ እንደተሞከረው በሁለቱ የክፍል ደረጃዎች ላይ ያሉት ተማሪዎች ከ60% በላይ የሚሆኑ የሰዋስው ጥያቄዎች ቀላል እንደነበሩ አስታውሰዋል። ሆኖም በፈተናው ላይ ባለው መረጃ መሠረት ሴት ተማሪዎች ከወንድ ተማሪዎች ይልቅ የተወሰነ የውጤት ልዩነት አሳይተዋል።

4.2.1.7 ቃላትን በሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ተማሪዎች ከሰጡት መልስ አንፃር

ቃላትን የሚመለከቱ ጥያቄዎች በሁለት ዓመት በተሰጡ የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተናዎች ውስጥ 15(12.5%) ያህል ቀርበዋል። እነዚህም ጥያቄዎች 7(11.67%) ያህሉ ለ 2001ዓ.ም ፈተና የተዘጋጁ ሲሆን፣ 8(13.33%) ያህሉ ደግሞ በ2002 ዓ.ም በተሰጠው ፈተና ላይ የቀረቡ የቃላት ጥያቄዎች ናቸው። በሁለቱ ዓመት ፈተናዎች የቀረቡ የቃላት ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ ከመስጠት አኳያ፣ ከመምህራንና ከተማሪዎች የጽሑፍ መጠይቅ አንጻር በጾታ መካከል ያለውን ሁኔታ ለማየት ተሞክሯል።

ከዚህ በታች በቀረበው ሠንጠረዥ ተማሪዎች ለቃላት ጥያቄዎች የሰጡትን መልስ እናገኛለን።

ሠንጠረዥ 21፦ ቃላትን በሚመለከቱ ጥያቄዎች ተማሪዎች የሰጡት ምላሽ

የጥያቄ ቁጥር	የ2001 ዓ.ም የፈተና ውጤት				የ2002 ዓ.ም የፈተና ውጤት				የሁለቱ ዓመት የፈተና ውጤት			
	ወ		ሴ		ወ		ሴ		ወ		ሴ	
	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
1	83	49.40	90	53.57	85	50.59	85	50.59				
2	111	66.07	120	71.43	110	65.47	116	60.05				
3	43	25.59	43	25.59	120	71.43	117	69.64				
4	107	63.69	110	65.47	-	-	-	-				
5	98	58.33	99	58.93	62	36.90	65	38.69				
6		-	-	-	76	45.24	58	34.52				
8		-	-	-	53	31.55	70	41.67				
12		-	-	-	72	42.86	72	42.86				
15	23	13.69	24	14.28	-	-	-	-				
27	37	22.02	30	17.86	-	-	-	-				
43		-	-	-	60	35.71	62	39.90				
ድምር	502	42.68	516	43.88	638	47.84	645	47.24	1140	45.26	1161	45.56

በሠንጠረዥ 27 ላይ እንደተመለከተው በ2001 ዓ.ም. እና በ2002 ዓ.ም. ፈተናዎች ውስጥ በቀረቡት ቃላት ነክ ጥያቄዎች ከወንድ ተማሪዎች ይልቅ በተወሰነ ነጥብ በልጠው የተገኙ ሴት ተማሪዎች ናቸው። ይኸውም 45.26% ያህል ወንድ ተማሪዎች ትክክለኛ መልስ ለጥያቄዎቹ የሰጡ ሲሆን፣ 45.56% ያህል የሚሆኑ ሴት ተማሪዎች ደግሞ ለተመሳሳይ ጥያቄዎች መልሰዋል። በዚህ መሠረት የ0.3% ያህል ልዩነት

ይታያል። ይሁን እንጂ በቃላት ጥያቄዎች በጾታ መካከል ልዩነት አለ ለማለት አያስደፍርም፤ ከዚህ አንጻር እኝ ናቸው ቢባል የተሻለ ይሆናል።

ከላይ ከተገለጸው መረጃ ባሻገር በቃላት ጥያቄ ዙሪያ ለሚያተኩር የጽሑፍ መጠይቅ መምህራንና ተማሪዎች የሰጡት ምላሽ ከዚህ በታች ቀርቧል። በመጀመሪያ የመምህራን የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ በሚከተለው ሰንጠረዥ ሰፍሮ ይገኛል።

ሠንጠረዥ 22፦ ቃላትን በሚመለከቱ ጥያቄዎች መምህራን ለጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ

የጥያቄ ቁጥር	ጥያቄ	የክፍል ደረጃ	አማራጮች					
			ወንዶች		ሴቶች		ሁለቱም	
			በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
14	ቃላትን በሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ላይ የተሻለ ውጤት ያላቸው የትኞቹ ናቸው?	7ኛና 8ኛ	-	-	5	62.5	3	37.5
		9ኛና 10ኛ	-	-	3	75	1	25

ከላይ በተመለከተው የመምህራን የጽሑፍ መጠይቅ ከ7ኛ-10ኛ ክፍል የሚያስተምሩ የእንግሊዘኛ ቋንቋ መምህራን 68.75% ያህሉ እንደገለጹት፤ ቃላትን በተመረከዙ ጥያቄዎች ሴት ተማሪዎች የተሻሉ ናቸው። በሌላ በኩል ደግሞ በተመሳሳይ ክፍል የሚያስተምሩ መምህራን 31.25% የሚሆኑት በሴትና በወንድ ተማሪዎች መካከል በቃላት ችሎታቸው ልዩነት እንደሌለ ገልጸዋል። በመሆኑም የተገለጸው ሃሳብ ከተገኘው መረጃ ጋር በተወሰነ ደረጃ ይቃረናል። ምክንያቱም ሴቶች በቃላት ችሎታቸው ከወንዶች የተሻሉ ናቸው ቢባልም በፈተና ውጤት ያለው ሁኔታ ግን ከወንዶች ጋር የተቀራረበ ነው።

ሠንጠረዥ 23፦ የቃላት ጥያቄዎችን በተመለከተ ተማሪዎች ለጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ

የጥያቄ ቁጥር	ጥያቄ	የክፍል ደረጃ	አማራጮች						
			ጾታ	አዎ		አይሉም		መካከለኛ	
				በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
6	በቃላት ላይ የተመሠረቱ ጥያቄዎች የሳሉ ነው (ለምሳሌ፦ ተመሳሳይ ፍቺ፣ ተቃራኒ ፍቺ፣ ወዘተ የሚጠይቁ ጥያቄዎችን)?	9ኛ	ወ	84	50	70	41.67	14	8.33
			ሴ	86	51.19	60	35.71	22	13.09
		10ኛ	ወ	85	50.59	45	26.78	40	23.80
			ሴ	88	52.38	33	19.64	47	27.97

በሠንጠረዥ 23 ላይ እንደተመለከተው በቃላት ላይ የተመሠረቱ ጥያቄዎች ቀላል ነበሩ? ለሚለው ጥያቄ ሐሳብ እንዲሰጡ ከተጠየቁ የሁለት ክፍል ተማሪዎች መካከል 50.29% ያህል ወንድ ተማሪዎች አዎንታዊ መልስ ሰጥተዋል። በተመሳሳይ ክፍሎች 51.78% የሚሆኑ ሴት ተማሪዎች ይህንኑ ሐሳብ ሰንዝረዋል። ምላሻቸውም በ8ኛ ክፍል ክልላዊ ፈተና ላይ ካገኙት ውጤት ጋር ተዛምዶ እንዳለው ያስገነዝባል ።

4.2.1.8 **ግንዛቤን ለሚሹ ጥያቄዎች ተማሪዎች ከሰጡት መልስ አንጻር**

በ2001 ዓ.ም እና በ2002 ዓ.ም በቀረቡት ሁለት ፈተናዎች ውስጥ ግንዛቤ የሚሹ 4 (3.33%) ጥያቄዎች የተገኙ ሲሆን፣ በየዓመቱ ሁለት፣ ሁለት ጥያቄዎች ቀርበዋል። ለእነዚህ ጥያቄዎች ወንድና ሴት ተማሪዎች የሰጡትን ትክክለኛ ምላሽ የሚያሳይ ሠንጠረዥ እንደሚከተለው ቀርቧል።

ሠንጠረዥ 24፦ ግንዛቤን ለሚመለከቱ ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ የሰጡ ተማሪዎች

የጥያቄ ቁጥር	የ2001 ዓ.ም የፈተና ውጤት				የ2002 ዓ.ም የፈተና ውጤት				የሁለቱ ዓመት የፈተና ውጤት			
	ወ		ሴ		ወ		ሴ		ወ		ሴ	
	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
18		-	-	-	107	63.69	93	55.36				
21	149	88.69	99	58.93	-	-	-	-				
27		-	-	-	58	34.52	44	26.19				
46	48	28.57	49	29.17								
ድምር	197	58.63	148	44.05	165	49.10	137	40.78	362	53.87	289	42.42

በሠንጠረዥ 24 ላይ እንደተመለከተው በሁለቱ ዓመት ፈተናዎች ውስጥ ለተካተቱ የግንዛቤ ጥያቄዎች የተሻለ መልስ በመስጠት ቀዳሚ የሆኑት ወንድ ተማሪዎች ናቸው። ይኸውም 53.87% የሚሆኑ ወንድ ተማሪዎች ትክክለኛ መልስ ያገኙ ሲሆን፣ ከሴት ተማሪዎች መካከል ደግሞ 42.42% ያህሉ ይገኛሉ። በመሆኑም ከላይ በተመለከተው መረጃ አማካይነት በወንድና በሴት ተማሪዎች መካከል የግንዛቤ ችሎታ ልዩነት የታየው 11.45% ያህል ነው። ከዚህ አንጻር ወንድ ተማሪዎች በግንዛቤ ጥያቄዎች የተሻለ ውጤት እንዳላቸው ያስገነዝባል። ይህም ሁኔታ በተዛማጅ ጽሑፍ እንደተጠቀሰው ሴት ተማሪዎች ከግንዛቤ ሙከራዎች ይልቅ በቃል ጽሕፈት የተሻለ ውጤት እንዲያስመዘግቡ ፋንቱ (1989) በጥናታቸው አረጋግጠዋል።

ከዚህ በተጨማሪ በግንዛቤ ጥያቄዎች ዙሪያ ለቀረበ የጽሑፍ መጠይቅ መምህራን የሰጡት ምላሽ ከፈተና ውጤቱ ጋር በቀጥታ ግንኙነት አለው፡፡ ይህንንም ምላሽ ከዚህ ቀጥሎ በቀረበው ሠንጠረዥ የምንመለከት ይሆናል፡፡

ሠንጠረዥ 25፡- ግንዛቤን ለሚመለከቱ ጥያቄዎች መምህራን የሰጡት ምላሽ

የጥያቄ ቁጥር	ጥያቄ	የክፍል ደረጃ	አማራጮች					
			ወንዶች		ሴቶች		ሁለቱም	
			በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
14	የሰዋሰዋዊ አስተሳሰብ በሚለኩ የፈተና ጥያቄዎች ላይ የተሻለ ውጤት የሚያስመዘግቡት የትኞቹ ናቸው ?	7ኛና 8ኛ	8	100	-	-	-	-
		9ኛና 10ኛ	4	100	-	-	-	-

በሠንጠረዥ 26 ላይ እንደሚታየው ከ7ኛ-10ኛ ክፍል የሚያስተምሩ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ከላይ በቀረበው ጥያቄ የሰጡት ምላሽ ወንድ ተማሪዎች ከሴት ተማሪዎች ይልቅ ተጠየቃዊ አስተሳሰብ ላይ በሚመሰረቱ ጥያቄዎች ጥሩ ውጤት የሚያስመዘግቡ መሆኑን በሙሉ ሐሳብ ገልጸዋል፡፡ ይህም ከፈተና ውጤቱ ጋር ቀጥተኛ ተዛምዶ እንዳለው መረዳት ይቻላል፡፡

4.2.2 የ2001 ዓ.ም. እና የ2002 ዓ.ም. የፈተና ውጤት

ጥናቱ ያተኮረባቸው የ2001 ዓ.ም. እና የ2002 ዓ.ም. የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና የተፈኑ 672 ተማሪዎች ሲሆን፣ ውጤታቸውም በ3 ምድብ በሚከተለው ሰንጠረዥ ተከፋፍሎ ቀርቧል፡፡ የአከፋፈሉም ሁኔታ በተዛማጅ ጽሑፍ ስር እንደተገለጸው በHarrison (1983፣128) የምደባ መስፈርት አማካይነት ነው፡፡

ሠንጠረዥ 26፡- የ2001 ዓ.ም እና የ2002 ዓ.ም ፈተና ውጤት ከፍተኛ፣ መካከለኛና ዝቅተኛ እርከን ላይ ያሉ ተማሪዎች ንጽጽር

የተማሪዎች የውጤት ደረጃ	የ2001 ዓ.ም የፈተና ውጤት				የ2002 ዓ.ም የፈተና ውጤት			
	ወ		ሴ		ወ		ሴ	
	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
ከፍተኛ ([illegible])	56	16.67	35	10.42	59	17.56	32	9.52
መካከለኛ	79	23.51	79	23.51	79	23.51	76	22.62
ዝቅተኛ ([illegible])	33	9.82	54	16.07	30	8.93	60	17.86

ከላይ በሠንጠረዥ 26 ላይ የተገለጸው ዝርዝር ውጤት እንደሚጠቁመው በሁለቱም ዓመት በከፍተኛ ምድብ ውስጥ ከሚገኙ ተማሪዎች መካከል 34.23% ያህል ወንድ ተማሪዎች ሲሆኑ 19.94% የሚሆኑት ደግሞ ሴቶች ናቸው። መካከለኛ ውጤት ከማስመዝገብ አንጻር በወንድና በሴት ተማሪዎች መካከል ልዩነት የለም፤ በመሆኑም እኩል ደረጃ ላይ ይገኛሉ። በታችኛው መደብ የሚገኙ ዝቅተኛ ውጤት ያገኙ ወንድ ተማሪዎች 18.75% ሲሆኑ ሴቶች ደግሞ 33.93% ያህል ከወንድ ተማሪዎች የበለጠ ዝቅተኛ ውጤት አግኝተዋል።

ከላይ ከተጠቀሰው መረጃ በተጨማሪ የመምህራንና የተማሪዎች የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ ምን ገጽታ እንዳለው በተከታታይ እንመለከታለን ፣

በሠንጠረዥ 27፦ አጠቃላይ በፈተና ዙሪያ በተመለከቱ ጥያቄዎች መምህራን ለጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ

የጥያቄ ቁጥር	ጥያቄ	የክፍል ደረጃ	አማራጮች					
			አዎ		የለም		በተወሰነ ደረጃ	
			በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
1	ወንድና ሴት ተማሪዎች በክፍል ውስጥ በሚሰጧቸው የአማርኛ ቋንቋ ፈተናዎች ላይ የውጤት ልዩነት ያሳያሉ ?	7ኛና 8ኛ	8	100	-	-	-	-
		9ኛና 10ኛ	4	100	-	-	-	-
2	ለ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና የተሻለ ዝግጅት የሚያደርጉ የትኞቹ ናቸው?	7ኛና 8ኛ	ወንዶች		ሴቶች		ሁለቱም	
			8	100	-	-	-	-
		9ኛና 10ኛ	4	100	-	-	-	-
15	በ2001 ዓ.ም እና በ2002 ዓ.ም በ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ከፍተኛ ውጤት ያስመዘገቡት የትኞቹ ናቸው?	7ኛና 8ኛ	8	100	-	-	-	-

በሠንጠረዥ 27 ላይ የተመለከተው የመምህራን የጽሑፍ መጠይቅ 3 ጥያቄዎችን የያዘ ነው። በጥያቄ ቁጥር "1" ላይ ከ7ኛ-10ኛ ክፍል የሚያስተምሩ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በሙሉ በወንድና በሴት ተማሪዎች መካከል በክፍል ውስጥ በሚሰጡ የአማርኛ ቋንቋ ፈተናዎች ላይ የውጤት ልዩነት እንዳለ ጠቁመዋል። በጥያቄ ቁጥር "2" ለቀረበው ሐሳብ ወንድ ተማሪዎች የተሻለ ዝግጅት እንደሚያደርጉ ከላይ የተጠቀሱት መምህራን የገለጹ ሲሆን፣ በተራ ቁጥር "15" በቀረበው ጥያቄ መምህራን በሁለቱ ዓመት የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ከፍተኛ ውጤት

ያስመዘገቡት ወንድ ተማሪዎች መሆናቸውን በስምምነት ጠቁመዋል። ከዚህ ባሻገር ለ15ኛው ጥያቄ ለሰጡት ምላሽ ምክንያታቸው ምን እንደሆነ እንዲጠቁሙና ዝቅተኛ ውጤት ያስመዘገቡስ ምክንያታቸው ምንድነው? ተብለው በተጠየቁት መሰረት ያቀረቡት ሐሳብ፣ ወንድ ተማሪዎች በአብዛኛው ለትምህርታቸው ትኩረት ከማድረጋቸውም ሌላ ስራ የጥናት ጊዜና የራስ ተነሳሽነት አላቸው። በአንጻሩ ዝቅተኛ ውጤት የሚያስመዘግቡ ሴቶች ደግሞ በትምህርታቸው ላይ አሉታዊ አመለካከት መኖር፣ በቤት ውስጥ የስራ መብዛትና የጥናት ጊዜ አለመኖር፣ ማኅበረሰቡ ሴት ተምራ የትም አትደረስም በሚል የተሳሳተ ሐሳብ ለሴት ተማሪዎች የስነ ልቦና ችግር መፍጠር እንዲሁም የጥያቄው አወጣጥ ስልት ምርጫ ሰጪ ብቻ መሆን ወዘተ በማለት አብራርተዋል።

ከመምህራን የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ በመቀጠል የተማሪዎች የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ በሚከተለው ሰንጠረዥ ቀርቧል።

ሠንጠረዥ 28፦ አጠቃላይ በፈተና ወጤት ዙሪያ በተመለከተ ጥያቄ ተማሪዎች ለጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ

የጥያቄ ቁጥር	ጥያቄ	የክፍል ደረጃ	ጾታ	አማራጮች					
				ወንዶች		ሴቶች		ሁለቱም	
				በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
3	በ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ላይ የተሻለ ውጤት ያስመዘገቡት ወንዶች ወይስ ሴቶች ናቸው?	9ኛ	ወ	98	58.33	50	29.76	20	11.90
			ሴ	100	59.52	40	23.81	28	16.67
		10ኛ	ወ	103	61.31	39	23.21	26	15.48
			ሴ	90	53.57	30	17.86	48	28.57

የተማሪዎች የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ እንደሚያመለክተው በ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ላይ የተሻለ ውጤት ያስመዘገቡት ወንዶች መሆናቸውን ከ50% በላይ የሚሆኑ የ9ኛና 10ኛ ክፍል ተማሪዎች ሲገልጹ፣ በተቃራኒው ሴት ተማሪዎች ናቸው ያሉት ከ50% በታች ናቸው። ይህም የሚያመለክተው ወንድ ተማሪዎች በ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና የተሻለ ውጤት እንዳላቸው ነው። በመሆኑም ከፈተናው ውጤትና ከመምህራን ምላሽ ጋር ተመሳሳይነት ይታይበታል።

4.2.3 የ2001 ዓ.ም. ና የ2002 ዓ.ም. የፈተና ጥያቄ ክብደት ቅለት

በተዛማጅ ጽሑፍ ቅኝት የፈተና ጥያቄ ትንተና በሚል ርዕስ ስር በቀረበው ሐሳብ መነሻነት የሁለቱ ዓመት ፈተና ጥያቄ ቀላል፣መካከለኛና ከባድ መሆኑን የሚያመላክት ሰንጠረዥ ከዚህ በታች በተከታታይ ከነገለጻው ቀርቧል።

ሠንጠረዥ 29፡- የ2001 ዓ.ም. ቀላል፣መካከለኛና ከባድ የፈተና ጥያቄዎች

የጥያቄ ቁጥር	የክብደት ቅለት ደረጃ	የጥያቄ ቁጥር	የክብደት ቅለት	የጥያቄ ቁጥር	የክብደት ቅለት	የጥያቄ ቁጥር	የክብደት ቅለት	የጥያቄ ቁጥር	የክብደት ቅለት	የጥያቄ ቁጥር	የክብደት ቅለት
1	0.51	11	0.62	21	0.74	31	0.52	41	0.61	51	0.52
2	0.68	12	0.59	22	0.29	32	0.35	42	0.37	52	0.61
3	0.25	13	0.56	23	0.21	33	0.33	43	0.49	53	0.58
4	0.64	14	0.61	24	0.61	34	0.26	44	0.42	54	0.35
5	0.58	15	0.13	25	0.52	35	0.22	45	0.46	55	0.53
6	0.46	16	0.72	26	0.64	36	0.34	46	0.28	56	0.45
7	0.23	17	0.36	27	0.19	37	0.53	47	0.45	57	0.26
8	0.24	18	0.60	28	0.52	38	0.36	48	0.60	58	0.44
9	0.35	19	0.19	29	0.47	39	0.49	49	0.27	59	0.52
10	0.32	20	0.50	30	0.60	40	0.64	50	0.60	60	0.29

ይህ ሠንጠረዥ እንደሚያመለክተው በ2001 ዓ.ም. የቀረበው የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የእንግሊዝኛ ቋንቋ ፈተና ስልሳ ክፍሎች እንዳሉት ሲሆን፣ እነዚህም 11 ቀላል ጥያቄዎች፣ 26 መካከለኛ ጥያቄዎችና 24 ከባድ ጥያቄዎች ናቸው። ለእነዚህ ጥያቄዎች ወንድ እና ሴት ተማሪዎች ከሰጡት ምላሽ አንፃር ስንመለከት ለቀላልና ለመካከለኛ ጥያቄዎች በተመጣጠነ ቁጥር የመለሱ ሲሆን፣ ከባድ ጥያቄዎች ከመመለስ አኳያ ግን በተወሰነ ሴቶች ተሽለው ተገኝተዋል። ከዚህ በመቀጠል የ2002 ዓ.ም የፈተና ጥያቄ የክብደት ቅለት ደረጃ በሚከተለው ሠንጠረዥ ቀርቧል።

ሠንጠረዥ 30፡- የ2002 ዓ.ም. ቀላል፣ መካከለኛና ከባድ የፈተና ጥያቄዎች

የጥያቄ ቁጥር	የክብደት ቅለት	የጥያቄ ቁጥር	የክብደት ቅለት	የጥያቄ ቁጥር	የክብደት ቅለት	የጥያቄ ቁጥር	የክብደት ቅለት	የጥያቄ ቁጥር	የክብደት ቅለት	የጥያቄ ቁጥር	የክብደት ቅለት
1	0.5	11	0.55	21	0.55	31	0.52	41	0.29	51	0.57
2	0.67	12	0.57	22	0.35	32	0.72	42	0.24	52	0.47
3	0.40	13	0.43	23	0.28	33	0.73	43	0.36	53	0.56
4	0.40	14	0.49	24	0.07	34	0.21	44	0.18	54	0.35
5	0.38	15	0.85	25	0.46	35	0.55	45	0.70	55	0.58
6	0.39	16	0.82	26	0.74	36	0.58	46	0.16	56	0.46
7	0.46	17	0.34	27	0.30	37	0.76	47	0.55	57	0.30
8	0.37	18	0.60	28	0.34	38	0.67	48	0.60	58	0.67
9	0.42	19	0.29	29	0.61	39	0.32	49	0.28	59	0.38
10	0.27	20	0.39	30	0.65	40	0.24	50	0.65	60	0.51

ከላይ በቀረበው ሠንጠረዥ ለመግለጽ እንደተሞከረው፣ የ2002 ዓ.ም. የፈተና ጥያቄ የክብደት ቅለት ደረጃ ስንመለከት 13 ቀላል ጥያቄዎች፣ 23 መካከለኛ ጥያቄዎችና 24 ከባድ ጥያቄዎችን ይዞ ይገኛል። ይህም ከ2001 ዓ.ም. የፈተና ጥያቄ ጋር ተመሳሳይ ቁጥር እንዳለው ያመለክታል። ተማሪዎች ለቀላል፣ ለመካከለኛና ለከባድ ጥያቄዎች ከሰጡት መልስ አንጻር ሲታይ እንደ 2001 ዓ.ም. መልስ አሰጣጥ ዓይነት ነው። ይኸውም ለቀላልና ለመካከለኛ ጥያቄዎች ሴትና ወንድ ተማሪዎች እኩል መልስ የመለሱበት ሁኔታ ሲታይ፣ ለከባድ ጥያቄዎች ግን ወንድ ተማሪዎች ከሴት ተማሪዎች በተሻለ ትክክለኛ መልስ አግኝተዋል።

በአጠቃላይ ለሁለቱ ዓመት ፈተና ጥያቄዎች ለቀላልና ለመካከለኛ ጥያቄዎች መልስ ከመስጠት አኳያ ልዩነት የለም። ነገር ግን ለከባድ ጥያቄዎች ወንድ ተማሪዎች ከሴት ተማሪዎች በተሻለ ትክክለኛ ምላሽ ሰጥተዋል።

ከላይ በተገኘው መረጃ ጋር ተዛምዶ ያለው ለተማሪዎች የጽሑፍ መጠይቅ ቀርቦ ነበር። ይህንኑ በተመለከተ ተማሪዎች የሰጡት ምላሽ በሚከተለው ሰንጠረዥ ሰፍሯል።

ሠንጠረዥ 31፦ የፈተናውን ክብደት በተመለከተ ተማሪዎች ለጽሑፍ መጠይቁ የሰጡት ምላሽ

የጥያቄ ቁጥር	ጥያቄ	የክፍል ደረጃ	ጾታ	አማራጮች					
				አዎ		አይደለም		መካከለኛ	
				በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ	በቁጥር	በመቶኛ
[illegible]	አጠቃላይ የፈተናው ይዘት ከባድ ነበር ?	9ኛ	ወ	60	35.71	92	54.76	16	9.52
			ሴ	100	59.52	66	39.29	2	1.19
		10ኛ	ወ	95	56.55	60	35.71	13	7.74
			ሴ	55	32.74	98	58.33	15	8.93

የተማሪዎች የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ እንደሚያመለክተው የ9ኛ ክፍል ወንድ ተማሪዎች አጠቃላይ የፈተናው ይዘት ቀላል እንደነበር የጠቆሙት 54.76% ያህል ሲሆን፣ በተመሳሳይ ክፍል የሚማሩ ሴት ተማሪዎች 59.52% የሚሆኑት ደግሞ ከባድ እንደነበር ገልጸዋል። በተቃራኒው የ10ኛ ክፍል ተማሪዎች ለቀረበላቸው ጥያቄ የሰጡት ምላሽ ወንዶች 56.55% ያህሉ እንደከበዳቸው ሲያመላክቱ፣ ሴቶች ደግሞ በወቅቱ የተፈተኑት ፈተና ቀለል ያለ ይዘት እንደነበረው 58.33% የሚሆኑ ጠቁመዋል። ይህ የተማሪዎች ምላሽ ከተገኘው የእያንዳንዱ ዓመት ፈተና ውጤት ጋር ግንኙነት አለው።

4.2.4 በጾታ መካከል የፈተና ውጤት ልዩነት መንስኤ

ቀደም ሲል በምዕራፍ ሁለት ጾታና የቋንቋ ፈተና በሚል ርዕስ ስር ለመግለጽ እንደተሞከረው በመማር ሂደት ላይ በጾታ መካከል ልዩነት እንዳለ የሚያመላክት ነው። ይኸውም Sunderland (1994) እና Spender (1982) ወንዶችና ሴቶች በተለያዩ የቋንቋ ክሂሎች ልዩነት አላቸው። ሴቶች በንባብ፣ በማዳመጥና በማየት ከወንዶች ሲሻሉ፣ ወንዶች ደግሞ የተሻለ የንግግር ችሎታ አላቸው፤ የችሎታው መኖርም በሚማሩት የቋንቋ ትምህርት ላይ ይንጸባረቃል ብለዋል። እንዲሁም Williams (1985) እንደሚሉት በንባብና በቃላት ሴቶች የተሻሉ ናቸው።

በጾታ መካከል የሚፈጠረው የውጤት ልዩነት ምክንያቱ ምን ሊሆን እንደሚችል ለመረዳት በተራ ቁጥር 16 አስተያየት የሚፈልግ ጥያቄ ቀርቦ ነበር። ይኸውም "በጾታ መካከል የተማሪዎች የፈተና ውጤት ልዩነት መንስኤው ምን ይመስለዎታል?" ለሚለው ጥያቄ መምህራን የሰጡት ምላሽ የሚከተለውን ይመስላል፤

- በመግቢያ መጽሐፍ ውስጥ ያሉ የቋንቋ ትምህርት ይዘቶች አለመመጣጠን
- ማኅበረሰቡ ለጾታ የሚሰጠው ግምት መለያየት፡- ይህ ሲባል ወንድ ተማሪዎች በርትተው እንዲማሩና ትምህርታቸውን በአግባቡ እንዲከታተሉ ሲደረግ ለሴቶች ግን ይህ ሁኔታ አይመቻችም።
- የራስ ተነሳሽነት መኖርና አለመኖር፡- በተለይ ሴት ተማሪዎች በክፍል ውስጥ ተሳትፏቸው ዝቅተኛ ከመሆኑም በላይ የሚሰጧቸውን የክፍልና የቤት ስራዎች በአግባቡ ሰርተው አይገኙም።
- ውጫዊ ማበረታቻ መኖርና አለመኖር፡- መምህራን ተማሪዎች በሚሳተፉበት ወቅት ማበረታቻ ይሰጣሉ። ነገር ግን ማበረታቻቸው ወጥነት የጎደለው ሊሆን ይችላል።
- ጊዜን በአግባቡ መጠቀምና አለመጠቀም፡- ብዙውን ጊዜ ወንድ ተማሪዎች ጊዜያቸውን በአግባቡ ሲጠቀሙ፣ ሴቶች ግን በቤት ውስጥ የስራ ጫና የተነሳ የጥናት ጊዜ አይኖራቸውም።
- የፈተና ጥያቄ አወጣጥ ስልት፡- ብዙውን ጊዜ የሞዴል ፈተናዎችና የማጠቃለያ ፈተናዎች ምርጫ ሰጭ የጥያቄ አወጣጥ ስልትን የተከተለ በመሆኑ ወንድ ተማሪዎች የተሻለ ውጤት ሲያስመዘግቡ ሴቶች ግን ዝቅተኛ ውጤት ያገኛሉ። ከዚህ አንጻር በወንድና በሴት ተማሪዎች መካከል የውጤት ልዩነት እንደሚኖር አብራርተዋል።

ምዕራፍ አምስት

ማጠቃለያና የመፍትሔ ሐሳቦች

በዚህ ምዕራፍ ጥናቱ የደረሰበት ውጤትና ከጥናቱ ጋር ግንኙነት ያላቸው የመፍትሔ ሐሳቦች በቅደም ተከተል ቀርበዋል።

5.1 ማጠቃለያ

የዚህ ጥናት ዋና ዓላማ የ2001 ዓ.ም እና የ2002 ዓ.ም የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤትን ከጾታ አንጻር ማነጻጸር ነው። በዚህ መሠረት ጥናቱ ይዞት የተነሳው ዝርዝር ዓላማ የሚከተለውን ይመስል ነበር።

ሀ በ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና በወንዶችና በሴቶች መካከል ከፍተኛ ልዩነት የሚታዩባቸው የቋንቋ ክሂሎችና የዕውቀት ዘርፎች የትኞቹ እንደሆኑ፣ ዝቅተኛ ልዩነት የሚታዩባቸው እና እኩል የሚሆኑባቸው የቋንቋ ክሂሎችና የዕውቀት ዘርፎች የትኞቹ እንደሆኑ መለየት፤

ለ በ2001 ዓ.ም እና በ2002 ዓ.ም በተሰጡት የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤት በጾታ መካከል ያለው ልዩነትና አንድነት መፈተሽ፤

ሐ በጾታ መካከል ሊፈጠር የሚችለው የፈተና ውጤት ልዩነት መንስኤው ምን ሊሆን እንደሚችል ማመላከት፣ የሚሉት ናቸው።

እነዚህን ሶስት መሠረታዊ የጥናት ዓላማዎች ለማሳካት የፈተና ውጤቶች፣ የመምህራንና የተማሪዎች የጽሑፍ መጠይቅ ምላሾች ተተንትነዋል። በነዚህ አግባብነት የተገኙት ውጤቶች ከዚህ በታች በቁጥራዊ መረጃ ተደግፈው ቀርበዋል።

- ወንድና ሴት ተማሪዎች በአማርኛ የቋንቋ ክሂሎች፣ የዕውቀት ዘርፎችና ንግግሩን በሚመለከቱ ጥያቄዎች ላይ የተለያየ ውጤት ያስመዘግባሉ። ከቋንቋ ክሂሎች መካከል በንግግር ክሂል ላይ በተመሠረቱ ጥያቄዎች ወንድ ተማሪዎች ከሴት ተማሪዎች በተሻለ ከፍተኛ ውጤት አግኝተዋል። በሁለቱ ዓመት በንግግር ክሂል ላይ ለተመሰረቱ ጥያቄዎች 61.18% የሚሆኑ ወንድ ተማሪዎች ትክክለኛ መልስ ሲያገኙ፣ ለእነዚሁ ጥያቄዎች ግን ተገቢ ምላሽ የሰጡት

52.63% ያህል ሴቶች ናቸው። በዚህ መሠረትም በወንድና በሴት ተማሪዎች መካከል ከፍተኛ ልዩነት የታየ ሲሆን ልዩነቱም 8.55% ያህል ነው።

- ከንግግር ክሂል በመቀጠል ከፍተኛ ልዩነት የሚታይባቸው ከዕውቀት ዘርፎች ውስጥ በስነጽሑፍ ተኮር ጥያቄዎች ሲሆን በዚህም ወንድ ተማሪዎች ከፍተኛ ውጤት ሲያስመዘግቡ ሴቶች ግን ዝቅተኛ ውጤት አስመዝግበው ተገኝተዋል። በመሆኑም ለስነጽሑፍ ጥያቄዎች 46.37% ያህሉ ትክክለኛ ምላሽ ያገኙ ወንድ ተማሪዎች ሲሆኑ፣ በአንጻሩ ሴት ተማሪዎች ለተመሳሳይ ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ የሰጡት 42.1% ያህል ብቻ ናቸው። በሁለቱ መካከል የተገኘው የውጤት ልዩነት 4.27% ያህል ነው።
- ከንግግር ክሂልና ከሥነጽሑፍ ጥያቄዎች በተጨማሪ ግንዛቤን የሚፈልጉ (ተጠየቃዊ አስተሳሰብ ላይ ለሚያተኩሩ) ጥያቄዎች በሁለቱም ዓመት ፈተናዎች ውስጥ ተካተው ነበር። በእነዚህ ጥያቄዎች በጾታ መካከል ከፍተኛ ልዩነት ታይቷል። ይኸውም ወንድ ተማሪዎች 53.87% ያህል ግንዛቤ ለሚጠይቁ ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ በመመለስ ከፍተኛ ውጤት አግኝተዋል። በአንጻሩ 42.42% ያህል የሚሆኑ ሴት ተማሪዎች ተገቢ ምላሽ ማግኘታቸው በጥናቱ ተረጋግጧል። በዚህም 11.45% ያህል ወንድ ተማሪዎች ከሴት ተማሪዎች የተሻሉ ሆነው ተገኝተዋል።
- ከዚህ በሎ ከተጠቀሱት የቋንቋ ክሂሎችና የእውቀት ዘርፎች ውጭ፣ በማዳመጥ፣ በንባብ፣ በጽሑፍና በሰዋስው መካከል የታየው የውጤት ልዩነት ዝቅተኛ ነው። ይኸውም ሴት ተማሪዎች በማዳመጥ ክሂል 1.33% ያህል፣ በጽሑፍ ክሂል 1.39% ያህል፣ በሰዋስው 1.23 % ያህል ከወንድ ተማሪዎች ተሸለው ሲገኙ፣ ወንድ ተማሪዎች ደግሞ በንባብ ክሂል 1.8% ያህል አብላጫ በማሳየት ከሴቶች የተሻለ ምላሽ ሰጥተዋል። ይሁን እንጂ በእነዚህ የቋንቋ ክሂሎችና የእውቀት ዘርፎች ልዩነታቸው ዝቅተኛ መሆኑን የጥናቱ ግኝት ያመለክታል።
- ለቃላት ጥያቄዎችም ከሴት ተማሪዎች ውስጥ 45.56% ያህሎቹ ትክክለኛውን ምላሽ ሲያገኙ፣ ወንዶች ደግሞ 45.26% ያህል ተገቢ ምላሽ ሰጥተዋል። ሆኖም በመካከላቸው ያለው ልዩነት የ0.3% ያህል በመሆን ለቃላት ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ የመስጠት ብቃታቸው ተቀራራቢ ወይም እኩል መሆኑን ጥናቱ ያሳያል።

በአጠቃላይ ወንድ ተማሪዎች ከሴት ተማሪዎች በንግግር ክሂል ላይ ለተመሠረቱ ጥያቄዎች፣ ከዕውቀት ዘርፎች መካከልም በስነጽሑፍ እንዲሁም በተጠየቃዊ አስተሳሰብ ላይ ለተመረኮዙ ጥያቄዎች የተሻለ ውጤት በማግኘት ከፍተኛ ልዩነት እንዳላቸው ጥናቱ ያሳያል። ምንም እንኳ ልዩነቱ ዝቅተኛ ቢሆንም በማዳመጥና በጽሑፍ ክሂል፣ ከዕውቀት ዘርፎች ውስጥ በሰዋስው ከወንድ ተማሪዎች ይልቅ ሴት ተማሪዎች ተሽለው ተገኝተዋል። ወንዶች ደግሞ በተመሳሳይ ልዩነት በንባብ ክሂል ከሴት ተማሪዎች የተሻሉ መሆናቸው በጥናቱ ተረጋግጧል። ይሁንና በቃላት ዙሪያ ለሚያተኩሩ ጥያቄዎች ወንድና ሴት ተማሪዎች ተቀራራቢ ወይም እኩል የሆነ ብቃት እንዳላቸው ጥናቱ ያመለክታል።

- ከፍተኛና ዝቅተኛ ውጤት ከማስመዝገብ አኳያ ጥናቱ እንዳረጋገጠው በላይኛው መደብ ውስጥ የሚገኙ ከፍተኛ ውጤት ያስመዘገቡ 34.23% ያህሉ ወንዶች ሲሆኑ 19.94% ያህሉ ደግሞ ሴቶች ናቸው። መካከለኛ ውጤት በማስመዝገብ ደረጃ በሁለቱም ጾታ ያለው ሁኔታ ተመሳሳይ ወይም እኩል ነው። ነገር ግን በታችኛው መደብ ዝቅተኛ ውጤት በማግኘት ከፍተኛ ቁጥር ያላቸው ሴት ተማሪዎች 33.93% ያህል ሲሆኑ፣ ወንዶች ግን ዝቅተኛ ውጤት ያስመዘገቡት 18.75% ያህሉቹ ብቻ እንደሆኑ በጥናቱ ተረጋግጧል። በተጨማሪ የጥናቱ ናሙና የሆኑ መምህራንና ተማሪዎች እንደገለጹት፣ በ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ላይ ከፍተኛ ውጤት ያስመዘገቡት ወንድ ተማሪዎች ሲሆኑ፣ ዝቅተኛ ውጤት ያመጡት ደግሞ ሴቶች መሆናቸውን ጠቁመዋል። ስለዚህ በ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ላይ ከፍተኛ ውጤት የሚያስመዘግቡ ወንድ ተማሪዎች ሆነው ተገኝተዋል። እንዲሁም ከባድ ጥያቄዎችን ከመመለስ አኳያ ወንዶች የተሻሉ መሆናቸው የጥናቱ ግኝት ያሳያል።
- ጥናቱ የሚመለከታቸው ከ7ኛ-10ኛ ክፍል የሚያስተምሩ መምህራን እንደገለጹት፣ ወንድና ሴት ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ ፈተና ከፍተኛ እና ዝቅተኛ ውጤት በማስመዝገብ የውጤት ልዩነት ያሳያሉ። የውጤት ልዩነቱም የሚከሰተው ውስጣዊ የራስ ተነሳሽነት መኖርና አለመኖር፣ የትምህርት ፍላጎት መለያየት፣ ውጫዊ ማበረታቻ በማግኘትና ባለማግኘት፣ ማህበረሰቡ ለጾታ

የሚሰጡት ግምት መለያየት፣ ጊዜን በአግባቡ በመጠቀምና ባለመጠቀም እንዲሁም የፈተና ጥያቄ አወጣጥ ስልት (ይህ ማለት አንዳንድ የጥያቄ አወጣጥ ስልት ለወንዶች የተሻለ ሲሆን አንዳንዱ ደግሞ ለሴቶች የተሻለ ይሆናል። ከዚህ አንጻር አንድ አይነት የፈተና አወጣጥ ስልት ብቻ በሚሆንበት ወቅት ውጤቱ ከፍ እና ዝቅ በማለት የውጤት ልዩነት ይፈጥራል።) በነዚህና መሰል ጉዳዮች በጾታ መካከል ከፍተኛ የውጤት ልዩነት እንደሚፈጠር መምህራኑ ጠቁመዋል።

በአጠቃላይ በጥናቱ ለማረጋገጥ እንደተሞከረው፣ ወንድና ሴት ተማሪዎች የውጤት ልዩነት የሚያሳዩበት ወይም ወንዶች ከፍተኛ ውጤት፣ ሴቶች ደግሞ ዝቅተኛ ውጤት የሚያስመዘግቡበት ምክንያት የራሳቸው ብቃትና ውጫዊ ጉዳዮች ተሟልተው በመገኘትና ባለመገኘት ላይ የተመሠረተ መሆኑን ከ7ኛ እስከ 10ኛ ክፍል የሚያስተምሩ መምህራን ገልጸዋል።

5.2 የመፍትሔ ሐሳቦች

የጥናቱን ውጤት መሠረት በማድረግ የሚከተሉት የመፍትሔ ሐሳቦች ቀርበዋል

- በአማርኛ ቋንቋ ፈተና ወንድና ሴት ተማሪዎች በቋንቋ ክሂሎችና በዕውቀት ዘርፎች የሚያስመዘግቡት ውጤት የተለያየ ነው። ይህም በእያንዳንዱ የቋንቋ ክሂልና የዕውቀት ዘርፍ የተለያየ ብቃት እንዳላቸው የሚያመላክት በመሆኑ ፈተናው ሚዛናዊ እንዲሆን ሁሉም የቋንቋ ክሂሎችና የእውቀት ዘርፎች ተቀራራቢ በሆነ ቁጥር የፈተና ጥያቄዎች ቢዘጋጁ የተሻለ ነው።
- የቋንቋ ፈተናና የቋንቋ ትምህርት የማይነጣጠሉ ጉዳዮች እስከሆኑ ድረስ በመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ ያሉት ሁኔታዎች የሚተገበሩበትን የሥራ አካሄድ ከተለያየ አቅጣጫ በመገምገም በአማርኛ ቋንቋ ትምህርት ዝቅተኛ ውጤት ያስመዘገቡት ተማሪዎች ያላቸውን ውስጣዊና ውጫዊ ችግር በመፈተሽ ዝቅተኛ ውጤት ያመጡበትን ምክንያት ተረድቶ ለችግራቸው መፍትሔ የሚፈልግ አካል ቢኖር የተሻለ ነው።
- ከ5ኛ-8ኛ ክፍል የሚዘጋጁ መማሪያ መጽሐፎች የቋንቋ ክሂሎችንና የዕውቀት ዘርፎችን በተመጣጠነ ቁጥር ቢዳስሱ፣ በተለይ የማዳመጥ ክሂል በመማሪያ

መጽሐፎች ውስጥ የተረሳ ክሂል ነው። ይህን ከግምት ውስጥ በማስገባት በቋንቋ ክሂሎችና በዕውቀት ዘርፎች መካከል ልዩነት ሳይኖር ቢዘጋጅ ይመረጣል።

- ማኅበረሰቡ ለጾታ የሚሰጠው ግምት የተለያየ በመሆኑ ለሴት ተማሪዎች የሥነ-ልቦና ችግር እንዳይፈጠር ወንድና ሴት ተማሪዎችን እኩል በማየት ሴት ተማሪዎች እንዲበረታቱ ቢደረግ፣ እንዲሁም ሴት ተማሪዎች ለትምህርታቸው ልዩ ትኩረት እንዲያደርጉና ተነሳሽነት እንዲኖራቸው በሚማሩበት ትምህርትቤት ግንዛቤ ቢፈጠርላቸው የተሻለ ይሆናል።
- በቋንቋ ትምህርትና በቋንቋ ፈተና ወቅት ወንድና ሴት ተማሪዎች የተለያየ ችሎታ አላቸው። የችሎታው መኖርም በሚማሩት ትምህርትና በሚፈተኑት ፈተና ላይ ተጽዕኖ ያሳድራል። በፈተና ወቅት፣የፈተና ጥያቄ አወጣጥ ስልቱ ለአንደኛው ወገን ሊያደላ ስለሚችል ወንድ ወይም ሴት ተማሪዎች በቀረበው ፈተና ተጠቃሚ ወይም ተጎጂ ሊሆኑ ይችላሉ። ለምሳሌ፡- በምርጫ ሰጪ ጥያቄዎች ወንዶች የተሻለ ውጤት ሲያስመዘግቡ፣ ሴቶች ደግሞ ጽሕፈትን በሚፈልጉ ጥያቄዎች የተሻለ ውጤት ያስመዘግባሉ። በመሆኑም የፈተና አዘጋጆች ይህንን ጉዳይ በመገንዘብ የሚያዘጋጁት የፈተና ጥያቄ ሁሉን አቀፍ የጥያቄ አወጣጥ ስልትን የተከተለ ቢሆን ተመራጭነት ይኖረዋል።

ሙዳየ ቃላት

ፈተና	Test
ክሂል	Skill
ዳራ	Background
የቅድመ ችሎታ መለኪያ ፈተና	Placement Test
አስተማማኝነት	Reliability
የጥንካሬና ድክመት መለኪያ ፈተና	Diagnostic Test
የምርጫ ጥያቄዎች	multiple Choice items
ተገቢነት	Validity
ተተግባሪነት	Practicality
የይዘት ተገቢነት	Content Validity
ላያዊ ተገቢነት	Face Validity
የብቃት መለኪያ ፈተና	Proficiency Test
የችሎታ መለኪያ ፈተና	Achievement Test
የጥያቄ ከባድነት ደረጃ	level of Item Difficulty
ምርጫ ነክ	Objective
ምዘና	Measurement
ችሎታ	Competence
አማራጮች	Alternatives
የጥያቄ የመለያ ሀይል	Discrimination Power
ገለፃ ነክ	Subjective
አሳሳቾች	Distracter
የፈተና ጥያቄዎች ትንተና	Test Items Analysis
ላይኛ	Top
ናሙና	Sampling
ሰነድ ፍተሻ	Document Analysis
ገላጭ የምርምር ዘዴ	Descriptive Research Method
ታችኛ	Least
አሀዛዊ የምርምር ዘዴ	Quantitative Research Method
ቅኝት	Survey

ዋቢ ጽሑፎች

መገባ ለገሰ (2000)። "በአንጎለላና ጠራ ወረዳ አፋቸውን በአማርኛ የፈቱና በኦሮምኛ የፈቱ የአንድ ክፍል ተማሪዎች የአማርኛ ፈተና ውጤት ንጽጽር (በሰባተኛ ክፍል ናሙናነት)።" አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣የአርትስ ማስተርስ ዲግሪ ማሟያ ጽሑፍ (ያልታተመ)።

በለጠ ያዕቆብ (1995)። "ለ9ኛ ክፍል የሚዘጋጁት የአማርኛ ቋንቋ ፈተናዎች ለደረጃው ከሚቀርበው ትምህርት ጋር ያላቸው የይዘት አግባብነት እና የአጠያየቅ ብቃት ትንተና።" አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ የአርትስ ማስተርስ ዲግሪ ማሟያ ጽሑፍ (ያልታተመ)።

በድሩ ከድር (1994)። *የትምህርት ተከታታይ ምዘናና ግምገማ ጽንሰ ሐሳቦችና ቴክኒኮች፤ ለመጀመሪያ ደረጃ መምህራን የተዘጋጀ ጥናትና ምርምር አገልግሎት።* አዲስ አበባ፤ ሀገር አቀፍ የፈተናዎች ድርጅት፣ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት።

ተስፋዬ ሸዋዬ (1981)። "ሥነልሳንና ቋንቋ ማስተማር።" አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ (ያልታተመ)።

ትንሳኤ ብርሃኔ (1988)። "የአማርኛ የቃላት አፈታትን በሁለተኛ ደረጃ መልቀቂያ ፈተና መነሻነት።" አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ የአርትስ ማስተርስ ዲግሪ ማሟያ ጽሑፍ (ያልታተመ)።

ጎለም እሸቱ (1992)። *መሠረታዊ የምርምርና የዘገባ አጻጻፍ።* አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ድርጅት።

ያለው እንዳወቀ (1998)። *የምርምር መሰረታዊ መርሆችና አተገባበር።* አዲስ አበባ፣ አለፋ አሳታሚዎች።

ዘላለም ጌታቸው (1998)። " በአማርኛና በሲዳምኛ አፋቸውን የፈቱ ተማሪዎች የ8ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤት ንጽጽራዊ ግምገማ።" አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ የአርትስ ማስተርስ ዲግሪ ማሟያ ጽሑፍ (ያልታተመ)።

ጣሰው በሬሳ (1999)። "በአዲስ አበባ ከተማ በግልና በመንግስት 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች መካከል የ10ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ አገር አቀፍ ፈተና ውጤቶች ንጽጽር።" አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ የአርትስ ማስተርስ ዲግሪ ማሟያ ጽሑፍ (ያልታተመ)።

ፀጋዬ ገርማ (1997)። "በ1995 እና በ1996 ዓ.ም. ለአንደኛ ደረጃ የመጀመሪያ ሳይክል መምህራን ስልጠና የተዘጋጁ የአማርኛ ቋንቋ የሴሚስተር ማጠቃለያ ፈተናዎች ግምገማ በተመረጡ የአማራ ክልል መምህራን ትምህርት መነሻነት።" አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ የአርትስ ማስተርስ(ያልታተመ)።

ፋንቱ ደምሴ (1989)። " የጾታ ልዩነት አማርኛ ቋንቋን በመማር ረገድ ያለው ሚና፤ በእንጦጦ አጠቃላይ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት የ11ኛ ክፍል ተማሪዎች አጠቃላይ የቋንቋ ብቃት ላይ የተካሄዱ ጥናት።" አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ የአርትስ ማስተርስ ዲግሪ ማሟያ ጽሑፍ (ያልታተመ)።

Alderson, J. et al. (1995). *Language Test Construction and Evaluation.* Cambridge: Cambridge University Press.

Alderson, J. et al.(1997). *Language Test Construction and Evaluation.* Cambridge: Cambridge University Press.

Allen, J. P. B. (1977). *Testing and Experimental Methods.* Oxford: Oxford: University Press.

Bachman, L. F. (1990).*Fundamental Consideration in Language Testing.* Oxford: Oxford University Press.

Baker, D. (1989). *Language Testing: Critical Survey and Practical Guide.* London Edward Arnold.

Brown, H.D. (1980). *Principles of Language Learning and Teaching.* New Jersey: Prentice Hall, Inc.

Brown, H.D.(1994). *Principles of Language Learning and Teaching.* New Jersey: Prentice Hall, Inc.

Brown, J. D. (1996).*Testing in Language Programs.* New Jersey: Prentice Hall Regents.

Davies, A. (1968). *Language Testing Symposium.* London: Oxford University Press.

Dessalegn G/Silassie (2001). "Evaluation of Multiple-Choice and Free-Response Formats in English Language Tests: Are they Gender-Biased? Addis Ababa University, MA. Thesis. (Unpublished).

Finocchiaro, M. and Brumfit, C. (1983). *The Functional-National Approach: From Theory to Practice.* Oxford: Oxford University Press.

Harrison, A. (1983). *Language Testing Handbook.* London: Macmillan Publishers Ltd.

Hellekant, J. (1994). "Are Multiple-choice Tests Unfair to Girls?" In *System.* vol, 22/23.

Sunderland, J (ed.). (1994).*Exploring Gender: Questions and Implications for English Language Education*. New York: Prentice Hall.

Teshome Demisse (1995). "The Construction and Validation of a Test in English For Tertiary Education with Reference to Addis Ababa University." A.A.U, PhD Thesis. (Unpublished).

Trudgill, P. (1974).*Sociolinguistics: An Introduction to Language and Society*. London: Penguin Books.

Ur, P. (1991). *A Course in Language Teaching: Practice and Theory.* Cambridge: Cambridge University Press.

_______.(1996). *A course in Language Teaching: Practice and Theory.* Cambridge: Cambridge University Press.

Wardhaugh, R. (1992). *An Introduction to Sociolinguistics*. (2nd ed.) Oxford: Blackwell.

Warric, P. and Naglieri, J.A. (1993). "Gender Differences in Planning Attention, Simultaneous and Successive (PASS) Cognitive processes." *In Journal of Educational Psychology*. Vol. 8415, pp.693-701.

Weir, C. J.(1990). *Communicative Language Testing*. Hertfordshire: Prentice Hall International (UK) Ltd.

Williams, H. J (ed.).(1985). *Psychology of Women*. New York: W. W. Norton .

አባሪዎች

አባሪ 1
የ 2001 ዓ.ም የተማሪዎች የፈተና ውጤት

ተ.ቁ	የፈተና መለያ ቁጥር	ጾታ	የተመረጡበት ት/ቤት	በአማርኛ ቋንቋ ፈተና ከ60% ያገኙት ውጤት	ተ.ቁ	የፈተና መለያ ቁጥር	ጾታ	የተመረጡበት ት/ቤት	በአማርኛ ቋንቋ ፈተና ከ60% ያገኙት ውጤት
1	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	20	47	178676	ሴ	ቃሊ.ም	34
2	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	38	48	178677	ወ	ቃሊ.ም	31
3	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	26	49	178678	ወ	ቃሊ.ም	23
4	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	32	50	178679	ወ	ቃሊ.ም	25
5	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	29	51	178680	ወ	ቃሊ.ም	33
6	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	30	52	178681	ወ	ቃሊ.ም	35
7	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	27	53	178682	ወ	ቃሊ.ም	33
8	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	24	54	178683	ሴ	ቃሊ.ም	24
9	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	40	55	178684	ሴ	ቃሊ.ም	21
10	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	27	56	178685	ሴ	ቃሊ.ም	23
11	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	18	57	178686	ወ	ቃሊ.ም	33
12	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	24	58	178687	ወ	ቃሊ.ም	27
13	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	29	59	178688	ወ	ቃሊ.ም	29
14	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	20	60	178689	ሴ	ቃሊ.ም	29
15	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	28	61	178690	ወ	ቃሊ.ም	21
16	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	28	62	178691	ሴ	ቃሊ.ም	25
17	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	19	63	178692	ወ	ቃሊ.ም	28
18	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	23	64	178693	ወ	ቃሊ.ም	34
19	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	31	65	178694	ወ	ቃሊ.ም	36
20	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	23	66	178695	ወ	ቃሊ.ም	17
21	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	34	67	178696	ወ	ቃሊ.ም	24
22	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	21	68	178697	ሴ	ቃሊ.ም	35
23	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	26	69	178698	ሴ	ቃሊ.ም	21
24	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	33	70	178700	ሴ	ቃሊ.ም	24
25	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	27	71	178701	ወ	ቃሊ.ም	36
26	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	18	72	178702	ወ	ቃሊ.ም	28
27	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	23	73	178703	ሴ	ቃሊ.ም	24
28	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	32	74	178704	ወ	ቃሊ.ም	29
29	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	31	75	178705	ሴ	ቃሊ.ም	22
30	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	22	76	178706	ሴ	ቃሊ.ም	15
31	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	36	77	178707	ሴ	ቃሊ.ም	26
32	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	28	78	178708	ሴ	ቃሊ.ም	30
33	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	23	79	178709	ወ	ቃሊ.ም	29
34	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	27	80	178710	ወ	ቃሊ.ም	27
35	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	26	81	178717	ሴ	ቃ ኒ.ም	15
36	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	29	82	178718	ሴ	ቃ ኒ.ም	15
37	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	14	83	178719	ሴ	ቃ ኒ.ም	29
38	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	22	84	178720	ሴ	ቃ ኒ.ም	16
39	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	33	85	177865	ወ	ሚ.ጡ	22
40	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	33	86	177866	ሴ	ሚ.ጡ	26
41	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	35	87	177867	ሴ	ሚ.ጡ	24
42	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	27	88	177868	ሴ	ሚ.ጡ	21
43	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	23	89	177869	ሴ	ሚ.ጡ	33
44	[illegible]	ሴ	ቃሊ.ም	34	90	177870	ሴ	ሚ.ጡ	33
45	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	34	91	177871	ሴ	ሚ.ጡ	32
46	[illegible]	ወ	ቃሊ.ም	26	92	177872	ወ	ሚ.ጡ	34

93	177873	ወ	ሚ.ጦ	36	143	177923	ሴ	ሚ.ጦ	33
94	177874	ወ	ሚ.ጦ	32	144	177924	ሴ	ሚ.ጦ	27
95	177875	ሴ	ሚ.ጦ	26	145	177925	ወ	ሚ.ጦ	33
96	177876	ወ	ሚ.ጦ	33	146	177926	ሴ	ሚ.ጦ	32
97	177877	ወ	ሚ.ጦ	19	147	177927	ወ	ሚ.ጦ	33
98	177878	ወ	ሚ.ጦ	18	148	177928	ሴ	ሚ.ጦ	31
99	177879	ወ	ሚ.ጦ	32	149	177929	ወ	ሚ.ጦ	35
100	177880	ወ	ሚ.ጦ	33	150	177930	ወ	ሚ.ጦ	21
101	177881	ወ	ሚ.ጦ	34	151	177931	ወ	ሚ.ጦ	37
102	177882	ወ	ሚ.ጦ	37	152	177933	ሴ	ሚ.ጦ	37
103	177883	ወ	ሚ.ጦ	32	153	177934	ሴ	ሚ.ጦ	28
104	177884	ወ	ሚ.ጦ	31	154	177936	ሴ	ሚ.ጦ	41
105	177885	ወ	ሚ.ጦ	45	155	177943	ሴ	ሚ.ጦ	21
106	177886	ሴ	ሚ.ጦ	46	156	177947	ሴ	ሚ.ጦ	24
107	177887	ሴ	ሚ.ጦ	21	159	177948	ሴ	ሚ.ጦ	22
108	177888	ወ	ሚ.ጦ	30	160	177951	ሴ	ሚ.ጦ	25
109	177889	ወ	ሚ.ጦ	14	161	177952	ሴ	ሚ.ጦ	26
110	177890	ወ	ሚ.ጦ	35	162	177957	ሴ	ሚ.ጦ	20
111	177891	ወ	ሚ.ጦ	30	163	177958	ሴ	ሚ.ጦ	16
112	177892	ሴ	ሚ.ጦ	18	164	177960	ሴ	ሚ.ጦ	24
113	177893	ሴ	ሚ.ጦ	12	165	177962	ሴ	ሚ.ጦ	22
114	177894	ወ	ሚ.ጦ	29	166	177964	ሴ	ሚ.ጦ	31
115	177895	ወ	ቃሊም	19	167	177965	ሴ	ሚ.ጦ	25
116	177896	ሴ	ሚ.ጦ	20	168	177967	ሴ	ሚ.ጦ	31
117	177897	ሴ	ሚ.ጦ	27	169	168546	ወ	መልካቆሴ	40
118	177898	ወ	ሚ.ጦ	28	170	168547	ወ	መልካቆሴ	35
119	177899	ወ	ሚ.ጦ	28	171	168549	ሴ	መልካቆሴ	33
120	177900	ሴ	ሚ.ጦ	21	172	168550	ሴ	መልካቆሴ	35
121	177901	ወ	ሚ.ጦ	38	173	168551	ሴ	መልካቆሴ	35
122	177902	ወ	ሚ.ጦ	36	174	168552	ሴ	መልካቆሴ	31
123	177903	ወ	ሚ.ጦ	41	175	168553	ሴ	መልካቆሴ	24
124	177904	ወ	ሚ.ጦ	40	176	168554	ሴ	መልካቆሴ	38
125	177905	ሴ	ሚ.ጦ	21	177	168555	ሴ	መልካቆሴ	16
126	177906	ሴ	ሚ.ጦ	23	178	168556	ሴ	መልካቆሴ	26
127	177907	ወ	ሚ.ጦ	35	179	168557	ወ	መልካቆሴ	29
128	177908	ወ	ሚ.ጦ	33	180	168558	ወ	መልካቆሴ	34
129	177909	ወ	ሚ.ጦ	36	181	168559	ሴ	መልካቆሴ	33
130	177910	ወ	ሚ.ጦ	27	182	168560	ሴ	መልካቆሴ	26
131	177911	ወ	ሚ.ጦ	21	183	168561	ሴ	መልካቆሴ	26
132	177912	ወ	ሚ.ጦ	23	184	168562	ሴ	መልካቆሴ	27
133	177913	ሴ	ሚ.ጦ	22	185	168563	ሴ	መልካቂሴ	33
134	177914	ሴ	ሚ.ጦ	15	186	168564	ወ	መልካቆሴ	37
135	177915	ወ	ሚ.ጦ	25	187	168565	ሴ	መልካቆሴ	23
136	177916	ሴ	ሚ.ጦ	30	188	168566	ሴ	መልካቆሴ	24
137	177917	ወ	ሚ.ጦ	26	189	168567	ሴ	መልካቆሴ	26
138	177918	ወ	ሚ.ጦ	24	190	168568	ሴ	መልካቆሴ	34
139	177919	ሴ	ሚ.ጦ	33	191	168569	ሴ	መልካቂሴ	34
140	177920	ወ	ሚ.ጦ	38	192	168570	ሴ	መልካቆሴ	27
141	177921	ሴ	ሚ.ጦ	35	193	168571	ሴ	መልካቆሴ	25
142	177922	ሴ	ሚ.ጦ	27	194	168572	ሴ	መልካቆሴ	27

195	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	31
196	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	40
197	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	32
198	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	35
199	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	28
200	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	27
201	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	33
202	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	18
203	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	21
204	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	39
205	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	41
206	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	43
207	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	43
208	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	42
209	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	37
210	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	33
211	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	34
212	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	31
213	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	27
214	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	40
215	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	45
216	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	29
217	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	35
218	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	30
219	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	32
220	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	37
221	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	31
222	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	42
223	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	31
224	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	43
225	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	37
226	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	36
227	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	35
228	[illegible]	ሴ	መልካቶሌ	30
229	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	46
230	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	47
231	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	48
232	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	42
233	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	35
234	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	32
235	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	34
236	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	40
237	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	24
238	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	24
239	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	30
240	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	19
241	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	44
242	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	38
243	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	37
244	[illegible]	ወ	መልካቶሌ	34
245	168636	ወ	መልካቴሌ	39
246	168641	ወ	መልካቶሌ	37
247	168642	ወ	መልካቶሌ	31
248	168643	ወ	መልካቶሌ	34
249	168644	ወ	መልካቶሌ	25
250	168646	ወ	መልካቶሌ	24
251	168647	ወ	መልካቶሌ	24
252	168648	ወ	መልካቶሌ	31
253	168172	ሴ	ጣይቱምጡል	36
254	168173	ሴ	ጣይቱምጡል	32
255	168174	ሴ	ጣይቱምጡል	41
256	168175	ወ	ጣይቱምጡል	34
257	168176	ወ	ጣይቱምጡል	36
258	168177	ወ	ጣይቱምጡል	31
259	168179	ወ	ጣይቱምጡል	39
260	168180	ወ	ጣይቱምጡል	31
261	168181	ወ	ጣይቱምጡል	35
262	168182	ወ	ጣይቱምጡል	22
263	168183	ሴ	ጣይቱምጡል	30
264	168184	ሴ	ጣይቱምጡል	33
265	168185	ወ	ጣይቱምጡል	37
266	168186	ወ	ጣይቱምጡል	42
267	168187	ሴ	ጣይቱምጡል	39
268	168188	ሴ	ጣይቱምጡል	25
269	168189	ሴ	ጣይቱምጡል	27
270	168190	ሴ	ጣይቱምጡል	30
271	168191	ሴ	ጣይቱምጡል	32
272	168192	ሴ	ጣይቱምጡል	36
273	168193	ሴ	ጣይቱምጡል	36
274	168194	ወ	ጣይቱምጡል	48
275	168195	ወ	ጣይቱምጡል	46
276	168196	ወ	ጣይቱምጡል	44
277	168197	ወ	ጣይቱምጡል	34
278	168198	ወ	ጣይቱምጡል	40
279	168199	ሴ	ጣይቱምጡል	40
280	168200	ሴ	ጣይቱምጡል	50
281	168201	ሴ	ጣይቱምጡል	33
282	168202	ሴ	ጣይቱምጡል	44
283	168203	ሴ	ጣይቱምጡል	41
284	168204	ሴ	ጣይቱምጡል	36
285	168205	ወ	ጣይቱምጡል	41
286	168206	ወ	ጣይቱምጡል	36
287	168207	ወ	ጣይቱምጡል	36
288	168208	ሴ	ጣይቱምጡል	43
289	168209	ሴ	ጣይቱምጡል	30
290	168211	ሴ	ጣይቱምጡል	34
291	168212	ሴ	ጣይቱምጡል	20
292	168213	ሴ	ጣይቱምጡል	25
293	168214	ሴ	ጣይቱምጡል	27
294	168215	ወ	ጣይቱምጡል	21

295	168216	ሴ	ማይቀምጡል	27	316	168237	ወ	ማይቀምጡል	31
296	168217	ሴ	ማይቀምጡል	25	317	168238	ወ	ማይቀምጡል	34
297	168218	ሴ	ማይቀምጡል	38	318	168239	ሴ	ማይቀምጡል	24
298	168219	ወ	ማይቀምጡል	39	319	168240	ወ	ማይቀምጡል	41
299	168220	ወ	ማይቀምጡል	25	320	168241	ወ	ማይቀምጡል	39
300	168221	ሴ	ማይቀምጡል	27	321	168242	ሴ	ማይቀምጡል	35
301	168222	ወ	ማይቀምጡል	25	322	168243	ሴ	ማይቀምጡል	24
302	168223	ወ	ማይቀምጡል	32	323	168244	ሴ	ማይቀምጡል	34
303	168224	ሴ	ማይቀምጡል	22	324	168245	ወ	ማይቀምጡ	16
304	168225	ሴ	ማይቀምጡል	19	325	168246	ወ	ማይቀምጡል	27
305	168226	ሴ	ማይቀምጡል	29	326	168247	ወ	ማይቀምጡል	33
306	168227	ሴ	ማይቀምጡል	44	327	168249	ወ	ማይቀምጡል	33
307	168228	ወ	ማይቀምጡል	27	328	168250	ወ	ማይቀምጡል	43
308	168229	ሴ	ማይቀምጡል	34	329	168251	ወ	ማይቀምጡል	29
309	168230	ሴ	ማይቀምጡል	38	330	168252	ወ	ማይቀምጡል	48
310	168231	ወ	ማይቀምጡል	39	331	168254	ወ	ማይቀምጡል	31
311	168232	ሴ	ማይቀምጡል	28	332	168256	ወ	ማይቀምጡል	46
312	168233	ሴ	ማይቀምጡል	28	333	168260	ወ	ማይቀምጡል	44
313	168234	ሴ	ማይቀምጡል	27	334	168262	ወ	ማይቀምጡል	22
314	168235	ሴ	ማይቀምጡል	22	335	168263	ወ	ማይቀምጡል	34
315	168236	ወ	ማይቀምጡል	24	336	168264	ወ	ማይቀምጡል	36

አባሪ 2

ለናሙና የተመረጡ የ2002 ዓ.ም የ8ኛ ክፍል የተማሪዎች

ተ.ቁ	የፈተና መለያ ቁጥር	ጾታ	የተመረጡበት ት/ቤት	በአማርኛ ቋንቋ ፈተና ከ60% ያገኙት ውጤት	ተ.ቁ	የፈተና መለያ ቁጥር	ጾታ	የተመረጡበት ት/ቤት	በአማርኛ ቋንቋ ፈተና ከ60% ያገኙት ውጤት
1	215401	ወ	ቃሊም	31	45	215446	ወ	ቃሊም	18
2	215402	ሴ	ቃሊም	35	46	215447	ወ	ቃሊም	39
3	215403	ሴ	ቃሊም	29	47	215448	ሴ	ቃሊም	32
4	215405	ወ	ቃሊም	32	48	215449	ወ	ቃሊም	42
5	215406	ወ	ቃሊም	26	49	215450	ሴ	ቃሊም	24
6	215407	ሴ	ቃሊም	32	50	215451	ሴ	ቃሊም	17
7	215408	ሴ	ቃሊም	39	51	215452	ሴ	ቃሊም	23
8	215409	ወ	ቃሊም	34	52	215453	ሴ	ቃሊም	23
9	215410	ወ	ቃሊም	32	53	215454	ወ	ቃሊም	28
10	215411	ሴ	ቃሊም	26	54	215455	ወ	ቃሊም	26
11	215412	ሴ	ቃሊም	20	55	215456	ወ	ቃሊም	23
12	215413	ሴ	ቃሊም	28	56	215457	ወ	ቃሊም	18
13	215414	ሴ	ቃሊም	27	57	215458	ወ	ቃሊም	23
14	215415	ሴ	ቃሊም	36	58	215459	ወ	ቃሊም	29
15	215416	ወ	ቃሊም	34	59	215460	ወ	ቃሊም	25
16	215417	ወ	ቃሊም	29	60	215461	ወ	ቃሊም	25
17	215418	ሴ	ቃሊም	26	61	215462	ሴ	ቃሊም	18
18	215419	ሴ	ቃሊም	30	62	215463	ወ	ቃሊም	16
19	215420	ወ	ቃሊም	34	63	215464	ወ	ቃሊም	21
20	215421	ሴ	ቃሊም	28	64	215465	ወ	ቃሊም	25
21	215422	ሴ	ቃሊም	33	65	215466	ወ	ቃሊም	22
22	215423	ሴ	ቃሊም	19	66	215467	ሴ	ቃሊም	20
23	215424	ሴ	ቃሊም	25	67	215468	ወ	ቃሊም	17
24	215425	ወ	ቃሊም	32	68	215469	ወ	ቃሊም	33
25	215426	ወ	ቃሊም	26	69	215470	ወ	ቃሊም	24
26	215427	ወ	ቃሊም	22	70	215471	ሴ	ቃሊም	13
27	215428	ወ	ቃሊም	30	71	215472	ሴ	ቃሊም	17
28	215429	ወ	ቃሊም	32	72	215473	ሴ	ቃሊም	19
29	215430	ወ	ቃሊም	26	73	215487	ሴ	ቃሊም	21
30	215431	ወ	ቃሊም	26	74	215491	ሴ	ቃሊም	19
31	215432	ወ	ቃሊም	21	75	215492	ሴ	ቃሊም	18
32	215433	ወ	ቃሊም	24	76	215495	ሴ	ቃሊም	22
33	215434	ወ	ቃሊም	41	77	215496	ሴ	ቃሊም	19
34	215435	ወ	ቃሊም	24	78	215499	ሴ	ቃሊም	25
35	215436	ሴ	ቃሊም	26	79	215501	ሴ	ቃሊም	24
36	215437	ወ	ቃሊም	31	80	215510	ሴ	ቃሊም	16
37	215438	ሴ	ቃሊም	29	81	215512	ሴ	ቃሊም	16
38	215439	ሴ	ቃሊም	21	82	215513	ሴ	ቃሊም	25
39	215440	ሴ	ቃሊም	26	83	215514	ሴ	ቃሊም	21
40	215441	ወ	ቃሊም	27	84	215515	ሴ	ቃሊም	33
41	215442	ወ	ቃሊም	27	85	216225	ወ	ሚ.ጠ	25
42	215443	ሴ	ቃሊም	29	86	216226	ወ	ሚ.ጠ	44
43	215444	ወ	ቃሊም	31	87	216227	ሴ	ሚ.ጠ	21
44	215445	ወ	ቃሊም	19	88	216228	ሴ	ሚ.ጠ	24

ተ.ቁ	የፈተና መለያ ቁጥር	ጾታ	የተመረጠበት ትቤት	በአማርኛ ቋንቋ ፈተና ከ60% ያገኙት ውጤት	ተ.ቁ	የፈተና መለያ ቁጥር	ጾታ	የተመረጠበት ት/ቤት	በአማርኛ ቋንቋ ፈተና ከ60% ያገኙት ውጤት
89	216229	ሴ	ሚ/ጠ	24	133	216274	ወ	ሚ/ጠ	29
90	216230	ሴ	ሚ/ጠ	23	134	216275	ሴ	ሚ/ጠ	17
91	216231	ሴ	ሚ/ጠ	25	135	216276	ወ	ሚ/ጠ	31
92	216232	ሴ	ሚ/ጠ	23	136	216277	ወ	ሚ/ጠ	28
93	216233	ሴ	ሚ/ጠ	19	137	216278	ወ	ሚ/ጠ	23
94	216234	ወ	ሚ/ጠ	20	138	216279	ወ	ሚ/ጠ	19
95	216235	ወ	ሚ/ጠ	20	139	216280	ወ	ሚ/ጠ	28
96	216236	ሴ	ሚ/ጠ	14	140	216281	ወ	ሚ/ጠ	20
97	216237	ወ	ሚ/ጠ	25	141	216282	ወ	ሚ/ጠ	34
98	216238	ሴ	ሚ/ጠ	30	142	216283	ወ	ሚ/ጠ	42
99	216239	ወ	ሚ/ጠ	17	143	216284	ወ	ሚ/ጠ	43
100	216240	ሴ	ሚ/ጠ	18	144	216285	ወ	ሚ/ጠ	26
101	216241	ሴ	ሚ/ጠ	27	145	216286	ወ	ሚ/ጠ	25
102	216242	ወ	ሚ/ጠ	19	146	216287	ወ	ሚ/ጠ	24
103	216243	ወ	ሚ/ጠ	21	147	216290	ሴ	ሚ/ጠ	30
104	216244	ወ	ሚ/ጠ	25	148	216291	ሴ	ሚ/ጠ	19
105	216245	ወ	ሚ/ጠ	28	149	216293	ሴ	ሚ/ጠ	15
106	216246	ወ	ሚ/ጠ	25	150	216294	ሴ	ሚ/ጠ	25
107	216247	ወ	ሚ/ጠ	14	151	216295	ሴ	ሚ/ጠ	27
108	216248	ሴ	ሚ/ጠ	24	152	216296	ሴ	ሚ/ጠ	22
109	216249	ሴ	ሚ/ጠ	14	153	216297	ሴ	ሚ/ጠ	19
110	216250	ወ	ሚ/ጠ	25	154	216303	ሴ	ሚ/ጠ	22
111	216251	ወ	ሚ/ጠ	14	155	216304	ሴ	ሚ/ጠ	27
112	216252	ወ	ሚ/ጠ	36	156	216305	ሴ	ሚ/ጠ	33
113	216253	ወ	ሚ/ጠ	18	157	216310	ሴ	ሚ/ጠ	29
114	216254	ሴ	ሚ/ጠ	26	158	216313	ሴ	ሚ/ጠ	23
115	216255	ሴ	ሚ/ጠ	40	159	216314	ሴ	ሚ/ጠ	20
116	216256	ወ	ሚ/ጠ	32	160	216320	ሴ	ሚ/ጠ	29
117	216257	ወ	ሚ/ጠ	22	161	216321	ሴ	ሚ/ጠ	25
118	216258	ወ	ሚ/ጠ	23	162	216328	ሴ	ሚ/ጠ	22
119	216259	ወ	ሚ/ጠ	21	163	216329	ሴ	ሚ/ጠ	26
120	216260	ወ	ሚ/ጠ	26	164	216330	ሴ	ሚ/ጠ	22
121	216261	ወ	ሚ/ጠ	28	165	216332	ሴ	ሚ/ጠ	19
122	216262	ወ	ሚ/ጠ	29	166	216339	ሴ	ሚ/ጠ	20
123	216263	ሴ	ሚ/ጠ	14	167	216340	ሴ	ሚ/ጠ	26
124	216264	ወ	ሚ/ጠ	20	168	216341	ሴ	ሚ/ጠ	28
125	216265	ወ	ሚ/ጠ	30	169	206978	ወ	መል'ኩቶሌ	35
126	216266	ወ	ሚ/ጠ	24	170	206979	ወ	መል'ኩቶሌ	36
127	216268	ሴ	ሚ/ጠ	17	171	206980	ሴ	መል'ኩቶሌ	28
128	216269	ሴ	ሚ/ጠ	42	172	206981	ሴ	መል'ኩቶሌ	25
129	216270	ሴ	ሚ/ጠ	20	173	206982	ሴ	መል'ኩቶሌ	20
130	216271	ወ	ሚ/ጠ	36	174	206983	ወ	መል'ኩቶሌ	26
131	216272	ወ	ሚ/ጠ	19	175	206984	ወ	መል'ኩቶሌ	31
132	216273	ወ	ሚ/ጠ	17	176	206985	ወ	መል'ኩቶሌ	31

ተ.ቁ	የፈተና መለያ ቁጥር	ጾታ	የተመረጡበት ት/ቤት	በአማርኛ ቋንቋ ፈተና ከ60% ያገኙት ውጤት	ተ.ቁ	የፈተና መለያ ቁጥር	ጾታ	የተመረጡበት ት/ቤት	በአማርኛ ቋንቋ ፈተና ከ60% ያገኙት ውጤት
177	206986	ሴ	መልካቆሊ	43	221	207031	ሴ	መልካቆሊ	22
178	206987	ሴ	መልካቆሊ	43	222	207032	ሴ	መልካቆሊ	17
179	206988	ሴ	መልካቆሊ	43	223	207033	ወ	መልካቆሊ	38
180	206989	ሴ	መልካቆሊ	45	224	207034	ወ	መልካቆሊ	38
181	206990	ሴ	መልካቆሊ	30	225	207035	ወ	መልካቆሊ	33
182	206991	ወ	መልካቆሊ	27	226	207037	ወ	መልካቆሊ	35
183	206993	ወ	መልካቆሊ	49	227	207038	ወ	መልካቆሊ	35
184	206994	ሴ	መልካቆሊ	25	228	207039	ሴ	መልካቆሊ	30
185	206995	ሴ	መልካቆሊ	32	229	207040	ሴ	መልካቆሊ	27
186	206996	ወ	መልካቆሊ	34	230	207041	ሴ	መልካቆሊ	34
187	206997	ሴ	መልካቆሊ	30	231	207042	ሴ	መልካቆሊ	39
188	206998	ሴ	መልካቆሊ	38	232	207043	ሴ	መልካቆሊ	40
189	206999	ወ	መልካቆሊ	39	233	207044	ሴ	መልካቆሊ	39
190	207000	ወ	መልካቆሊ	30	234	207045	ሴ	መልካቆሊ	31
191	207001	ሴ	መልካቆሊ	25	235	207046	ሴ	መልካቆሊ	34
192	207002	ወ	መልካቆሊ	33	236	207047	ሴ	መልካቆሊ	18
193	207003	ወ	መልካቆሊ	35	237	207048	ሴ	መልካቆሊ	17
194	207004	ሴ	መልካቆሊ	33	238	207049	ወ	መልካቆሊ	34
195	207005	ሴ	መልካቆሊ	36	239	207050	ሴ	መልካቆሊ	29
196	207006	ወ	መልካቆሊ	40	240	207051	ሴ	መልካቆሊ	29
197	207007	ወ	መልካቆሊ	47	241	207052	ሴ	መልካቆሊ	22
198	207008	ወ	መልካቆሊ	39	242	207053	ወ	መልካቆሊ	23
199	207009	ወ	መልካቆሊ	40	243	207054	ሴ	መልካቆሊ	22
200	207010	ወ	መልካቆሊ	35	244	207055	ወ	መልካቆሊ	38
201	207011	ሴ	መልካቆሊ	36	245	207058	ወ	መልካቆሊ	32
202	207012	ሴ	መልካቆሊ	39	246	207059	ወ	መልካቆሊ	42
203	207013	ሴ	መልካቆሊ	39	247	207060	ወ	መልካቆሊ	44
204	207014	ሴ	መልካቆሊ	39	248	207061	ወ	መልካቆሊ	39
205	207015	ሴ	መልካቆሊ	34	249	207062	ወ	መልካቆሊ	45
206	207016	ሴ	መልካቆሊ	41	250	207064	ወ	መልካቆሊ	40
207	207017	ሴ	መልካቆሊ	34	251	207065	ወ	መልካቆሊ	37
208	207018	ሴ	መልካቆሊ	33	252	207066	ወ	መልካቆሊ	41
209	207019	ወ	መልካቆሊ	34	253	206650	ሴ	ማይቶ ብጡል	18
210	207020	ወ	መልካቆሊ	29	254	206651	ሴ	ማይቶ ብጡል	17
211	207021	ወ	መልካቆሊ	33	255	206652	ወ	ማይቶ ብጡል	19
212	207022	ወ	መልካቆሊ	20	256	206653	ወ	ማይቶ ብጡል	27
213	207023	ወ	መልካቆሊ	32	257	206654	ወ	ማይቶ ብጡል	35
214	207024	ወ	መልካቆሊ	34	258	206655	ወ	ማይቶ ብጡል	33
215	207025	ወ	መልካቆሊ	34	259	206656	ወ	ማይቶ ብጡል	30
216	207026	ወ	መልካቆሊ	29	260	206657	ወ	ማይቶ ብጡል	32
217	207027	ወ	መልካቆሊ	40	261	206658	ወ	ማይቶብጡል	25
218	207028	ሴ	መልካቆሊ	33	262	206659	ሴ	ማይቶብጡል	22
219	207029	ሴ	መልካቆሊ	26	263	206660	ሴ	ማይቶብጡል	19
220	207030	ሴ	መልካቆሊ	28	264	206661	ሴ	ማይቶብጡል	23

ተ.ቁ	የፈተና መለያ ቁጥር	ጾታ	የተመረጠበት ትቤት	በአማርኛ ቋንቋ ፈተና ከ60% ያገኙት ውጤት	ተ.ቁ	የፈተና መለያ ቁጥር	ጾታ	የተመረጡበት ት/ቤት	በአማርኛ ቋንቋ ፈተና ከ60% ያገኙት ውጤት
265	206662	ወ	ማይቀብጡል	16	301	206700	ወ	ማይቀብጡል	33
266	206663	ወ	ማይቀብጡል	21	302	206701	ወ	ማይቀብጡል	38
267	206664	ሴ	ማይቀብጡል	30	303	206702	ወ	ማይቀብጡል	37
268	206665	ሴ	ማይቀብጡል	26	304	206703	ሴ	ማይቀብጡል	20
269	206666	ሴ	ማይቀብጡል	28	305	206704	ወ	ማይቀብጡል	30
270	206667	ሴ	ማይቀብጡል	28	306	206705	ወ	ማይቀብጡል	30
271	206668	ሴ	ማይቀብጡል	42	307	206706	ወ	ማይቀብጡል	33
272	206669	ወ	ማይቀብጡል	40	308	206707	ወ	ማይቀብጡል	44
273	206671	ሴ	ማይቀብጡል	29	309	206708	ወ	ማይቀ ብጡል	24
274	206672	ወ	ማይቀብጡል	30	310	206709	ሴ	ማይቀ ብጡል	33
275	206673	ሴ	ማይቀብጡል	33	311	206710	ወ	ማይቀ ብጡል	38
276	206674	ሴ	ማይቀብጡል	34	312	206711	ወ	ማይቀ ብጡል	34
277	206675	ሴ	ማይቀብጡል	29	313	206712	ወ	ማይቀ ብጡል	36
278	206676	ሴ	ማይቀብጡል	44	314	206713	ሴ	ማይቀ ብጡል	23
279	206677	ወ	ማይቀብጡል	38	315	206714	ሴ	ማይቀ ብጡል	28
280	206678	ሴ	ማይቀብጡል	20	316	206715	ሴ	ማይቀ ብጡል	43
281	206679	ሴ	ማይቀብጡል	25	317	206716	ወ	ማይቀ ብጡል	28
282	206680	ሴ	ማይቀብጡል	23	318	206717	ሴ	ማይቀ ብጡል	24
283	206681	ሴ	ማይቀብጡል	15	319	206718	ሴ	ማይቀ ብጡል	17
284	206682	ወ	ማይቀብጡል	30	320	206719	ወ	ማይቀ ብጡል	19
285	206683	ሴ	ማይቀብጡል	43	321	206720	ወ	ማይቀ ብጡል	23
286	206684	ወ	ማይቀብጡል	39	322	206721	ሴ	ማይቀ ብጡል	37
287	206685	ሴ	ማይቀብጡል	39	323	206722	ሴ	ማይቀ ብጡል	37
288	206686	ሴ	ማይቀብጡል	38	324	206723	ወ	ማይቀ ብጡል	36
289	206687	ሴ	ማይቀብጡል	38	325	206724	ወ	ማይቀ ብጡል	33
290	206688	ሴ	ማይቀብጡል	39	326	206725	ሴ	ማይቀ ብጡል	37
291	206689	ሴ	ማይቀብጡል	39	327	206726	ሴ	ማይቀብጡል	29
292	206691	ሴ	ማይቀብጡል	24	328	206727	ወ	ማይቀብጡል	32
293	206692	ሴ	ማይቀብጡል	23	329	206729	ሴ	ማይቀብጡል	36
294	206693	ወ	ማይቀብጡል	19	330	206734	ወ	ማይቀብጡል	33
295	206694	ሴ	ማይቀብጡል	18	331	206735	ወ	ማይቀ ብጡል	33
296	206695	ወ	ማይቀብጡል	42	332	206736	ወ	ማይቀ ብጡል	36
297	206696	ሴ	ማይቀብጡል	24	333	206737	ወ	ማይቀ ብጡል	27
298	206697	ሴ	ማይቀብጡል	31	334	206738	ወ	ማይቀ ብጡል	35
299	206698	ወ	ማይቀብጡል	41	335	206739	ወ	ማይቀ ብጡል	35
300	206699	ወ	ማይቀብጡል	35	336	206740	ወ	ማይቀ ብጡል	38

አገሬ 3

የ2001 ዓ.ም. የፈተና ጥያቄዎች

የ2001 ዓ.ም የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ማጠናቀቂያ
ክልል አቀፍ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና

መመሪያ አንድ፡ ከተራ ቁጥር 1-48 ለተቀረቡት ጥያቄዎች በእያንዳንዱ ጥያቄ ትዕዛዝ መሰረት ትክክለኛ መልስ የያዘውን ሆሄ በመምረጥ መልሱ።

1. "የሰፈራችን ቡድን ዋንጫ በላ።" በሚለው ዐረፍተነገር የተሰመረበትን ቃል በፍቺ የሚመስለው የትኛው ነው?

   A. ሠራ B. አገኘ C. ተመገበ D. አቀለጠ

2. "አየለ እሱ ክፍል ውስጥ አለ።" በሚለው ዐረፍተነገር የተሰመረበትን ቃል በፍቺ የሚመስለው የትኛው ነው?

   A. ተገኘ B. ተናገረ C. አልዋሸም D. ይመልሳል

3. "የኢትዮጵያ አየርመንገድ ቀልጣፋ አገልግሎት መስጠቱ ተዘገበ።" በሚለው ዐረፍተ ነገር ውስጥ የተሰመረበት ቃል ተቃራኒ ፍቺ የትኛው ነው?

   A. ፈጣን B. ዝርዝር C.ቀርፋፋ D. ቀብራራ

4. "የበዓሉ ግርማ የበኩር ልቦለድ ከአድማስ ባሻገር ይባላል።" በሚለው ዐረፍተ ነገር ውስጥ የተሰመረበት ቃል ተቃራኒ ፍቺ የትኛው ነው?

   A. የመጀመሪያ B. የመጨረሻ C. ትልቅ D. ትንሽ

5. በአማርኛ መዝገበቃላት ፊደል ቅደም ተከተል መሰረት ቀድሞ የሚመጣው በየትኛው አማራጭ የቀረበው ነው?

   A. ቀለም B. አገር C. ተነነ D. ወሰን

6. "ምግቡ ሁሉ መና ቀረ።" በሚለው ዐረፍተነገር ውስጥ የተሰመረበት ቃል እንዴት መነበብ አለበት?

   A. "መ" ጠብቆ መነበብ አለበት C. "ና" ጠብቆ መነበብ አለበት
   B. "መ" ሳልቶ መነበብ አለበት D "ና" ሳልቶ መነበብ አለበት

7. "ዘበኛው ዘፋኝ ክፉኛ ታመመ።" በሚለው ዐረፍተነገር የግስ ገላጩ የትኛው ነው?

   A. ዘበኛው B. ዘፋኝ C. ክፉኛ D. ታመመ

8. ከሚከተሉት ቃላት ውስጥ ቅጥያ የታከለበት የትኛው ነው?

A. ወንድም B. ቅልጥም C. ፍቅርም D. ክርክም

9. ከሚከተሉት መካከል ድርብ ቃል የሆነው የትኛው ነው?

A. ፈጣን ሯጭ B. ዳቦ ቤት C. ቅን አሳቢ D. ልቅ ፈትል

10. ከሚከተሉት ዐረፍተነገሮች በተለዋጭ የዘይቤ አይነት የቀረበው የትኛው ነው?

A. አበበች በደስታ ፈነደቀ B. ጠጉሯ የሀር ነዶ ነው::

C. ቀዝቃዛ ወላፈን D. ጠጉሯ እንደ ሀር ነዶ ይዘናፈላል::

11. ከሚከተሉት ቃላት መካከል ድህረ ቅጥያ የታከለበት የትኛው ነው?

A. ክረምት B. ጥምቀት C. ምርጊት D. ክብሪት

12. በአቅራቢያችን ከሚገኝ ትምህርት ቤት ጋር የወዳጅነት የእግር ኳስ ጨዋታ ለማድረግ የሚጻፍ ደብዳቤ፣ ከየትኛው የደብዳቤ አይነት ይመደባል?

A. ከጥሪ ደብዳቤ C. ከሰላምታ ደብዳቤ

B. ከምስጋና ደብዳቤ D. ከጨዋታ ደብዳቤ

13. ኢ-ልቦለድ ጽሑፍ ስንጽፍ ልንከተለው የማይገባ ነጥብ የትኛው ነው?

A. ተገቢ ቃላትን መርጦ መጻፍ

B. ሁነቱን በቅደም ተከተል አደራጅቶ መጻፍ

C. ከቀጥተኛ አገላለጽ ይልቅ በምሳሌያዊ ገለጻ ለመጻፍ መሞከር

D. እውነታን ሳያጋንኑ፣እንዳለ ለመጻፍ መሞከር

14. "ፍላጎት መግርን ቀላል ያደርገዋል።" በሚለው ዐረፍተ ነገር ውስጥ ባለቤቱ የትኛው ነው?

A. ፍላጎት B. መግርን C. ቀላል D. እኔ

15. ዘለን ላለ ብለን ረዘም ላለ ብንል፣አፍታ ቆይታ ብለን_______ ቆይታ እንላለን::

A. ጥቂት B.አፍላ C. አፍኝ D. ትሁት

16. "ተመራጭ ፕሬዝደንቱ( ) ባራክ ኦባማ ( ) ለደጋፊዎቻቸው ንግግር አደረጉ፡፡" በሚለው ዐረፍተነገር ትንፋ በተደረገባቸው ቦታዎች መግባት ያለበት ሥርዓተነጥብ የትኛው ነው?

A. ሁለት ነጥብ C. ነጠላሰረዝ

B. ድርብ ሰረዝ D. ሥርዓተ ነጥብ አያስፈልግም

17. "...ዕድሜያቸው ለትምህርት እንደደረሰ አጼ ካሌብ ትምህርት ቤት ገቡ፡፡ በትምህርታቸው ተወዳዳሪ አልነበራቸውም፡፡ትምህርታቸውን እንደጨረሱ በ..." እያለ የሚያትት ጽሑፍ ለየትኛው የድርሰት አይነት ጥሩ ምሳሌ ይሆናል?

A. ለተራኪ B. ለገላጭ C. ለሥዕላዊ D. ለአመዛዛኝ

18. ከሚከተሉት ውስጥ ሰዋሰዋዊ ስህተት የሌለበት ዐረፍተነገር የትኛው ነው?

A. ለጓደኛዬ ለደበው፡፡ C. መቻቻል የዲሞክራሲ መርሆዎች ናቸው፡፡

B. ይህ በግን ሸጥልኝ፡፡ D. ሳቢያሽ በሚቀጥለው ዓመት ትመረቃለች፡፡

19. "ዘይነባ፣መጽሐፍ ማንበብ፣ሬዲዮ ማዳመጥና ፊልም ______ ትወዳለች፡፡" በሚለው ዐረፍተነገር በክፍት ቦታው ሊገባ የሚገባው ቃል የትኛው ነው?

A.ማዳመጥ B. ማየትና መተቸት C. ማየትና ማድነቅ D. ማየት

20. "የዛሬው የአማርኛ ፈተና ቀላል ይመስላል፡፡" በሚለው ዐረፍተ ነገር የቀረበው ሀሳብ ከየትኛው ይመደባል?

A. ከእውነታ B. ከግል አስተያየት C. ከመላምት D ከመደምደሚያ

21. ከሚከተሉት ውስጥ አይነተኛ የማቅረቢያ ዘዴው በግጥም የሆነ የሥነቃል አይነት የትኛው ነው?

A. ቀረት B. አፈታሪክ C. ምሳሌያዊ ንግግር D. እስጥ አገባ

22. "ሀሳብና ስንቅ ______፡፡"ምሳሌያዊ አነጋገሩን በትክክል የሚያሟላ የትኛው ነው?

A. እያደር ያልቅ C. እያደር ይከብድ

B. እያደር ያስንቅ D. እያደር ይቀንሳል

23. የሌላ ሰው የሕይወት ታሪክ ሲጻፍ መካተት የሌለበት ነጥብ የትኛው ነው?

A. ስለ ግለሰቡ የተጻፉ ጽሑፎችን አንብቦ ማጠናቀር፣

B. ግለሰቡ የተወለደበትንና የሞተበትን ዘመንና ቦታ በትክክል መጥቀስ፣

C. ስለግለሰቡ አስተዳደግና ጉልህ ስራዎች የሚያውቁ ሰዎችን መጠየቅ፣

D ሁሉንም መረጃዎች አጠናቅረን ከጨረስን በኋላ ከበድ ባለ ቋንቋ መጻፍ፣

24. መምህራችሁ ከፊት ለተቀመጠችው ተማሪ በጆሮዋ አንድ ዐረፍተነገር ነገረቻት፡የሰማችውንም ለሌላ ተማሪ እንዲሁ እንድትናገር አዘዟት፤ትዕዛዙ እስከመጨረሻው የክፍል ተማሪ ተተገበረ ።ከነውኑ የትኛውን ክሂል ለማዳበር ያለመ ነው ?

A. ማዳመጥን B. ንግግርን C.ማዳመጥና መናገርን D. ንግግርንና ፅሕፈትን

25. መምህራችሁ በፈለጋችሁት ርዕስ ከሁለት ገጽ ያልበለጠ ድርሰት እንድትጽፉ አዘዙዋችኋል እንበል።ድርሰቱን በመጻፍ ሂደት ጉልህ ችግር <u>የማይሆነው</u> የትኛው ነው?

A. አድማጭን ሊማርክ የሚችል ርዕስ የመምረጥ ችግር።

B. ሀሳብን በቅደም ተከተል አደራጅቶ የመጻፍ ችግር ።

C. በጥሩ ቋንቋ አቀናብሮ የመጻፍ ችግር።

D. ሆሄያትን በትክክል የመለየትና ቃላት የመመስረት ችግር።

26. 'በደንብ ስላዳመጥኩ ፍሬ ሀሳቡ አላመለጠኝም።" በሚለው ዐረፍተነገር ውስጥ በምክንያትነት የተገለጸው የትኛው ነው?

A. ፍሬ ሀሳብ C. ፍሬሀሳብ አለማምለጥ

B. በደንብ ማዳመጥ D. በደንብ አለማምለጥ

27. 'የኢትዮጵያ ዜና አገልግሎት' የሚለው በምህፃረ ቃል ቢፃፍ የትኛው አማራጭ ትክክል ነው?

A. ኢ. ዜአ B. የኢ.ዜ.አ C. ኢ.ዜ.አ D. ኢ.ዜ.አ.

28. ከሚከተሉት ዐረፍተ ነገሮች መካከል በመጠይቃዊ ዐረፍተነገር ፈጽሞ ሊገለጽ <u>የማይችል</u> የትኛው ነው?

A. ወንድምህ ደብዳቤ ጻፈልኝ
B. አባማ ተመረጠ
C. እሰይ! አባማ ተመረጠልኝ
D. መምህር! ቤተ መጻሕፍት እንግባ

29. ከቸኩ የቃለ ጉባኤ ፀሐፊ <u>የማይጠበቀው</u> የትኛው ነው?

A. በስብሰባው የተነገሩ ሁሉንም ዝርዝር ሀሳቦች እንድም ሳያስቀሩ መመዝገብ፣
B. በስብሰባው የተነገሩ ዋና ዋና ሀሳቦችን በሀቀኝነት መዝግቦ መያዝ፣
C. በስብሰባው የተገኘም ሆነ ያልተገኘ ሰው በግልጽ በሚረዳው ሁኔታ መጻፍ፣
D. መልሱ አልተሰጠም

30. " እቴ ሜቴ የሎሚ ሺታ፣
ያስወፎ ምናለሽ ማታ፣
ምንም ምንም ምንም አላለኝ፣
..."

የሚለው የግጥም ስልት /አይነት ከየትኛው ይመደባል?

A. ከወል ግጥም
B. ከቡሄ በሉ
C. ከሰንኅ መገን ግጥም
D. ከወዳጅ ዘመዴ ግጥም

31. "ተናገር አንተ ሀውልት አኩሱም ላይ ያለኸው
እስከዛሬ ድረስ ብዙ ጉድ ያየኸው።"

የሚለው ግጥም የተሰኘበት የዘይቤ አይነት ምን ይባላል።

A. ተነጻጻሪ
B. ተለዋጭ
C. ተምሳሌት
D. እንቶኔ

32. "ፈረስ ያደርሳል ______።" ምሳሌያዊ አነጋገሩን የሚያሟላው የትኛው ነው?

A. እንጂ አይዋጋም
B. በሬ ያርሳል
C. ውል ያዋውላል
D. ጠበቃ ይከራያል

33. "ነገር ቢበዛ ባህያ አይጫንም" ከሚለው ጋር በመልዕክት የሚመሳሰለው የቱ ነው?

A. ጥጋብ ሲበዛ ችግር ላይ ይጥላል።

B. አላስፈላጊ መተቻቸት ጠቀሜታ የለውም።

C. ብዙ ከማውራት ስራን መስራት ይሻል።

D. ብዙ ማውራት የሚያመጣው መፍትሄ የለም።

34. "ለማታ ምነው ፊቷ፣ምራቅ ነው ቅባቷ።" የሚለው እንቆቅልሽ ፍቺ የትኛው ነው?

A. መኀረያ B. ድመት C. መስታወት D. ድሃ ሴት

35. በበዓሉ ግርማ ሀዲስ ልቦለድ ውስጥ ዋናው ገፀባህሪ በመደናገጥና በጥያቄ መልክ የተናገረውን በትክክል ለመጻፍ የትኛው አማራጭ የተሻለ ነው?

A. "እንዴ? ምነው ! ለምን እርስዎ ጋ አይቀመጥም ! " አላቸው።

B. እንዴ! ምነው ለምን እርስዎ ጋ አይቀመጥም?" አላቸው።

C. "እንዴ! ምነው? ለምን እርስዎ ጋ አይቀመጥም?" አላቸው።

D. "እንዴ? ምነው ! ለምን እርስዎ ጋ አይቀመጥም ! " አላቸው።

36. የለየለት ውሸት ተናጋሪን የሚገልጸው የትኛው ምሳሌያዊ አነጋገር ነው?

A. ለተቀማጭ ሰማይ ቅርብ ነው። C. ልብ እንቅርት ይመኛል።

B. ማሩን እምር፣ወተቱን አጥቁር። D. ሁሉ በእጄ፣ ሁሉ በደጄ።

37. "በወይን ቁራኛ እየተጠበቀ ነው።" ከሚለው ዐረፍተ ነገር ጋር በፍቺ የሚመሳሰለው የትኛው ነው?

A. ስውር ክትትል እየተደረገበት ነው።

B. በወይን ሕሊና ክትትል እየተደረገበት ነው።

C. በእስር ቤት ውስጥ ክትትል እየተደረገበት ነው።

D. እጅና እግሩ ታስሮ እየተጠበቀ ነው።

38. ጊዜያቸውን በከንቱ ለሚያባክኑ ሰነፍ ተማሪዎች የተጻፈ ግጥም ርዕሱ " እንዲህ ነው ተማሪ" ይላል። ርዕሱ እንዴት ቢጻፍ የተሻለ ነው?

A. እንዲህ ነው ተማሪ? C. እንዲህ ነው ተማሪ!

B. እንዲህ ነው? ተማሪ! D. እንዲህ ነው ተማሪ፤

39. "ልጂቱ አፍንጫዋ ሰልካካና ፀጉረ ዞማ ናት፤ ______ የደስ ደስ የላትም።" በሚለው ውስጥ በባዶ ቦታው ሊገባ የሚገባው አያያዥ የትኛው ነው?

A. በመሆኑም B. ቢሆንም C. እንደመሆኑ D.ሲሆን ግን

40. ባንድ ርዕስ ጉዳይ በሚገባ ተዘጋጅታችሁ ለክፍል ጓደኞቻችሁ ንግግር እንድታደርጉ በመምህራችሁ ብትታዘዙ፣ በቅድሚያ የምታከናውኑት ተግባር የትኛውን ነው?

A. የአድማጭን ስሜት እየቃኙ ለመቆጣጠር መሞከር፤

B. ቀዳሚ ዕውቀትን ከሚናገረው ጋር ለማዛመድ መሞከር፤

C. ርዕስ ጉዳዩን የሚያጠናክሩ ተገቢ መረጃዎችን መሰብሰብ፤

D. በርዕስ ጉዳዩ ዙሪያ የተሰበሰቡ መረጃዎችን አደራጅቶ መፃፍ፤

41. "ዩሊያ መውጣት ብትጀምርም ጤናው ግን ______ ።" በባዶው ቦታ ገብቶ ዐረፍተ ነገሩን በተሻለ የሚያሟላው የትኛው ነው?

A. አልተነነም B.ሊበተን አልቻለም C. ሊለቅ አልቻለም D. አልረገፈም

42. "መምህራችን የተቀባችው ውብ ሽቶ ክፍሉን በከለው።" የሚለውን ዐረፍተነገር ለማቃናት የትኛው አማራጭ የተሻለ ነው?

A. መምህራችን የተቀባችው ወድ ሽቶ ክፍሉን በማወድ ይታወቃል።

B. መምህራችን የተቀባችው አንፀባራቂ ሽቶ ክፍሉን አወደው።

C. መምህራችን የተቀባችው ውብ ሽቶ ክፍሉን አወደው።

D. መምህራችን የምትቀባው ውብ ሽቶ ክፍሉን ሊያውደው ነው።

43. ከሚከተሉት ዐረፍተ ነገሮች መካከል የተሻለ ተቀባይነት ያለው ዐረፈተነገር የትኛው ነው?

A. የደሲታ ማበሰሪያው እኡታው ቀሰጠ።

B. የደሲታ ማበሰሪያው ንምንምታው ሊቀልጥ ነው።

C. የደሲታ ማበሰሪያው እልልታ ቀሰጠ።

D. የደሲታ ማበሰሪያው ዋይታ እንዳይቀልጥ ታገደ።

44. ከሚከተሉት ዐረፍተነገሮች መካከል ሰዋሰዋዊ ስህተት የማይታይበት የትኛው ነው?

A. በርካታ የሳር ክዳኖች ጎጆዎች ተሰሩ።

B. የንጾዋን በሩን ጠኩት።

C. የትምህርት ቤቱ መምህራን ቁጥር ከአርባ በላይ ናቸው።

D. ኢሬቅ ኩዌትን ለመውረር የፈለገችበት ምክንያት ብዙ ነው።

45. ከዚህ በታች በእህትና በወንድም መካከል የተደረገ አጭር ምልልስ ቀርቧል፣የወንድምየውን ምላሽ የሚያሟላውን ምረጡ።

እህት፦ "ወንድምዬ ጨዋታ ይበቃናል፤ አሁን ደግሞ የቤት ስራችንን እንስራና እናጥና።"

ወንድም፦ "አንቺ ደግሞ ____________።"

A. ጨዋታ ለምን ትወጃለሽ? ማጥናት አለብን

B. እናጥና ማለት ትወጃለሽ፤ ገና ብዙ መጫወት እፈልጋለሁ

C. ሁልጊዜ እናጥና ማለትሽን እወድልሻለሁ

D. የቤት ስራሽን ስሪ እኔ ግን እጠናለሁ

46. አንድ ድርሰት ውስጥ የሚተከርባቸው አቢይና ንዑስ ሀሳቦች በቅደም ተከተል የሚደራጁበት ሂደት ምን ይባላል?

A. አንቀጽ B. ሀይለቃል C. አስተዋጽኦ D. ርዕስ መረጣ

47. ከዚህ በታች በፋጡማና በአልማዝ መካከል የተደረገ አጭር ምልልስ ቀርቧል።የአልማዝን አምንታዊ ምላሽ የሚያሟላውን ምረጡ።

ፋጡማ፦ " ባራክ አባማ የመጀመሪያው ጥቁር 'ፕሬዝደንት' ሆነው መመረጣቸውን ስሰማ እንዴት ደስ እንዳለኝ ልገልጽልሽ አልችልም! አንቺስ?"

አልማዝ፦ "አዎ ፋጤ እኔም እጅግ በጣም ደስ ብሎኛል!በተጨማሪም____።"

A. ከእሳቸው ጠንክሮ የመስራትና የዓላማ ፅናት ብዙ የምንማርው ያለ ይመስለኛል

B. ከእሳቸው መመረጥ በኋላ አሜሪካ ለመሄድ ቀላል አይሆንም

C. የእሳቸው መሪ መሆን ብዙ ችግሮች ስለሚያጋጥማቸው መከፋቴም አይቀር

D. እሳቸው መሪ መሆናቸው ቢያስደስተኝም፣የመቻላቸው ነገር ግን ያጠራጥረኛል

48. ከዚህ በታች ተዘበራርቀው የተጻፉ አራት ዐረፍተ ነገሮች ቀርበዋል ። ዐረፍተነገሮቹ በትክክለኛው ቅደም ተከተል ሲፃፉ አንድ አንቀጽ ይሆናሉ።ስለሆነም ትክክለኛውን ቅደም ተከተል የያዘውን አማራጭ ምረጡ።

ሀ.አይጢቷ በእግሮቹ ወጥመድ የተያዘውን አንበሳ ስታይ፦"ጌታዬ ሆይ ! አሁኑኑ ከዚህ ጭንቀትህ አወጣሀለሁ" አለችው።

ለ. አንበሳው በእግሮቹ ወጥመድ ተያዘ ።

ሐ. አንበሳው በብርቱ ጭንቀት ላይ ቢሆንም በአይጢቱ ንግግር ሳቀ።

መ. አይጢቱ ግን " አትሳቅ እመነኝ" አለችውና ወጥመዱን በጥርሷ መበጣጠስ ጀመረች።

A. ሐ፣ሀ፣ለ፣መ B. ለ፣ሀ፣ሐ፣መ C. ሀ፣ሐ፣መ፣ለ D. ለ፣ሐ፣ሀ፣መ

1 የ2001 ዓ.ም የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ማጠናቀቂያ ክልል አቀፍ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና 1

መመሪያ ሁለት፣ ከተራ ቁጥር 49-60 የቀረቡትን ጥያቄዎች ከዚህ በታች በቀረበው ምንባብ መሰረት መልሱ።

ሥነግጥም በራሱ ሕጎች የሚመራ ዐዕምሯዊ ጨዋታ ነው። ጨዋታውም በገጣሚውና በአንባቢው መካከል የሚደረግ ነው።ጨዋታው እንደ እንቆቅልሽ፣እንደዝበጣ ወይም እንደሰንጠረዥ ፈታኝና አስደሳች ሲሆን አንባቢው በጨዋታው ለመሳተፍና ለመፈተን በሂደቱም ለመደሰትና ለመርካት ካልፈቀደ እንዲሁም ደጋግሞ በመሞከር እንቆቅልሹን ለመፍታትና ጨዋታውን ለማሸነፍ ካልተጫወተ ጨዋታው ያቆማል። ይህ ኪናዊ ጨዋታም አእምሮን ማስለጥ፣ምናብን ማስፋት፣አንደበትን መሳል፣ ባህርይን መግራት፣ነፍስን ማስደሰት የመሳሰሉ ታላላቅ ሰብዓዊ ፋይዳዎች አሉት። ፋይዳዎቹ የሚሰርጹት አንባቢው ከሚያደርገው ልምምድና ጥረት ሲሆን ጥረቱም በፈንታው ሀሴትን ያስገኛል።ግጥምን አንብቦ ለመረዳት እንዲሁም የገጣሚውን ስሜት ስሜት ለማድረግ፣በሰው ልጅ ችሎታ፣አስተሳሰብ፣አተያይና ተግባር ለመገረምና ለመደነቅ ፈቃደኛ ሆኖ መገኘት አንባቢው በጨዋታው ውስጥ ይፈጽማቸው ዘንድ የሚጠበቁ ተግባራት ናቸው።ከእነዚህ ተግባራት ዋና ዋናዎቹ የሚከተሉት ናቸው።

ስለግጥሙ ይዘት ጊዜያዊ ግምት ማበጀት፣ግጥሙን በዝርዝርና በጥልቀት ለመመርመር ከመሞከር በፊት አጠቃላይ ግጥሙ ስለምንድን ይናገራል ብሎ ማሰብ ተገቢ ነው። ለጥያቄው የሚገኘው መልስም እንደ ግጥሙ ዓይነት ልዩ ልዩ ይሆናል። ልዩ ልዩ የግጥም ዝርያዎች የራሳቸው የሆኑ ይዘቶችና የአበጃጀት መንገዶች ስላሏቸው ልዩልዩ የአነባበብና የአቀራረብ ስልቶችን ይጠይቃሉ።ታሪክ በሚነግሩ /ተራኪ/ግጥሞች፣የገጸባሕርያቱን ማንነት አላማቸውንና ዋና ዋና ሁነቶችና ድርጊቶችን መገንዘብ ለመነሻ ያህል በቂ ነው።ግጥሙ ስለ ህይወት የሚያወጠነጥን ወይም ትዝታን የሚያስታውስ ከሆነ ደግሞ በግጥሙ የተነገረውን ዋና ሀሳብ ለመያዝ መቻል

አስፈላጊ ይሆናል።ግጥሙ አንድን ነገር ለማስረገጥ የተጻፈ አግባቢ ግጥም ከሆነ ደግሞ፣ ደረጃ በደረጃ የተነሱትን ነጥቦች ቀብ ማለት ጠቃሚ ነው።

ርዕስን ማጤን፤ የግጥም ርዕስ ሁልጊዜ ስለግጥሙ ፍቺና ስሜት ጠቋሚ መረጃዎችን ይሰጣል።ወደግጥሙ ስሜታና ፍቺ ይመራል።ሁነኛውን ሀሳብና ስሜት ያመላክታል። ስለዚህም የግጥሙ ርዕስ ላይ ማተኮርና መመርመር ቁልፍ ተግባር ነው።

የግጥሙን አጠቃላይ ሀሳብ ለመገንዘብ መሞከር፤ ለግጥም ጥበብ እንግዳ የሆነ አንባቢ በመጀመሪያ ንባቡ የግጥሙን አጠቃላይ መንፈስ ለመጨበጥ ቢሞክር የተሻለ ነው።የግጥሙን አጠቃላይ መንፈስ ለመጨበጥ አለመሞከር ግን አንድም ወደተበታተኑ ቁርጥራጭ ሀሳቦች ስለሚመራ ይደነ ይጨብጡትን ያሳጣል፤ወይም በፁ ጠቃሚ ስሜቶችንና ሀሳቦችን ችላ ወደማለትና በአንድ ወይም በሁለት ስሜቶችና ሀሳቦች ላይ ወደተንጠለጠለ የተሳሳተ ትርጓሜ ይመራል።
(ከብርሀኑ ገበየሁ፤ የአማርኛ ግጥም መጽሐፍ በመጠኑ ተሻሽሎ የተወሰደ)

49. ጽሑፉ የሚገለጸው ስለምንድነው?

A. ስለግጥም ብሶቶች አይነቶች C. ከግጥም ፀሐፊ ስለሚጠበቁ ተግባራት
B. ስለንግግሪና የግጥም ባሕርያት D. ከግጥም አንባቢ ስለሚጠበቁ ተግባራት

50. በአንቀጹ አንድ መሰረት ግጥም ምንድነው?

A. ሐረጎች ወደስንኝ፤ስንኞች ወደ አንጓ አድገው የሚያስገኙት ድርሰት ነው።
B. የተለያዩ ሀሳቦች በውብ ቋንቋ የሚገለጹበት ጽሑፍ ነው።
C. በአንጓ ተከፋፍሎ አንድ ሀሳብ ብቻ የሚፃፍበት ነው።
D. በንግግሪና በአንባቢ መካከል የሚደረግ ዐዕምሯዊ ጨዋታ ነው።

51. ግጥም ስናነብ ስለግጥሙ ይዘት ግምት ማበጀት እንዳለብን የሚገልጸው አንቀፅ የትኛው ነው ?

A. አንቀፅ አንድ B. አንቀፅ ሁለት C. አንቀፅ ሦስት D. አንቀፅ አራት

52. የአንቀጽ አንድ ሀይለ ቃል/መንደርደሪያ ዐረፍተ ነገር የትኛው ነው?

A. የመጀመሪያው ዐረፍተ ነገር C. የሦስተኛው ዐረፍተ ነገር

B. የአራተኛው ዐረፍተ ነገር D. የመጨረሻው ዐረፍተ ነገር

53. ከሚከተሉት አማራጮች መካከል በምንባቡ መሰረት ተገቢ የአነባብ ብልሀት የሆነው የትኛው ነው?

A. ለእያንዳንዱ ሀረግ ፍቺ መስጠት C. ርዕስን ማጤን

B. አጠቃላይ ሀሳቡን ለመገንዘብ አለማሰብ D. ሁሉም መልስ ናቸው

54. ግጥምን ማንበብ ኪናዊ ጨዋታ መሆኑ የተገለፀው በስንተኛው አንቀጽ ነው?

A. በአንቀጽ አንድ C. በአንቀጽ ሦስት

B. በአንቀጽ ሁለት D. በአንቀጽ አራት

55. በምንባቡ መሰረት ግጥም ሲነበብ የግጥሙን ርዕስ ማጤን አስፈላጊ የሚሆነው ለምንድነው?

A. ስለግጥሙ ፍቺና ስሜት ጠቃሚ መረጃዎች ስለሚሰጥ።

B. የግጥሙን አጠቃላይ ሀሳብ ለመገንዘብ።

C. ዝርዝር ሀሳቦችን ማጤን እንዲቻል።

D. የአዳዲስ ቃላትን ፍቺ ለመረዳት።

56. ልዩ ልዩ የግጥም ዝርያዎች የየራሳቸው የሆኑ ይዘቶችና የአበጃጀት መንገዶች እንዳሏቸውና ልዩ ልዩ የአነባበና የአቀራረብ ስልቶችን እንደሚጠይቁ የሚያስረዳው አንቀፅ የትኛው ነው?

A. አንቀፅ አንድ B. አንቀፅ ሁለት C. አንቀፅ ሦስት D. አንቀፅ አራት

57. ከመጨረሻው አንቀፅ ማብራሪያ አንፃር ግጥም ሲያነቡ የግጥሙን አጠቃላይ መንፈስ ለመጨበጥ አለመሞከር ሊያስከትለው የሚችለው ችግር ምንድነው?

A. ወደተበታተኑ ቁርጥራጭ ሀሳቦች ሊመራ የሚችል መሆኑ፣

B. ጠቃሚ ሀሳቦችን ችላ ወደማለት ሊያመራ የሚችል መሆኑ፣

C. በቃላት አላስፈላጊ ፍቾች ላይ ማተኮርን ሊያስከትል የሚችል መሆኑ፣

D. በ 'A' እና በ 'B' የተጠቀሱት መልስ ይሆናሉ።

58. በምንባቡ መሰረት የምናነበው ግጥም ስለሕይወት የሚያጠነጥን ከሆነ፣ማድረግ የሚገባን የትኛውን ነው?

A. የገፀባሕሪያቱን ማንነት ማወቅ፤

B. ዋና ዋና ድርጊቶችን መገንዘብ፤

C. የግጥሙን ዋና ሀሳብ ለመለየት መቻል፤

D. መልስ የሚሆን አልተሰጠም

59. ግጥምን ደጋግሞ የማንበብ አስፈላጊነት የተገለጸው በአንቀፅ ስንት ነው?

A. አንቀፅ አንድ B. አንቀፅ ሁለት C. አንቀፅ ሦስት D. አንቀፅ አራት

60. ጽሁፉ በየትኛው የድርሰት አጻጻፍ ስልት የተጻፈ ነው?

A. ተራኪ B. በገላጭ C. በአሳማኝ D. በሥዕላዊ

ክፍል 4

የ2002 ዓ.ም. የፈተና ጥያቄዎች

1 የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ማጠናቀቂያ 1

ክልል አቀፍ የአማርኛ ፈተና

መመሪያ አንድ፡- ከዚህ በታች አርባ አምስት ጥያቄዎች ቀርበዋል:: እያንዳንዱን ጥያቄ በውል አንብቡና ከተሰጡት አማራጮች ውስጥ ትክክልኛ መልስ የያዘውን ሆሄ በመምረጥ መልሱ::

1. አስተምሪው ካጠናቀቁ በኋላ ላስተማሩት ትምህርት ያቅዳሉ፤ተከ·ሰው· **ያዘግባሉ**:: ለተሰመረበት ቃል ተመሳሳይ ፍቺው የትኛው ነው?
   A. ይሰታሉ B. ይገድላሉ C. ያንጣጥራሉ D. ያወላውላሉ
2. ያ የሚያስቀና ጥሩ ትዳር <u>በፍቺ</u> ይደምደም? ለተሰመረበት ቃል ተመሳሳዩ
   A. በትርጉም B. በመለያየት C. በሽምግልና D. በሞት
3. <u>ከራስጌው</u> ያስቀመጠውን የፀሎት መጽሀፍ ማንበብ ጀመረ:: ለተሰመረበት ቃል ተቃራኒው በየትኛው አማራጭ የቀረበው ነው?
   A. ከትራስጌው B. ከላይኛው C. ከነመዲናው D. ከግርጌው
4. ደባ <u>ራሱን</u> ስለት ድጉሱን ለተሰመረበት ተቃራኒ ፍቺው የትኛው ነው?
   A. ደግስራ B. ክቶስራ C. የመንግስት ስራ D. የግል ስራ
5. በመልክ ተያይተው ባያውቁም <u>ባላንጣዎች</u> መሆናቸውን ግን ሁለቱም ያውቃሉ:: ለተሰመረበት ቃል ተቃራኒ ፍችው በየትኛው አማራጭ የቀረበው ነው?
   A. ባልንጀራ B. ባላንጋራ C. እድምተኞች D. ምንደኞች
6. መጽሀፉ ቢጠፋ የምከፍለውን ገንዘብ ልክ <u>በአኃዝ</u> ብቻ ፅፈው አስፈረሙኝ የተሰመረበት ቃል ተመሳሳይ ፍቺው የትኛው ነው?
   A. በቁጥር B. በፊደል C. በድፍን ብር D. በዝርዝር ብር
7. የሰርጉ ሞዚማ ሳይመጣ______________ከተፍ አለ::
   A. የመተጫጨል-ቱ B. የቀለበቱ C. የምላሹ D. ሁሉም
8. ከሚከተሉት ቃላት መካከል አንደኛው በፍች ልዩ ነው:: የትኛው ነው?
   A. ቅሪት B. ክበድ C. ጥንብ D. ጥንት

9 ከሚከተሉት ገላጭ ቃላት መካከል ጣልቃ ገብ ቅጥያን የማይቀበለው የትኛው ነው?

A. ሰፊ B. ክፉ C. ቀይ D. ደግ

10. ገበያ ቆመ ለሚለው ፈሊጣዊ አነጋገር ተመሳሳይ ፍቹ የትኛው ነው?

A. ገበያ ተነሳ B. ገበያ ተጀመረ C. ገበያ ሞቀ D. ገበያ ተለወጠ

11. ገበሰማቸ ደሮ በውድ ተሸጠች። በሚለው አረፍተነገር ውስጥ የግስ ገላጩ የትኛው ነው?

A. ገበሰማቸ B. ዶሮ C. በውድ D. ተሸጠች

12. ጎያና ጨፍ መሳ ለመሳ መለወጡ አስገርሞኛል። በሚለው ዐ.ነገር ውስጥ ፀሀፊውን ያስገረመው ምንድን ነው?

A. ጎያ እንደ ጨፍ ሁሉ ለእንጀራነት መዋሉ

B. ጎያ ጨፍን በልጦ ለብዙ አገልግሎት መዋሉ

C. የጎያ ዋጋ ከጨፍ እኩል መሆኑ

D. የጎያ ዋጋ የጨፍ ዋጋን ግማሽ መሆኑ

13. በአማርኛ መዝገበቃላት ውስጥ ቀድሞ የሚገኘው ቃል በየትኛው አማራጭ የቀረበው ነው?

A. ጠላት B. ደመኛ C. ወገን D. ዘረኛ

14. ከሚከተሉት አረፍተ ነገሮች ውስጥ በመጠይቃዊ/በጥያቄያዊ ዐረፍተ ነገር ሊቀርብ የማይችል የትኛው ነው?

A/ ይህ የጋዜጠኝነት ሙያ ዋነኛ መለያ ነው

B/ መጽሐፉን በደንብ አነበብከው

C/ ለርዕሰ መምህሩ መልዕክቱ ተነግሯታል

D/ ከዚህ በላይ ዕድል ልሰጥህ አልችልም

15. በህመም ምክንያት መደበኛ ትምህርቱን ለአስር ቀናት መከታተል ያልቻለ ተማሪ ለትምህርት ቤቱ የሚጽፈው ደብዳቤ ከየትኛው ይመደባል?

A. የማመልከቻ ደብዳቤ
B. የሰላምታ ደብዳቤ
C. የምስጋና ደብዳቤ
D. የመስሪያቤት ደብዳቤ

16. «ለማንተምነው ፊቷ፤ምሬት ነው ቅባቷ» የሚለው እንቆቅልሽ ፍቺ የትኛው ነው?

A. መሳሪያ B. ድመት C. መስታወት D. ድሀ ሴት

17. እልም ያለ ወይም የለየለት ውሸት ተናጋሪን የሚገልፀው የትኛው ምሳሌያዊ አነጋገር ነው?

A. ለተቀማጭ ሰማይ ቅርቡ ነው
B. ልብ አንቅርት ይመኛል
C. ማሩን አምሮ፤ ወተቱን አጥቆሮ
D. ሁሉ በእጁ ፤ሁሉ በደጁ

18. አንድ ድርሰት ለመፃፍ አቢይና ንዑስ ሀሳቦችን ለይተን የምናደራጅበት ሂደት ምን ይባላል?

A. አንቀፅ ማዋቀር
B. አስተዋፅኦ መንደፍ
C. ሀይለ ቃል መንደፍ
D. ሀሳብን ማደራጀት

19. ከጉባኤ የቃለ ጉባኤ ፀሐፊ **የማይጠበቀው** የትኛው ነው?

A. በስብሰባው የተነሱ ዝርዝር ሀሳቦችን ሁሉ አንድም ሳያስቀሩ መመዝገብ
B. በስብሰባው የተነሱ ዋና ዋና ሀሳቦችን ብቻ በሀቀኝነት መመዝገብ
C. በስብሰባው የነበሩም ሆኑ ያልነበሩ ሰዎች በግልፅ በሚረዱበት ሁኔታ መፃፍ
D. መልስ አልተሰጠም

20. የንግግር የቅድመ ዝግጅት ተግባር የትኛው ነው?

A. የአድማጭን ስሜት እየቃኙ ለመቆጣጠር መሞከር።
B. ቀዳሚ ዕውቀትን ከሚነገረው ጋር ለማዛመድ መሞከር።
C. ርእስ ጉዳዩን በተገቢው የሚያጠናክሩ መረጃዎችን መሰብሰብ።
D. ከርዕሱ ሳይወጡና ከተሰጠው ጊዜ ውጭ ሳይጠቀሙ ለመናገር መሞከር።

21. ሐሊሎግ **ቀጠው::** እና ትቢውን **ቀጠው::** በሚሉት ዐረፍተ ነገሮች ውስጥ የተሰመረበትን ቃል በተመለከተ ትክክለኛው የትኛው ነው?

A. በመጀመሪያው ዐረፍተነገር ላልቶ ሲነበብ በሁለተኛው ጠብቆ ይነበባል::

B. በመጀመሪያው ዐረፍተነገር ጠብቆ ሲነበብ በሁለተኛው ላልቶ ይነበባል::

C. በቅርፅ ቢመሳሰሉም በፍቺ ግን ይለያያሉ::

D. በቅርፅ ቢለያዩም በፍቺ ግን ይመሳሰላሉ::

22. ያ የፈረንጅ ውሻ እንደገና ታመመ:: የአረፍተነገሩ ባለቤት የትኛው ነው?

A. የፈረንጅ ውሻ   C. ያ የፈረንጅ ውሻ

B. እንደገና   D. ታመመ

23. ሀኪሞቹ አንደኛው ከሳሊት «በኦፕሬሲዮን» እንዲወጣ ወሰኑ::
በዐረፍተነገሩ ውስጥ ፀሐፊው የጥቅስ ምልክት የተጠቀመበት ምክንያት--------- ነው::

A. ያልተለመደ የባእድ ቃልን ለይቶ ለማስቀመጥ::

B. ከሌላ ሰው የተወሰደ ሀሳብን ወይም ቃልን ለይቶ ለማመልከት::

C. ፀሐፊው የማይመስለውን ወይም የማይቀበለውን ቃል ለይቶ ለማመልከት::

D. ፀሐፊው በተለያዩ ገፀባህርያት መካከል ያለውን ንግግር ለይቶ ለማመልከት::

24. ከሚከተሉት አንዱ በትክክለኛው የስርዓተ ነጥብ አጠቃቀም የተጻፈ ነው::

A. እሰይ:: ቀንኒሳ በቀለ፣ አሸነፈልኝ::

B. እሰይ! ቀንኒሳ በቀለ፣ አሸነፈልኝ::

C. እሰይ! ቀንኒሳ በቀለ አሸነፈልኝ!

D. እሰይ! ቀንኒሳ በቀለ፣ አሸነፈልኝ!

25. ሆዴ ባዶ ነው (   ) የመመገብ ፍላጎት ግን የለኝም:: ቅንፍ በተደረገበት ቦታ መግባት ያለበት ስርአተ ነጥብ የትኛው ነው?

A. ሁለት ነጥብ   C/ ድርብ ሰረዝ

B. ነጠላ ሰረዝ   D/ አራት ነጥብ

26. አንድ መምህር በመጀመሪያ በመገረም ስሜት፣ቀጥሎ መልስ በሚሻ ስሜት የገለፁት ሀሳብ እንዴት ቢፃፍ ትክክል ይሆናል።
   A. «ወይ ነዶ! ዴጋግሜ! አስጠንቅቄህ!አልነበረም?» አሉ።
   B. «ወይ ነዶ! ዴጋግሜ! አስጠንቅቄህ!አልነበረም?» አሉ።
   C. «ወይ ነዶ! ዴጋግሜ! አስጠንቅቄህ!አልነበረም?» አሉ።
   D. «ወይ ነዶ! ዴጋግሜ አስጠንቅቄህ አልነበረም?» አሉ።
27. ለዶሞክራሲ ስርአት ግንባታ ሚዲያ የሚጫወተውን ሚና በአጭሩ የሚያትት ጽሁፍ ለየትኛው የድርሰት አይነት ጥሩ ምሳሌ ይሆናል?
   A. ለተራኪ
   B. ለገላጭ
   C. ለሥዕላዊ
   D. ለአመዛዛኝ
28. ከዚህ በታች አራት የተዘበራረቁ ዐረፍተነገሮች ተሰጥተዋል። ዐረፍተ ነገሮቹ ትክክለኛ ቅደም ተከተላቸውን ሲይዙ አንቀጽ ይመሰርታሉ። የትኛው አማራጭ ትክክለኛውን ቅደም ተከተል ይዟል።
   ሀ. ሰፈሩ ከአሮጊቷ ጋር አብሮ ይስላል፤ ከውሻው ጋር አብሮ ያላዝናል።
   ለ. ከንፈቤት አንዲት ኪዮስኪ ውስጥ የሚኖሩት አሮጊት አጥንታቸው እስኪንቋቋ ድረስ ይስላሉ።
   ሐ. ያ ለማደኛ ውሻ ከነፋሱ ጋር የሚወዳደር ይመስል ያለማቋረጥ ያላዝናል።
   መ. ደረቅ ንፋስ በሀይል ይነፍሳል፤ያቃስታል፤ያፏጫል የመንደሩን አጥርና መዝጊያዎች እያተራመሰ የምጽአት ቋንቋ ያናግራቸዋል።
   A. መ፣ለ፣ሀ፣ሐ
   B. ለ፣ሀ፣ሐ፣መ
   C. መ፣ሐ፣ለ፣ሀ
   D. ሀ፣ሐ፣መ፣ለ
29. የኑግሬ ወንዝ ሞልቶ በፎገራ መስክ የሚገኙ ቤቶችን አጥለቀለቃቸው። በሚለው አረፍተነገር ውስጥ በውጤትነት የተገለፀው የትኛው ነው?
   A. የኑግሬ ወንዝ መሙላቱ
   B. የክረምቱ ሀይለኛነት
   C. የቤቶች በውሀ መጥለቅለቅ
   D. የፎገራ መስክ ስፋት

30. ከዚህ በታች አራት የተዘበራረቁ ዐረፍተነገሮች ቀርበዋል:: ዐረፍተነገሮቹ ትክክለኛ ቅደም ተከተላቸውን ሲይዙ አጭር አንቀጽ ይመሰርታሉ:: የትኛው አማራጭ ትክክለኛውን ቅደም ተከተል እንደያዘ ምረጡ::

ሀ. በስራው ጥፋት ተፈረደበትና ወደ ማረሚያ ቤት ወረደ::

ለ. በእናትና አባቱ፣በት/ቤትና በጓደኞቹ መልካም እንክብካቤ እየተደረገለት በጥሩ ስነምግባር አደገ።

ሐ. ዕድሜው ለትዳር እንደደረሰም ውሀ አጣጪውን አገኘ

መ. መልካሙ ስብእናው ግን ትዳሩን ጣፋጭ አላደረገለትም::ከትዳር ጓደኛው ጋር ያለው ዘወትራዊ ንትርክ ወደለየለት ድብድብ አምርቶ ሚስቱ ላይ አደጋ አደረሰባት።

A. ሐ፣መ፣ሀ፣ለ

B. ለ፣ሐ፣መ፣ሀ

C. መ፣ሀ፣ሐ፣ለ

D. ሀ፣ሐ፣ለ፣መ

11. ውረድ እንውረድ ተባብሉና
አስደበደቡት አፋፍ ቆሙና። የሚለው ግጥም ከየትኛው የግጥም ስልት ይመደባል።

A. የወል ግጥም

B. የቡሄ በሉ ግጥም

C. የስንኝ መገን ግጥም

D. ከየትኛውም አይመደብም

12. ቆቅ ወዲህ ቅዝምዝም ወዲያ። ለሚለው ተረትና ምሳሌ ተመሳሳይ ፍቺው የትኛው ነው?

A. አፊጣኝ ቆቦ

B. እንቶ ፈንቶ

C. በደምሳሳው

D. ስኔና ሰኞ

11. ከሚከተሉት ተረትና ምሳሌዎች አንደኛው ከሌሎቹ በፍቺ **አይመሳሰልም**:: የትኛው ነው።

A. ትሰብሰው የላት ትከናነበው አማራት

B. እግር የላት ክንፍ አማራት

C. ራት የላት ምሳ አማራት

D. መልሱ አልተሰጠም

14. ቅቤ ሻጭ ....:: ተረትና ምሳሌውን የሚያሟላው የትኛው ነው?

A. መሀሉ ያበሻል C. ነገሩ ምላጭ

B. ድርቅ ያወራል D. ገንዘብ ምላጭ

15. ማዳመጥንና መናገርን በወጉ አቀናጅተን መተግበር እጅግ አስፈላጊ የሚሆነው በየትኛው ክንውን ጊዜ ነው?

A. በክፍል ውስጥ ከቡድን ጓደኞቻችን ጋር ስንወያይ

B. በሬዲዮ የሚተላለፍ የዜና ምርጫ ፕሮግራምን ስናዳምጥ

C. በቴሌቪዥን የሚተላለፍ የፓርላማ ውይይትን ስንከታተል

D. ፈታኝ መምህራችን ፈተናውን ስንሰራ መከተል ስለሚገባን ስርዓት ገለፃ ሲያደርጉ

16. የቻይና ህዝብ ስራ ወዳድ ይመስለኛል:: በሚለው አረፍተ ነገር የቀረበው ሀሳብ ከየትኛው ይመደባል?

A. ከእውነታ C. ከመላምት

B. ከግል አስተያየት D. A እና B

17. ከሚከተሉት ውስጥ አንዱ በንግግር አቀራረብ መመሪያ የሚደገፍ ነጥብ ነው::

A. እኔ ብቻ ልደመጥ በሚል መንፈስ ንግግርን ማቅረብ

B. ለንግግሩ ከተመደበው ጊዜ በላይ ወስዶ ጥሩ ንግግር ማቅረብ

C. ከንግግር ውጭ የአካል እንቅስቃሴን ፈጽሞ ሳለመጠቀም መሞከር

D. ንግግሩን ዘና ባለ መንፈስ ለማቅረብ መሞከር

18. ከሚከተሉት የማዳመጥ ክንውኖች ውስጥ በጥሞና ማዳመጥና መከታተልን በከፍተኛ ደረጃ የሚጠይቀው የትኛው ነው?

A. በቴሌቪዥን ወይም በሬዲዮ የሚቀርብን የንግድ ማስታወቂያ

B. ሚት ከእንቅልፋችን ስንነቃ ወፎች የሚያቀርቡልንን ዝማሬ

C. የክፍል መምህራችን በአንድ ርእስ ጉዳዩ የሚሰጡትን ማብራሪያ

D. በእረፍት ሰዓት መምህራን በማረፊያ ቦታቸው የሚያደርጉትን ውይይት/ጭውውት

39. መንገድ ላይ ኳስ ሲጫወቱ ነበር
አንድ መኪና በፍጥነት ይበር ነበር
አንደኛው ልጅ በአሰቃቂ ሁኔታ በዚያ መኪና ተገጨ።
ሶስቱን አረፍተነገሮች በአንድ ላይ ለማጣመር የትኛው የተሻለ ነው?
   - A. በፍጥነት ይበር በነበረው መኪና መንገድ ላይ ኳስ ሲጫወቱ ከነበሩት መካከል አንዱን ልጅ በአሰቃቂ ሁኔታ ገጨው።
   - B. መንገድ ላይ ኳስ ሲጫወቱ ከነበሩት መካከል አንደኛው ልጅ በፍጥነት በሚበረው መኪና በአሰቃቂ ሁኔታ ተገጨ።
   - C. በአሰቃቂ ሁኔታ በፍጥነት በሚበረው መኪና የተገጨው ያ ልጅ መንገድ ላይ ኳስ ከሚጫወቱት መካከል አንዱ ነበር።
   - D. ሁሉም መልስ ይሆናሉ።

40. አትሬፍ ያለው በሬ..............። ተረትና ምሳሌውን የሚያሟላው የትኛው ነው?
   - A. ቆዳው ከበሮ ይሆናል
   - B. ቆዳው ጫማ ይሆናል
   - C. በሰኔ ይሞታል
   - D. በሰኔ ይገባል

41. እጁ <u>አመድ አፋሽ</u> ነው። ለተሰመረበት ፈሊጥ ተቃራኒ ፍችው የትኛው ነው?
   - A. ቢሰጥም የማይመሰገን ነው።
   - B. ብድሩን የሚመልስ የለም።
   - C. ስጦ አመስጋኝ ብዙ ነው።
   - D. የሚረባ ነገር የሚመኝ ነው።

42. የጦር መሪው በከፍተኛ የቁጣ ስሜት የጠላት መልዕክተኛን ያዘዘበት ሀሳብ እንዴት ቢጻፍ የተሻለ ነው?
   - A. ጄኔራሉ ! «በቃ! ውጣ» አሉት።
   - B. ጄኔራሉ ! «በቃ...ውጣ ! »አሉት።
   - C. ጄኔራሉ «በቃ!...ውጣ! » አሉት
   - D. ጄኔራሉ ! «በቃ! ውጣ! » አሉት።

43. ፐ፣ ብሎ ስስታም ቢል ጭምት ብሎ-----------------ይላል::
   A. ልባም B. ለፍላፊ C. ልክስክስ D. ጥንቁቅ

44. ከሚከተሉት ውስጥ በትክክለኛው የስርአተ ነጥብ አጠቃቀም የተጻፈው የትኛው ነው?
   A. ታዬ፣የከበበሽ ልጆ፣ታዋቂ አትሌት፣ሆነ::
   B. ታዬ የከበበሽ ልጆ፣ታዋቂ አትሌት፣ሆነ::
   C. ታዬ፣የከበበሽ ልጆ፣ታዋቂ አትሌት ሆነ::
   D. ታዬ፣የከበበሽ ልጆ ታዋቂ አትሌት ሆነ::

45. በዘንድሮው የሀገር አቋራጭ ሩጫ ቀነኒሳ በቀለ የሚያሸንፍ ይመስለኛል::
   A. ሀቅ ነው C. ምልከታ ነው
   B. የግል አስተያየት ነው D. ሀቅና የግል አስተያየት ነው

ቀጣይ ጥያቄዎችን በሚቀጥሉት ገጾች ተመልከቱ

© 2002 ዓ.ም የአማርኛ ቋንቋ ፈተና

መመሪያ ሁለት፡- ከአርባ ስድስት እስከ ሀምሳ አምስት የቀረቡትን ጥያቄዎች ከዚህ በታች በቀረበው ምንባብ መሰረት ትክክለኛ መልስ የያዘውን ሆሄ በመምረጥ መልሱ።

ድህነት የሰውን ዘር በመፈታተን ላይ የሚገኝ የዓለማችን ብርቱ ችግር ነው። ነጠላ ችግር አለመሆኑና ለሌሎች ማህበራዊና ሰብዓዊ ቀውሶች ምክንያት መሆኑንም ትልቅ ትኩረት ያሰጠዋል። በርካታ ሀገሮችና ህዝቦቻቸው በድህነት በመማቀቅ ላይ ይገኛሉ። ይህ የሆነው ግን በምድር ላይ ያለው ሀብትና የተፈጥሮ ፀጋ ለሰው ልጆች ስላልበቃ ወይም ስለማይበቃ አይደለም። የድህነት ዓቢይ ምክንያቱ ሀገሮችና ህዝቦች የችግሩ ጥልቀት ተሰምቷቸው ሀብረትና መላ ፈጥረው ችግሩን ለመቅረፍ በቂ ርብርብ ካግድረግ መዘግየታቸው ነው።

በርግጥ በአሁኑ ወቅት ድህነትን በተመለከተ በአጠቃላይ በዓለም አቀፉ ማህበረሰብም ሆነ በተናጠል በአብዛኞቹ ድሀ ሀገሮች አበረታች እንቅስቃሴዎች በመካሄድ ላይ ናቸው። ድህነትን በመቀነስ ረገድ ባለፉት ቅርብ ዓመታት ጥሩ ውጤት በማስመዝገብ የምዕተ ዓመቱን የልማት ግቦች እውን ለማድረግ በስኬት ጎዳና ላይ በፍጥነት እየገሰገሱ ያሉና በእርግጠኝነት ሊጠቀሱ የሚችሉ ሀገሮች አሉ።

ድህነትን በመቀነስ ድንቅ ስኬት ካስመዘገቡ ሀገሮች መካከል ቬትናም በግንባር ቀደምትነት ትጠቀሳለች ቬትናም በ 10 ዓመት ጊዜ ውስጥ ድህነትን በግማሽ ያህል በመቀነስ ዓለምአቀፋዊ አድናቆት ለማትረፍ በቅታለች።

በዓለም አቀፍ መስፈርቶች መሰረት የቬትናም የድህነት መጠን እ.አ.አ. በ 1992/3 ከነበረበት 58% በ2002 ወደ 32% ዝቅ ብሏል። የድህነት ቅነሳው በሁሉም መስኮች የስራ እድሎችን ከመፍጠር፣ ከአመጋገብ እና ከጤና መሻሻሎች ጋር የተጣጣመ መሆኑ የተገኘውን ስኬት እጥፍ ድርብ ያደርገዋል።

በቬትናም ከ1998-2002 ዓ.ም ባለው ጊዜ የሀገር ውስጥ ምርት መጠን (GDP) የ6% ዓመታዊ ዕድገት አሳይቷል። በተለይ ሀገሪቱ በውጭ ንግድ ዘርፍ ያሳየችው እመርታ የላቀ ነው። የቬትናም የውጭ ንግድ በየዓመቱ ከ12% በላይ የሆነ ዕድገት በማስመዝገብ እ.ኤ.አ በ1997 ከነበረበት 9.1 ቢሊዮን ዶላር በ 2002 ወደ 16.5 ቢሊዮን ዶላር አድጓል። ይህም ከበርካታ ሀገሮች የውጪ ንግድ እድገት ብልጫ ያለውና ከቻይና ጋር የሚቀራረብ ነው። የሀገሪቱ የማኑፋክቸሪንግ መስክም ከ1998-2002 ባለው ጊዜ የ10% ዓመታዊ የጠቅላላ ምርት መጠን እድገት አስመዝግቧል። በዚሁ ወቅት የሀገሪቱ ጠቅላላ የኢንዱስትሪ ምርት መጠን ከ14% በላይ ዕድገት አሳይቷል። በእነዚሁ አመታት የሀገሪቱ ማክሮኢኮኖሚያዊ መረጋጋት ሲታይ የዋጋ ግሽበት (Inflation) ዝቅተኛ የነበረ ሲሆን አሉታዊ የሆነ የበጀት ጉድለት (Fiscal deficit) አልተከሰተም።

(ዲፕሎማሲያችን፣ከሚል መጽሔት መጋቢት 1998 እትም የተወሰደ)

46. ስህተ የሚገልጸው ስለምንድን ነው?

A. ስለድህነት አስከፊ ገፅታ C. ስለቬትናም ድህነትን መቀነስ መቻል

B. ስለኢትዮጵያ ከድህነት መውጣት D. መልስ የሚሆን አልተሰጠም

47. በምንባቡ መሰረት የሰውን ዘር በመፈታተን ላይ የሚገኝ ብርቱ ችግር ምንድን ነው?

A. አለመግባባት B. ድህነት C. ሰባዊ ቀውስ D. ሰላም ማጣት

48. የድህነት ዐቢይ ምክንያት ምን እንደሆነ የተገለፀው በየትኛው አንቀፅ ነው?

A. በአንቀጽ አንድ C. በአንቀጽ ሶስት

B. በአንቀጽ ሁለት D. በአንቀጽ አራት

49. በምንባቡ መሰረት ድህነትን በተመለከተ በአሁኑ ወቅት ትክክል የሆነው በየትኛው አማራጭ የቀረበው ነው?

A. በአብዛኛዎቹ ድሀ ሀገሮች አበረታች እንቅስቃሴ እየተካሄደ ነው
B. ኢትዮጵያና ቬትናም በልማት ጎዳና እየገሰገሱ ያሉ ሀገሮች ናቸው
C. ድህነትን መቀነስ የሚቻል ቢሆንም ትብብር በመጥፋቱ በሚፈለገው ፍጥነት ለውጥ ማምጣት አልተቻለም
D. ከ A-C የተጠቀሱት ሁሉ መልስ ይሆናሉ

50. ቬትናም ድህነትን በግማሽ ያህል በመቀነስ ዓለም አቀፋዊ አድናቆት ለማትረፍ የበቃችው በስንት ዓመት ጊዜ ውስጥ ነው?

A. በ 6 B. በ 10 C. በ16 D. በ 20

51. የቬትናም የድህነት መጠን ወደ 33% ዝቅ እንዳለ የተረጋገጠው በምን መለኪያ ነው?

A. ባላደጉ ሀገሮች መስፈርት
B. በዓለም አቀፍ መስፈርቶች
C. በሶስተኛው ዓለም መስፈርቶች
D. በሶስቱም መስፈርቶች

52. በምንባቡ መሰረት «ግንባር ቀደም» ማለት ምን ማለት ነው?

A. የጥንት B. የግንባር ስጋ C. ፊት ለፊት D. የመጀመሪያ

53. በቬትናም የድህነት ቅነሳው የተረጋገጠው በየትኛው መስክ ነው?

A. የስራ ዕድሎችን በመፍጠር
B. በትምህርት ጥራት
C. በአመጋገብና በጤና መሻሻሎች
D. በA እና C የተጠቀሱት መልስ ይሆናሉ

54. በምንባቡ መሰረት ተቀራራቢ የውጭ ንግድ ዕድገት ያሳዩ ሀገሮች በየትኛው አማራጭ የቀረቡት ናቸው?

A. ኢትዮጵያና ቬትናም
B. አሜሪካና ጃፓን
C. ህንድና ቻይና
D. ቬትናምና ቻይና

55. በአንቀፅ አንድ «የሰውን ዘር» ሲል ምን ለማለት ነው?

A. የሰው አይነት
B. የሰውን ልጅ
C. የሰውን ጠባይ
D. ቬትናማውያን የሚባሉትን

1 የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ማጠናቀቂያ ክልል አቀፍ የአማርኛ ፈተና 1

መመሪያ ሰስት፦ ከዚህ በታች ከሀምሳ ስድስት እስከ ስልሳ ጥያቄዎች ቀርበዋል። እያንዳንዱን ጥያቄ በውል አንብቡና በግጥሙ መሰረት ትክክልኛ መልስ የያዘውን ሆሄ በመምረጥ መልሱ።

እለ በውስጣችን

እለ በውስጣችን...
እውነት ፍፁም ሆና እምታበራበት።
ደግሞ ማወቅ ማለት
ከውጪ ያለውን ሄዶ ከመፈለግ፣
ከውስጥ ያበራውን እንዲወጣ ማድረግ።[3]
ነቅሮ፣ ተስፋ፣ ኩሩ ዝና የወጣትነት ደስታ
ተጠራርተው ብቅ አሉና ለጥቂት ጊዜያት ላፍታ፣
እያበ እደበ አድርገውን እንደ ቡቃልት እንደ ቀባ
ጥፍት አሉ[1] እንደ ህልም፣ በነኑ እንደ ማለዳ ጤዛ።
ሆኖም ልባችን ባዶ ቤት እንደው ብቻውን ሳይቀር
ርህራሄ ቢስ በሆነው ፈላጭ-ቆራጭ አገዛዝ ስር።
ያገሬ ችንን ቀይታችን በጥሞና ያዳምጣል!
ነመ ገሎ - ተንደርክኮ -ትእግስት አጥቶ ይነዳል።
ነቅር ያቃጠለው ወጣት፣ የፍቅረኛውን መምጫ ስአት
እንደሚጠብቅ ተጣድፎ፣ በመቼ ደረሰችልኝ ጊዜያት!

(ምንጭ ንብረክርስቶስ ደስታ። 2/5/55)

56. የመጀመሪያዎቹ ሁለት ስንኞች ከስንት ሀረጎች የተመሰረቱ ናቸው?
A. ከሁለት B. ከሶስት C. ከአራት D. ከአምስት

57. በንጥሙ መሰረት ማወቅ ማለት ምን ማለት ነው?

A. ከውጭ ያለን መፈለግ
B. ከውስጥ ያበራን ማውጣት
C. መማር ማለት ነው
D. ፍቅር ማለት ነው

58. «የማለዳ ጤዛ» ሲል ምን ለማለት ነው?

A. ታይቶ የሚጠፋ
B. እርጥበት
C. ዝና
D. የሚደርቅ

59. «ጥፍት አሉ እንደ ህልም፤ በነኑ እንደ ማለዳ ጤዛ» የሚለው በምን ዘይቤ የተገለፀ ነው?

A. በተነፃፃሪ
B. በተለዋዋጭ
C. በሰውኛ
D. በምፀት

60. የስድስተኛውና ሰባተኛው ስንኝ ቤት መምቻ በየትኛው አማራጭ የቀረበው ነው?

A. ደሴታ
B. ታ
C. ት
D. ላፍታ

አባሪ 5

ለመምህራን የቀረበ የጽሑፍ መጠይቅ

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
የድህረ ምረቃ ትምህርት ቤት
የኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነ-ጽሑፍ ትምህርት ክፍል

በአንደኛ ደረጃ መለስተኛ ትምህርት ቤቶች በ7ኛና 8ኛ ክፍል እንዲሁም በከፍተኛ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች ደግሞ በ9ኛና በ10ኛ ክፍል በሚያስተምሩ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን አማካይነት የሚሞላ የጽሑፍ መጠይቅ

የተከበሩ መምህር፤

የዚህ ጽሑፍ መጠይቅ ዋና ዓላማ የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤት ከጾታ አንጻር ያለውን አንድነትና ልዩነት ለመፈተሽ በሚያደርገው ጥናት ላይ ተጨማሪ መረጃዎች ማሰባሰብ ነው። ለዚህ ጥናትም በ2001 ዓ.ም እና በ2002 ዓ.ም የ8ኛ ክፍል ክልላዊ ፈተና የተፈተኑ ተማሪዎች በናሙናነት ተመርጠዋል።

ከላይ የተጠቀሰውን ዓላማ ለማሳካትም እርስዎ በሚያስተምሩበት ትምህርት ቤት ያሉትን ተማሪዎች የአማርኛ ቋንቋ ብቃት ማወቅ አስፈላጊ ሆኗል። በመሆኑም የቀረቡለዎትን ጥያቄዎች በጥሞና ተመልክተው ትክክለኛ ምላሽ እንዲሰጡ በትሕትና እየጠየቅሁ ከሚሰጡት መልስ የሚገኘው መረጃም ለታቀደው ጥናት ብቻ የሚውል መሆኑን አረጋግጥለዎታለሁ።

ማሳሰቢያ፤

- በመጠይቁ ላይ ስም መጻፍ አያስፈልግም
- መጠይቁን በግል መሙላት ያስፈልጋል።

ጊዜዎትን ሰውተው ይህንን መጠይቅ በመሙላት ስለተባበሩኝ ከልብ አመሰግናለሁ።

በርነሽ ሲሳይ

ክፍል አንድ ፦ ግላዊ መረጃ

1. ዕድሜ ________
2. ጾታ ___________
3. የሚያስተምሩበት የትምህርት ቤት ስም____________________
4. የትምህርት ደረጃ፦ ("✓" አድርጉ)
   ሰርተፊኬት ☐ ዲፕሎማ ☐ ዲግሪ ☐
5. የሠለጠኑበት የትምህርት ዓይነት
   ሀ. ዓቢይ ዘርፍ _______ ለ. ንዑስ ዘርፍ_______
6. ያገለግሉትም ዘመን_____________________________________
7. በ 2001 ዓ.ም. ያስተማሩባቸው የክፍል ደረጃዎች____________________
8. በ2002 ዓ.ም. ያስተማሩባቸው የክፍል ደረጃዎች ____________________
9. በአሁኑ ወቅት የሚያስተምሩባቸው የክፍል ደረጃዎች ________________

ክፍል ሁለት፦ አጠቃላይ ጥያቄዎች

መመሪያ፦ የሚከተሉትን ጥያቄዎች ከተሰጡት አማራጭ መልሶች መካከል ትክክለኛ ነው ብለው ያሰቡትን መልስ ይምረጡ። ተጨማሪ ሐሳብ ለሚፈልጉ ጥያቄዎች ከተሰጡት ክፍት ቦታዎች ላይ ሐሳብዎን ይግለጹ።

1. ወንድና ሴት ተማሪዎች በክፍል ውስጥ በሚሰጡዋቸው የአማርኛ ፈተናዎች ላይ የውጤት ልዩነት ያሳያሉ ?

   ሀ. አዎ ለ. የለም ሐ. በተወሰነ ደረጃ

2. ለ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና የተሻለ ዝግጅት የሚያደርጉት የትኞቹ ናቸው?

   ሀ. ወንዶች ለ. ሴቶች ሐ. ሁለቱም

3. በንግግር ክሂል ትምህርት ወቅት የተሻለ ተሳትፎ የሚያደርጉት የትኞቹ ናቸው?

   ሀ.ወንዶች ለ. ሴቶች ሐ. ሁለቱም

4. በንግግር ክሂል ላይ ባተኮሩ የፈተና ጥያቄዎች የተሻለ ውጤት የሚያስመዘግቡት የትኞቹ ናቸው?

   ሀ.ወንዶች ለ. ሴቶች ሐ. ሁለቱም

5. በንባብ ትምህርት ወቅት የተሻለ እንቅስቀሴ ያላቸው የትኞቹ ናቸው?

   ሀ.ወንዶች ለ. ሴቶች ሐ. ሁለቱም

6. አንብቦ መረዳትን በሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ላይ የተሻለ ግንዛቤና ውጤት ያላቸው የትኞቹ ናቸው?

   ሀ.ወንዶች ለ. ሴቶች ሐ. ሁለቱም

7. በክፍል ውስጥ ሲማሩ ጽሑፍ ነክ ትምህርት የሚመቻቸው የትኞቹ ናቸው?

   ሀ.ለወንዶች ለ. ለሴቶች ሐ. ለሁለቱም

8. የጽሕፈት ክሂልን በሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ላይ ውጤታማ የሚሆኑት የትኞቹ ናቸው?

   ሀ.ወንዶች ለ. ሴቶች ሐ. ሁለቱም

9. በክፍል ውስጥ የማዳመጥ ክሂል ትምህርት ጊዜ በጥሞና የሚከታተሉት የትኞቹ ናቸው?

   ሀ.ወንዶች ለ. ሴቶች ሐ. ሁለቱም

10.የማዳመጥ ክሂልን በሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ላይ የተሻለ ውጤት የሚያስመዘግቡት የትኞቹ ናቸው?

ሀ.ወንዶች ለ. ሴቶች ሐ. ሁለቱም

11.በሥነ ጽሑፍ ትምህርት ወቅት ጥሩ ተሳትፎ ያላቸው የትኞቹ ናቸው?

ሀ.ወንዶች ለ. ሴቶች ሐ. ሁለቱም

12.በስዋስው ላይ በተመረኮዙ የፈተና ጥያቄዎች ጥሩ ውጤት ያላቸው የትኞቹ ናቸው?

ሀ.ወንዶች ለ. ሴቶች ሐ. ሁለቱም

13.ቃላትን በሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ላይ የተሻለ ውጤት ያላቸው የትኞቹ ናቸው?

ሀ.ወንዶች ለ. ሴቶች ሐ. ሁለቱም

14.ተጥየቃዊ አስተሳሰብ በሚዳስሱ የፈተና ጥያቄዎች ላይ የተሻለ ውጤት የሚያስመዘግቡት የትኞቹ ናቸው?

15.በ2001 እና በ2002 ዓ.ም በ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ከፍተኛ ውጤት ያስመዘገቡት የትኞቹ ናቸው?

ሀ.ወንዶች ለ. ሴቶች ሐ. ሁለቱም

- መልስዎ "ሀ" ወይም "ለ" ከሆነ ምክንያቱ ምንድነው? ______________________________
____
____
____
- ዝቅተኛ ውጤት ያስመዘገቡትስ ተማሪዎች ምክንያታቸው ምን ሊሆን ይችላል?____
____
____

16. በጾታ መካከል የተማሪዎች የፈተና ውጤት ልዩነት መንስኤው ምን ይመስልዎታል?
____
____
____
____

አባሪ 6

ለተማሪዎች የቀረበ የጽሑፍ መጠይቅ

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ

የድህረ ምረቃ ትምህርት ቤት

የኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነ-ጽሑፍ ትምህርት ክፍል

በከፍተኛ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች ለ9ኛ እና ለ10ኛ ክፍል ተማሪዎች የቀረበ የጽሑፍ መጠይቅ

ውድ ተማሪዎች፤

የዚህ ጽሑፍ መጠይቅ ዋና ዓላማ የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ውጤት ከጾታ አንጻር ያለውን ልዩነትና አንድነት ለመፈተሽ በሚደረገው ጥናት ላይ ተጨማሪ መረጃዎች ማሰባሰብ ነው። ለዚህ ጥናትም በ2000 ዓ.ም እና በ2002 ዓ.ም. የ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተናን የወሰዳችሁ ተማሪዎች ተመርጣችኋል።

ከላይ የተገለጸውን ዓላማ ለማሳካትም የእናንተን አስተያየት መሰብሰብ አስፈልጓል። በመሆኑም ለቀረቡት ጥያቄዎች ትክክለኛ መልስ በመስጠት ጥናቱ ውጤታማ ይሆን ዘንድ ትብብር እንድታደርጉ በትሕትና እጠይቃለሁ። እናንተ የምትሰጡት መረጃም ለታቀደው ጥናት ብቻ የሚውል መሆኑን አረጋግጥላችኋለሁ።

ማሳሰቢያ፤

- መጠይቁ ላይ ስም መጻፍ አያስፈልግም።
- መጠይቁን በግል እንድትሞሉት ያስፈልጋል።

የትምህርትና የጥናት ጊዜያችሁን መሥዋዕት አድርጋችሁ ይህንን የጽሑፍ መጠይቅ ለመሙላት ስለተባበራችሁኝ ከልብ አመሰግናለሁ።

በርነሽ ሲሳይ

ክፍል አንድ፡- ግላዊ መረጃ

1. ዕድሜ ....
2. የክፍል ደረጃ.....................
3. ጾታ ....
4. የትምህርት ቤታችሁ ስም ....

5.የስምንተኛ ክፍል ክልላዊ ፈተናን የወሰዳችሁበት ዓ.ም

ሀ. 2001 ዓ.ም   ለ. 2002 ዓ.ም   ሐ. ከ2001 ዓ.ም በፊት

ክፍል ሁለት፡- አጠቃላይ ጥያቄዎች

መመሪያ ፡- የሚከተሉትን ጥያቄዎች ከተሰጡት አማራጭ መልሶች መካከል ትክክለኛ ነው የምትሉትን መልስ ምረጡ። ተጨማሪ ሐሳብ ለሚፈልጉ ጥያቄዎች በተሰጡት ክፍት ቦታዎች ላይ ሐሳባችሁን ግለጹ።

1. በንግግር ክሂል ላይ የሚያተኩሩ የፈተና ጥያቄዎች ከባድ ነበሩ (ለምሳሌ፡- ስለክርክር፣ ስለውይይት፣ ወዘተ. የሚጠይቁ ጥያቄዎች)።
   ሀ. አዎ ለ. አይደሉም ሐ. መካከለኛ
2. ከጽሕፈት ክሂል ጋር የተያያዙ የፈተና ጥያቄዎች ቀላል ነበሩ? (ለምሳሌ፡- ስለ ሥርዓተ ነጥብ፣ ስለዓረፍተነገር አጻጻፍ፣ ስለአንቀጽ አጻጻፍ፣ወዘተ. የሚጠይቁ ጥያቄዎች)።
   ሀ. አዎ ለ. አይደሉም ሐ. መካከለኛ
3. በአንብቦ መረዳት ላይ የተመረኮዙ ጥያቄዎች ከሌሉቹ ጥያቄዎች የተሻሉ ነበሩ? (ለምሳሌ፡- ከምንባቡ የወጡ ጥያቄዎች)
   ሀ. አዎ ለ. አይደሉም ሐ. ተመጣጣኝ
4. ከማዳመጥ ክሂል ጋር የተያያዙ ጥያቄዎች ቀላል ነበሩ?
   ሀ. አዎ ለ. አይደሉም ሐ. መካከለኛ
5. ሰዋስው የሚያተኩሩ የፈተና ጥያቄዎች ቀላል ነበሩ (ለምሳሌ፡- ስለቅጥያ፣ ስለዓረፍተነገር ባለቤት፣ ስለግስ ገላጭ ወዘተ የሚጠይቁ ጥያቄዎች)?
   ሀ. አዎ ለ. አይደሉም ሐ. መካከለኛ
6. በቃላት ላይ የተመሰረቱ ጥያቄዎች ቀላል ነበሩ (ለምሳሌ፡ ተመሳሳይ ፍቺ፣ ተቃራኒ ፍቺ ወዘተ. የሚጠይቁ ጥያቄዎች?
   ሀ. አዎ ለ. አይደሉም ሐ. በተወሰነ ደረጃ
7. በምሳሌያዊ ንግግሮች የሚመለከቱ የፈተና ጥያቄዎች ከሌሉች ጥያቄዎች የተሻሉ ነበሩ።
   ሀ. አዎ ለ. አይደሉም ሐ. መካከለኛ
8. አጠቃላይ የፈተናው ይዘት ከባድ ነበር ?
   ሀ. አዎ ለ. አይደለም ሐ. መካከለኛ
9. በ8ኛ ክፍል ክልላዊ የአማርኛ ቋንቋ ፈተና ላይ የተሻለ ውጤት ያስመዘገቡት ወንዶች ወይስ ሴቶች ናችው?
   ሀ. ወንዶች ለ. ሴቶች ሐ. ሁላችንም

ማረጋገጫ

ይህ ጥናታዊ ጽሑፍ የራሴ መሆኑንና በጽሑፍ ውስጥ የተጠቀምኩባቸውን ተዛማጅ ጽሑፎችና መረጃዎች በትክክል የጠቀስኩ መሆኔን በሚቀጥለው ስሜንና ፊርማዬን አረጋግጣለሁ።

ስም [illegible] ፊርማ ________

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፤ የቋንቋዎች ጥናት ፋኩልቲ፤ የአማርኛ ቋንቋ ትምህርት ክፍል

አዲስ አበባ

የካቲት 2003 ዓ.ም.